ISSN: 2249-2429 Volume : 11, Issue : 3, Pages 64, 7th December 2021 Annual Subscription ₹.750/-

RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

APPROVED BY UGC CARE

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ

SHIKSHAN SOUDHA *A Quarterly Education and Research Journal*

Listed in U.G.C. Care List

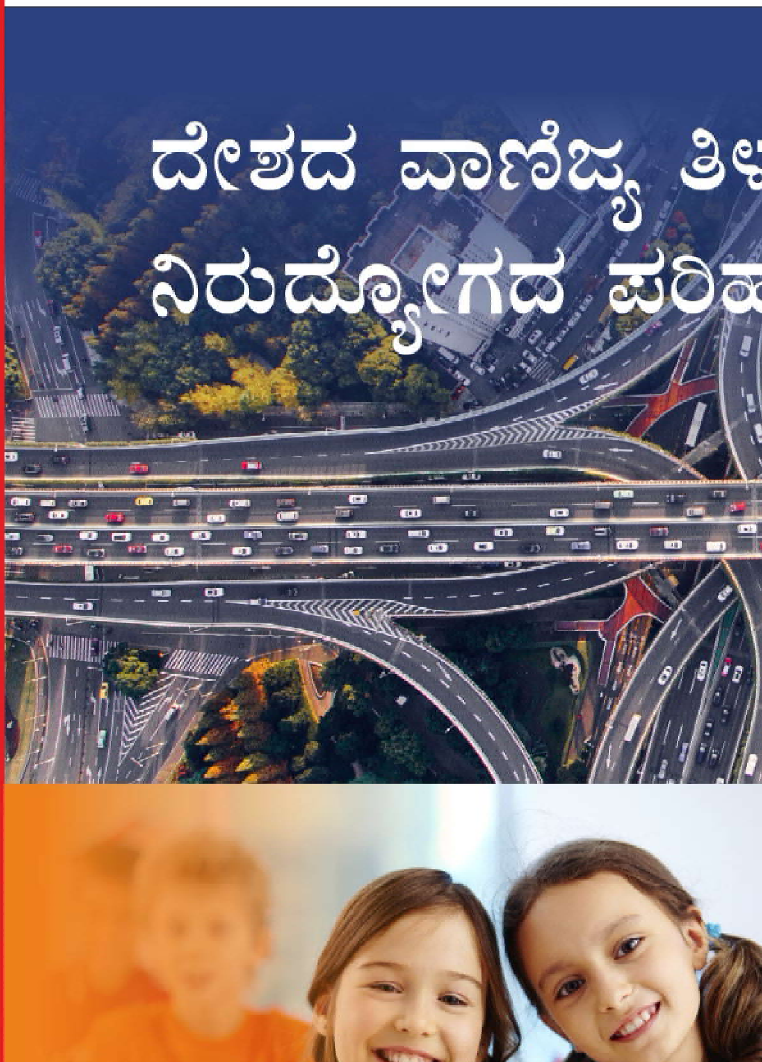

ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪರಿಹಾರ

ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ

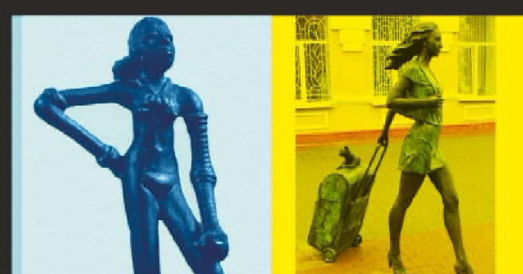

ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ....

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

[illegible]

U.G.C. Care Listed Journal

[illegible] : 11 [illegible]

[illegible]

Shikshan Soudha

A Quarterly Education and Research Journal

VIDYANIDHI PRAKASHANA®

Since:1973

SRI SIVAKUMAR AGENCY®

Station Road, Near Mahendrakar Circle,
GADAG-582 101 Dist. : Gadag
Karnataka State (India)
Phone : 08372-237527, 277527
email : shikshansoudha@gmail.com

The views expressed in the articles side are the individual opinions of the authors and they in no way represent or reflect the opinion of SHIKSHAN SOUDHA nor does SHIKSHAN SOUDHA subscribe to these views in no way. All disputes are subject to the jurisdiction of Gadag court only.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ [illegible]

[illegible] Inside

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (Articles)

05 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಿತಿಗಳು–ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅವಕಾಶಗಳ ಅವಲೋಕನ – ಡಾ. ಸುಧಾಕರ ಎಂ.

08 ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆಗಳೆ ದಾರಿದೀಪ – ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರಕುಮಾರ ವಾಲಿ ಎಸ್.

11 ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆ – ಪ್ರೊ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ ಉ. ಸಜ್ಜನಶೆಟ್ಟರ

13 ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪರಂಪರೆ – ಡಾ. ಸೋಮಣ್ಣ ಹೊಂಗಳ್ಳಿ

16 ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ – ಡಾ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಿ. ರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ

20 ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪರಿಹಾರ – ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ್

21 ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ.... – ಡಾ. ರಮ್ಯ ಕೆ.ಆರ್.

25 ಇಂಡಿ ಪರಿಸರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ ಉಲ್ಲೇಖ – ಗೀತಾ ಪಾಟೀಲ

27 ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳು – ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ.ಜಿ.

30 ಸುಜಾತ ಅಕ್ಕಿ ಅವರ "ಚಾಮಚೆಲುವೆ" ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗ – ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎನ್.ಹೆಚ್.

33 ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ : ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ – ಭವ್ಯ ಆರ್., ಡಾ. ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗೆ

36 ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಗಳು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ – ಡಾ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸಂಡೂರ

39 ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ – ಚನ್ನಬಸವ

41 ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ – ಡಾ. ಮಂಜಯ್ಯ

ಸಂಶೋಧನೆ (Reserch)

45 ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಅಧ್ಯಯನ – ಡಾ. ರವಿ ಎಚ್.

49 ಕೊವಿಡ್–19ರ ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ – ಕುಮಾರಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕ. ಹಿರೇಮಠ, ಡಾ. ಹನಮಗೌಡಾ ಸಿ.

53 ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು : ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ – ಹರೀಶ ತಿಗರಿ, ಡಾ. ಕನ್ನಕಟ್ಟಿ ಜಯಣ್ಣ

ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು (Education Thinkers)

64 ಅರವಿಂದ ಘೋಷ – ಎಸ್. ಬಿ. ಯಾದವಾಡ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆ
(Blended Learning)

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾವು ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹೊಸದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲಾ. ಈಗ, ಈ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವು ಈಗಾಗಲೇ 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, ಅದು ಕೋವಿಡ್ ನಂತರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಅನುಕೂಲತೆ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಬಿ–ಲರ್ನಿಂಗ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಲಿಕೆಯು ಆಫ್ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆನ್ಲೈನ್ ಸೂಚನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೋಧಕ, ವಿಷಯವಸ್ತು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೌತಿಕ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಆನ್ಲೈನ್ ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್ ಎರಡರ ಮೂಲಕ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ನಡುವಿನ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮ್ಮಿಳನ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯು ನಿಖರವಾಗಿ ಏನೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಮಗ್ರ ಪದವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಹೀಗಿದೇ;

> "ಶಿಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೋಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ನೀವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವರ್ಚುವಲ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ."

ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗಿನಿಂದ ಮತ್ತು ದೂರಶಿಕ್ಷಣವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ, ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಈ ವಾಸ್ತವದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ ಅದು "ಎರಡೂ ಪ್ರಪಂಚಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದನ್ನು" ನೀಡುತ್ತದೆ – ಅಂದರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅನುಕೂಲಗಳು. ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎರಡು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡುವ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಲಿಕೆಯು ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯವಾಗಿದೆ.

– ಡಾ. ಎಸ್.ಬಿ. ಯಾದವಾಡ
ಸಂಪಾದಕರು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಿತಿಗಳು–ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅವಕಾಶಗಳ ಅವಲೋಕನ

✍ **ಡಾ. ಸುಧಾಕರ ಎಂ.,** ಸಂವಿಧಾನ ವಿಶ್ಲೇಷಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೆಲವಂತು ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಮಾಣ ಮುಟ್ಟಿವೆ. ಚರ್ಚೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಪೀಡಿತ ಚರ್ಚೆ ಅನಗತ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿಷಯ ಏಕಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ವಿಷಯ ವಸ್ತು. ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲ ರಚನೆಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಇರಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು 1975ರ ಕೇಶವಾನಂದ ಭಾರತೀ / ಕೇರಳ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ, ಬಹುಕೋನ ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಮತ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾರ್ಕಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲ ಅಶಯಗಳು ಸ್ಥಿರ ಎಂಬ ಅಂಶ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ವಾಸ್ತವತೆ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಬಲವಂತದ ಚರ್ಚೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೇ ಆಗಬಾರದೆಂಬ ಕಾರ್ಕೋಟಕ ಧನಿ ಯಾವ ಮಾಪನದಲ್ಲೂ ಸ್ವೀಕೃತವಲ್ಲ. ಕಾಲಕಾಲದ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಅನುಸ್ಪಂದನೆಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾಕಾರರ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದ 'ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಧಾನವನ್ನು' ಸಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಯಮವಾಗಿಸಿದೆ. 368ನೇ ವಿಧಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಮಾದರಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯತ್ವದ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಭಿಮತಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಮೂಲ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಮಿತಿಗಳನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯ ಹಾಗೂ ನೌಕರಶಾಹಿ ವರ್ಗ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಕಾರಣ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮದ್ದು ನೀಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

1946 ಡಿಸೆಂಬರ್ 9 ರಿಂದ 1948 ಫೆಬ್ರವರಿ ವೇಳೆಗೆ 2 ವರ್ಷ 11ತಿಂಗಳು, 18 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಂವಿಧಾನ, 7635 ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ 2473ಮೂಲ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆ 100 ವರ್ಷಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಭಾರತದ ಕಲ್ಪನಾ ಪೂರಕವೆಂಬುದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸತ್ಯ. ಡಾ॥ ಬಿ. ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿ, ಟಿ.ಬಿ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ, ನೆಹರೂ, ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್, ಅಲ್ಲಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮುಂತಾದ ತಜ್ಞರು ನಡೆಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಸಿರಿವಂತಗೊಳಿಸಿದವು.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಿತಿಗಳು

1. **72ನೇ ವಿಧಿಯ ಕ್ಷಮಾಧಾನ ಅಧಿಕಾರ :** ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು 72ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕರು ಕಾರಣಾಂತರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹವರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕ್ಷಮಾಧಾನವೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಈ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ ಹಾಗೂ 161ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಕ್ಷಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳು, ಕೊಲೆಗಡುಕರು, ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು ಈ ವಿಧಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ? ಇಂತಹ ಕ್ರೂರಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮಾಧಾನ ನೀಡುವುದು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾಕಾರರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತಾ? ರಾಜಕೀಯ ಮತ ಲಾಭಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾರಕವಲ್ಲವೇ? ಯಾಸಿನ್ ಭಟ್ಕಳ್, ತುಂಡಾ ರಂತಹವರು ಕ್ಷಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿರುವುದ ರಿಂದ ಈ ಕೂಡಲೇ ಈ ವಿಧಿಗೆ 368 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು ಔಚಿತ್ಯ.
2. **356ನೇ ವಿಧಿಯ ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಧಿಕಾರ :** ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ವಿಫಲಗೊಂಡಾಗ, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಸಂದರ್ಭ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳೇ ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ. 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇದರ ದುರುಪಯೋಗ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸಿದೆ. ಉದಾ: ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಚುನಾವಣೆಯೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ. (1963–1973) ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದೆ.
3. **148(1) ನೇ ವಿಧಿಯ CAG ಹುದ್ದೆ :** ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪಾಲರ ಹುದ್ದೆ. ಈತನಿಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಲೆಕ್ಕವಿವರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇವರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಸಮಿತಿ ಇದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ವರದಿ ನೀಡಲಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಉದಾ : ಎ.ರಾಜಾನ ಕಾಲದ 2ಜಿ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್‌ನಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ 1.76 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವರದಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಲೆಕ್ಕಪಾಲ ವಿನೋದ್ ರೈರವರು ನಿಡಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವಡಿಯೇ ಅದನ್ನು ನಿರಶನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಹುದ್ದೆಯ ಔಚಿತ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹ.
4. **32 ಮತ್ತು 226ನೇ ವಿಧಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ರಿಟ್ :** ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನ ನೀಡುವ ಸವಲತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. 32ನೇ ವಿಧಿಯಾನುಸಾರ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು 226ನೇ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಹೈಕೋರ್ಟ್

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರಿಟ್ ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಅಥವಾ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಆತನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಂಧತ್ವ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಧಪತನದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಾನೆ. ಕೆಳ ಹಂತದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೂ ಈ ರಿಟ್‌ಗಳ ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಬೇಕು.

5. **ಸಂಸತ್ತಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ :** ಸಂವಿಧಾನವು ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆಮಾಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಲಂಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸಕಾಂಗ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲೂ ಎರಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ 129 ಮತ್ತು 142 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ(ಕಂಟೆಂಪ್ಟ್ ಆಫ್ ಕೋರ್ಟ್) ನ್ಯಾಯಿಕ ಆದೇಶ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಆದರೆ ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಬಹುಪಾಲು ಸಂದರ್ಭ ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿವೆ. "123 ಹಾಗೂ 213 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಶಾಸಕಾಂಗ ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲೂ ಹೇರ ಹೊರಟಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಹೊರತರಬೇಕಲ್ಲವೇ".

ಇದುವರೆಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು

- **1ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1951**

  ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 19 ನೀಡಿರುವ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಮಿತಿಗಳ ಹೇರಿಕೆ.

- **7ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1956**

  ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೇಶವನ್ನು 14 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 6 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆ.

- **10ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1961**

  ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅಧಿನದಲ್ಲಿದ್ದ ದಾದ್ರ ಮತ್ತು ನಗರ ಹವೇಲಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **12ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1962**

  ಗೋವಾ, ಡಾಮನ್ ಮತ್ತು ಡಿಯುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ 1 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ. ಆ ಭೂಭಾಗಗಳ ಶಾಂತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸುಗಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ.

- **13ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1963**

  ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಭಾರತದ 16 ನೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

- **18ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1966**

  ಭಾಷಾ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಂಜಾಬಿ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಪಂಜಾಬನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಹರಿಯಾಣ ಎಂದು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **22ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1969**

  ಅಸ್ಸಾಂನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಿ ಮೇಘಾಲಯ ಎನ್ನುವ ನೂತನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ.

- **24ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1971**

  ಸಂವಿಧಾನದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಲೋಕಸಭೆಗೆ. ಲೋಕಸಭೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಉಭಯಸದನಗಳು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- **31ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1973**

  ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 525 ರಿಂದ 545 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ.

- **36ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1975**

  ಸಿಕ್ಕಿಂನ್ನು ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟದ 22ನೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆ.

- **42ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1976**

  ಸಮಾಜವಾದಿ, ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಸೇರ್ಪಡೆ.

- **44ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1978**

  ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ತನ್ನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಲಿಖಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸದ ಹೊರತು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಲಾಯಿತು. ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ರದ್ದತಿ.

- **52ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1985**

  ಶಾಸನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷಾಂತರ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿ.

- **56ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1987**

  ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಗೋವಾಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನ.

- **61ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1989**

  ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಮತದಾರರ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು 21 ರಿಂದ 18 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ.

- **71ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1991**

  ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಕೊಂಕಣಿ, ಮಣಿಪುರಿ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 8 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **73 ನೇ ಮತ್ತು 74 ನೇತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 1992**

  ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ –ಆಡಳಿತ ಪರಿಚಯ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ. ಪುರಸಭೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- **74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1993**

  ತ್ರಿಪುರ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ 20 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **75 ನೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1994**

  ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **76 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1994**

  ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ತಮಿಳುನಾಡು ಮೀಸಲಾತಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 9 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿತು.

- **77 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1994**

  ರಾಜ್ಯಗಳ ಯಾವುದೇ ದರ್ಜೆ ಅಥವಾ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಈ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದರಿ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ನೀಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸವಲತ್ತು.

- **78 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1995**

  ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 9 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶ.

- **79 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 1999**

  ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೋ – ಇಂಡಿಯನ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು 2010ನೇ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅವಕಾಶ.

- **86 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2002**

  6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡುವ, ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹೊಸ ವಿಧಿ ಸೇರ್ಪಡೆ.

- **91 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2003**

  ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಇನ್ನುಳಿದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದದಂತೆ ಮಿತಿ ಹೇರಿಕೆ. ಮಂತ್ರ ಮಂಡಲದ ಗಾತ್ರವು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಶೇಕಡಾ 15 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಿತಿ ಹೇರಿಕೆ.

- **93 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2006**

  ಅನುದಾನ ರಹಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ.

- **101 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2016**

  ಸರಕು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿಎ–ಟಿ) ಜಾರಿಗೆ.

- **102 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2018**

  ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅವಕಾಶ.

- **103 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2019**

  ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ 10 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನಿಗದಿ.

- **104 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 2020**

  ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಲೋಕಸಭೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 545 ರಿಂದ 543 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ.

ಉಳಿದಂತೆ 74(2) ವಿಧಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ, 155ನೇ ವಿಧಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ನೇಮಕಾತಿ, 324ನೇ ವಿಧಿ ಚುನಾವಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 1951ರ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ (ಕಳಂಕಿತರ ರಕ್ಷಣೆ, ರೀ ಕಾಲಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್) 250 ರಿಂದ 264 ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆ, 26ನೇ ವಿಧಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ದುರುಪಯೋಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು, 98ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ 54, 55ನೇ ವಿಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಚುನಾವಣೆ 2006ರ ನವ ಮಹಿಳಾ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ, 352ನೇ ವಿಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, 143ನೇ ವಿಧಿಯ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನ ಸಲಹಾ ಅಧಿಕಾರ, 105(5) ಸಂಸತ್ತು ಸದ್ಯಸರ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು, 138 ಸರ್ವೋಚ್ಛ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಣೆ, 194 ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಳ ಸದಸ್ಯರ ವಿಶೇಷ ರಕ್ಷಣೆಗಳು, 243 (ಜಿ) ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, 243 (ಡಬ್ಲ್ಯೂ) ಪೌರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, 243(ಜೆಡ್ ಜಿ) ಚುನಾವಣಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ. ಇವುಗಳು ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಾಂಶಗಳು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ, ಮೂಲ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ 368ನೇ ವಿಧಿಯಡಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಬೇಕಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆಯ ಸಾಕಾರಕ್ಕೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಮಿತಿಗಳ ಅದೃಷ್ಯತೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಡುವುದು ಒಳಿತು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಎಚ್. ಎಂ. ರಾಜಶೇಖರ್ :** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ
- **ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ಸಂಪುಟ ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತು.**
- **ಕೆ. ಜೆ. ಸುರೇಶ್ :** ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ
- **D. D. Basu :** Introduction to the Constitution of India, ,
- **M. Laksmikanth :**Indian Polity.

■■

: 0[illegible]372–237527, 277527
e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ದಾರಿದೀಪ

✍ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರಕುಮಾರ ವಾಲಿ. ಎಸ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುಮದ್ವತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿಕಾರಿಪುರ.

ಪೀಠಿಕೆ :

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ, ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಹಲವಾರು ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾದ ಸುಸಂದರ್ಭ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಶತಮಾನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. 'ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು' ಎಂದರೆ – ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನಸು ಕಂಡವರು ಎಂದರ್ಥ.

'ವಚನ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ, ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ, ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಪಾಲಿಸು ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಿದೆ. ನಿಜಗುಣ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವಚನದ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅದರ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. **'ವ'** ಎಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ವ್ಯಯಿಸುವುದು, **'ಚ'** ಎಂದರೆ ಬದುಕಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಲಿಸುವುದು, **'ನ'** ಎಂದರೆ ದಿನನಿತ್ಯ ನಾವು ನೋಡುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿ ನಿಷ್ಕಪಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಯನಿಸುವುದು. ಇದೇ ಮಾತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲೂ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

1. ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತಿಗಳಾದ ಮಾದರಸ–ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರ ಮಗನಾಗಿ ಆನಂದನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖಮಾಸದ ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯದಂದು (ದಿ. ಎಪ್ರಿಲ್ 30 1134) ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
2. ಜಡ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೊಪ್ಪದ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಕರಾಗಿ ಹೆತ್ತವರನ್ನು, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನು ತೊರೆದು ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ತಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದರು. ಮೌಢ್ಯತೆ, ಕಂದಾಚಾರ, ಜಾತೀಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮನನೊಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅರಸತೊಡಗಿದರು.
3. ದಿ. 14ನೇ ಜನವರಿ 1155, ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿತರಾದರು. ಬ್ರಹ್ಮ–ವಿಷ್ಣು–ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ, ದೇವನನ್ನು 'ಲಿಂಗದೇವ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ನಿರಾಕಾರ ದೇವನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಕಾರ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವ ತಳೆದು, ದೇವನ ಸಾಕಾರ ಕೃತಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಇದು ಗೋಲಾಕಾರದಲ್ಲಿದೆ.
4. ಲಿಂಗದೇವನನ್ನು ವಿಶ್ವದಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಸರಿ ಎಂದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ದೇವರ ಕುರುಹಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಮಾನವನ ಜಾತಿ, ವರ್ಣ, ವರ್ಗ ಭೇದಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಶರಣನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಗಣ ಲಾಂಛನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯಾನುಭವ ಪಡೆದು, ನವ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.
5. ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳು ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಕರಣಿಕ ಕಾಯಕ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಭಂಡಾರಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಧಾನಿ(ದಂಡನಾಯಕ)ಯಾಗಿ ಕಾಯಕ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಮನೆ, ಮನಗಳ ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಧರ್ಮಗಂಗೆ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೆಂಬ ಗಣ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಶರಣ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ಭಾವದಿಂದ ಕಂಡರು.
6. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಶರಣರಾದ ಮಧುವರಸರ ಮಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಮಗಾರರಾಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಶರಣರಾದ ಹರಳಯ್ಯನವರ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ವಿವಾಹದಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಬಿಜ್ಜಳ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಧರ್ಮಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.
7. ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಹೊರಟ ನಂತರ ಹರಳಯ್ಯ, ಮಧುವರಸ, ಶೀಲವಂತರ ಬಂಧನವಾಗಿ ಅವರು ವರ್ಣಾಂತರ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕೀಳಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆ, ಎಳೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಜಾತಿವಾದಿಗಳು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದಾಗ, ವೀರಮಾತೆ ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ, ಚಿನ್ಮಯಜ್ಞಾನಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ವೀರ ಗಣಾಚಾರಿ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನವರು ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ ವಚನ ವಾಙ್ಮಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.
8. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ನೇತಾರರಾದ ಬಸವಣ್ಣನವರು 62 ವರ್ಷ 3 ತಿಂಗಳು 2 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ನಳನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯಂದು (ದಿ. ಜುಲೈ 7 1196) ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು.
9. ಮಂಗಳವೇಡದ ರಾಜ ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜನಪರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು. 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ವೆಂದು ಸಾರಿ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಶರಣ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ನಿಜವಾದ **"ಶಿವಶರಣ"** ರೆಂದು ಕರೆದರು.
10. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1196 ರಂದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಬಸವ ಸಾಗರ ಹಿನ್ನಿರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

'ಕಾಯಕದ' ಕುರಿತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವವರು – ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸಹಜವಾಗಿ ಆಡುವ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಅವರ ವಚನಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಕಾರಣ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆಗು–ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸರಳವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವತತ್ವ ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದು ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಕಾಯಕದ ಮಹಿಮೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಅವರು ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟವರು. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಯಕವನ್ನು ಮನ:ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಡೆ–ನುಡಿಗಳಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿದರು.

ಮನುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಲು ಏನೆಲ್ಲಾ ಹರಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಒಬ್ಬ ಮರದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲೆಯುತ್ತಾನೆ, ಮಗದೊಬ್ಬ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲೆಯುತ್ತಾನೆ ಹೀಗೆ... ಬದುಕಲೊಂದು ನೆಪ– ಈ ಕಾಯಕ. ಮಾದಿಗ, ಕಮ್ಮಾರ ಕುಂಬಾರ, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಯಕವನ್ನು ಮನಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗ! ಎಂಬುದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು.

'ಕಾಯಕ' ಎಂದರೆ ಅಂದು ಕುಲಕಸುಬಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು, ಕಮ್ಮಾರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಕುಂಬಾರ ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಮಾದಿಗ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುವುದು. ಅವರವರ ಕಾಯಕದ ಮೇಲೆ ಜಾತಿಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿಯೆನಿಸಿದವರನ್ನು ಕಂಡು ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿಯಯ್ಯ ಅದೇ ನಿನಗೆ ಸ್ವರ್ಗ! ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು! ಇಂದೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ಏನು? ನಮ್ಮ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿದೆಯೇ? ತೃಪ್ತಿಯಿದೆಯೇ? ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದ್ದೇವೇಯೇ? ನಾವು ಎಂದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕಾಣುತ್ತೇವೆಯೋ? ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ಆ ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂಬ ನುಡಿ ನಮಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದರೂ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಕೂಳಿಗೆ ಗತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ, ಹಾಗೂ ಇವೆರಡೂ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದವರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ದುಡಿಮೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ ಕಷ್ಟವೇನೆಂದರೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತಹವರು ಅವರಿವರ ತಲೆಹೊಡೆದು, ತಲೆಹಿಡಿದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಒಂದು 'ಕಾಯಕ' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ ಏನೋ? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದುದು.

ಜಾತೀಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೊಡುಗೆ

ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ನೆಂದೆನಿಸದಿರಯ್ಯಾ
ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಮನೆಯ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಮರಿಗೆ ಜನಿವಾರ ನಿಷಿದ್ಧ ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರು ಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡದೇ ಸುಖ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಜನಿವಾರವನ್ನು ಧರಿಸದವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ದುಡಿದು ಕಷ್ಟ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸುಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ನಿಂತು, ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು. "ಜಾತಿ ಸಂಕರವಾದ ಬಳಿಕ ಕುಲವನರಸುವರೆ ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಕಾಯಕಜೀವಿಗಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶರಣ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ಕಾಯಕಗಳ ಶೂದ್ರರಿಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಮರಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಕಾಯಕಜೀವಿಗಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜಾತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು ಶರಣ ಸಂಕುಲದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ವಚನಕಾರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಾಯಕಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತನಾಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜಾತಿಯ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಸಮಗಾರ, ಮಾದಾರ, ಮೇದಾರ, ಡೋಹರ, ಅಂಬಿಗ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಜಾತಿ ಸೂತಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಯಕ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗಗಳ ಭೇದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು, ಹಾಗು ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರೇ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದು ಹೆಮ್ಮೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಜಗಜ್ಯೋತಿ, ಕ್ರಾಂತಿಯೋಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ, ಮಾನವತಾವಾದಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ ಧರ್ಮದ ಬುನಾದಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದವರು. ಬಸವಣ್ಣರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ, ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ, ಅಯ್ಯ ಎಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಎಲವೂ ಎಂದರೆ ನರಕ ಎಂದು ಸಾರುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವರ ಕಾಯಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಭದ್ರಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದವರು.

ಪರಧನ ಮತ್ತು ಪರಸ್ತ್ರೀಯ ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಆದರ್ಶ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಾದರೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸಿದಂತೆ

ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಸಮಾಜ ತಪ್ಪು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಅವರೊಳಗಿನ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನಕ್ಕೊಂದು ಕೈಗನ್ನಡಿ.

ಹರಿವ ಹಾವಿಂಗಂಜೆ, ಉರಿಯ ನಾಲಿಗೆಗಂಜೆ
ಸುರಗಿಯ ಮೊನೆಗಂಜೆ!
ಒಂದಕ್ಕಂಜುವೆ, ಒಂದಕ್ಕಳುಕುವೆ;
ಪರಸ್ತ್ರೀ – ಪರಧನವೆಂಬೀ ಜೂಬಿಂಗಂಜುವೆ!
ಮುನ್ನಂಜದ ರಾವಣನೇ ವಿಧಿಯಾದ ಕಾರಣ
ಅಂಜುವೆನಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

ಅರ್ಥ : ಪರಧನ ಮತ್ತು ಪರಸ್ತ್ರೀಗಳ ಸಂಗದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅವುಗಳಿಂದ ಬಹುದೂರ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದೂ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗದೊಳಗೊಂದು ವೇಷಧರಿಸಿ ಜೀವಿಸಬಾರದು. ನಿರ್ವಂಚನೆಯ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ, ಅಹಂಕಾರ, ಸಂಪತ್ತಿನ ಅತಿಸಂಗ್ರಹ, ಮೋಸ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿ ವಾರ್ತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರರ್ಥಕ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಾದ ಸರಣಿ ಅವರದು.

ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಮೋಹದ ಕುರಿತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆ

ಕುದುರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯವರ ಕಂಡಡೆ ?
ಕುದುರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯವರ ಕಂಡಡೆ ಹೊರಳಿ
ಬಿದ್ದು ಕಾಲ ಹಿಡಿವರು
ಬಡಭಕ್ತರು ಬಂದಡೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ ಅತ್ತ ಸನ್ನಿಯೆಂಬರು
ಎನ್ನೊಡೆಯ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ
ತಡೆಗೆಡಹಿ ಮೂಗು ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣ್ಬನೆ?

ಅರ್ಥ : ಅಧಿಕಾರ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದು ವಿಷದಂತೆ, ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೃದಯವನ್ನು ಕಠಿಣಗೊಳಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಮನವನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸದಾ ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯಗೊಂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದಿಗೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಬಡವನೆಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೇ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾನಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಜನಪಕ್ಷ ಪಾತದಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ, ಸಮಾಜದ ಸಮಗ್ರಹಿತ ಕಾಪಾಡುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಜೆಗಳ ನೋವು–ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದುಃಖದ ಕಣ್ಣೀರು ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಯದು. 'ಭಕ್ತರ ನೋವೇ ಅದು ಲಿಂಗದ ನೋವು' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಬಡಜನತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಮಣೆ ಹಾಕುವ ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಠಿಣ ನಿಲುವು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 'ಪ್ರಾಣ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಂದರೆ ಗುರಿ ತೋರಣವ ಕಟ್ಟಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ' ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಶೋಷಿತರ ಮತ್ತು ದುಃಖಿತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇವಲ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಸಂಪಾದನೆಯ (ಕೂಡಿಡುವುದು) ಕುರಿತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆ

ಹೊನ್ನಿನೊಳಗೊಂದೊರೆಯ ಸೀರೆಯೊಳಗೊಂದೆಳೆಯ
ಅನ್ನದೊಳಗೊಂದಗುಳ
ಇಂದಿಂಗೆ ನಾಳಿಂಗೆ ಬೇಕೆಂದೆನಾದಡೆ
ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪುರಾತನರಾಣೆ
ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಈಯೆನು;
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ !

ಅರ್ಥ : ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವಂಥ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಾರದೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಹೊತ್ತಾರೆ ಎದ್ದು ಸರ್ವಜನರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಸಮಗ್ರ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಜನಹಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕೇ ವಿನಾ 'ಎದ್ದು ಕಣ್ಣು ಹೊಸೆಯುತ್ತ ಎನ್ನ ಒಡಲಿಂಗೆ, ಎನ್ನ ಒಡವೆಗೆ ಮತ್ತು ಎನ್ನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಂದು ಕುದಿದೆನಾದಡೆ ತಲೆದಂಡ! ' ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುರುಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ದಿನಚರಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನಗಾಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರಿಶ್ರಮದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಹಣದ ಒಂದೆಳೆಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಬಳಕೆಯಾಗದೇ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾದ ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸದಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃವಿರಬೇಕೆಂಬ ಶುದ್ಧ ನೈತಿಕ ತತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಸಮಾಜ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಹಿತ ಮರೆತು ಸೇವಕನಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುರುಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸದಾ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ಅನ್ಯಾಯ, ಅಕ್ರಮ, ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಂಬಿ ನಾವು ಸದ್ಗುಣಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅವರ ನುಡಿಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ನೀಡುವ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಹ ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಂಡ ಸರ್ವೋದಯದ ಕಲ್ಪನೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಕನಸೂ ಸಹ ಇದೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೊರಟ ಅಂದಿನ ಬಸವಣ್ಣ ಇಂದು ಮಹಾನ್ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಪರಧನ–ಪರಸ್ತ್ರೀ, ಕಾಯಕ, ಸಂಪಾದನೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ನಡೆ–ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬದುಕಿ ಇಡೀ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ಹಿರಿಮೆ ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು

– 24 [illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆ

✍ **ಪ್ರೊ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ ಉ. ಸಜ್ಜನಶೆಟ್ಟರ,** ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಗದಗ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ ಈ ನಾಡಿಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರದೇಶವು ಜೈನಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪುಲಿಗೇರಿ (ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ), ಮುಳಗುಂದ, ನರಗುಂದ, ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಹಲವಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಜೈನರ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ. ಕವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರುವುದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು

ಗದಗ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದರೂ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕುರಿತಾದ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕುರ್ತಕೋಟಿಯ ಶಾಸನ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಲೋಕ ತಿಮ್ಮಡಿಗ'ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕುರಿತು ಇದೆ. ಜಕ್ಕಲಿ ಶಾಸನವು 'ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಭಟಾರ' ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಯಾವುದೆ ರೀತಿಯ ಕುರುಹುಗಳಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಗಳಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆಗಳು ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜೈನಧರ್ಮ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಧರ್ಮದ ಉನ್ನತಿಯತ್ತ ಸಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ತರುವಾಯ ಗದಗ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸರು. ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಪೋಷಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವತಃ ಕವಿಗಳಾದ ಅರಸರು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ದಂತಿವರ್ಮನಿಂದ ಬೆಳೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲವಾದ ರಾಜನಾದ ಅಮೋಘವರ್ಷನಿಗೆ ಜಿನಸೇನ ಮುನಿಗಳು ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವನ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಜಿನಸೇನ ಕವಿಗಳು 'ಪಾರ್ಶ್ವಭ್ಯುದಯ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅಮೋಘವರ್ಷನು ಜೈನ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವಾದ 'ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರತ್ನಮಾಲಾ' ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಗದಗ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸರು ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 860ರ ನರಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ ಕೊಣ್ಣೂರಿನ ಶಾಸನ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು. ಅಮೋಘವರ್ಷನನ್ನು ತ್ರಿಕಾಲ ಯೋಗೀಶನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗುಚ್ಛ, ದೇಸಿಯ ಗಣ, ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸಂಘದ ಅನುಯಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೈನಮುನಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತಲೆಯೂರು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ್ದು. ಅಮೋಘವರ್ಷನು ಜೈನ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದ ಮೂಲತಃ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿಯನ್ನು ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಖ್ಯಾತ ಸೇನಾನಿಯಾದ ಬಂಕೆಯನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶೈವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈಗಲೂ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಮೋಘವರ್ಷನ ನಂತರ 2ನೇ ಕೃಷ್ಣನು ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ. ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 902ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚೀಕಾರ್ಯನೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಮುಳಗುಂದದಲ್ಲಿ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಸದಿಗೆ ಜಿನೋನ್ನತಭವನ ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈಗ ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಜಿನಾಲಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 950ರ ಕಾಲದ ನರೇಗಲ್ ಶಾಸನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆಯಾದ 2ನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಮಂತ ಗಂಗರಸ ಪೆರ್ಮಾಡಿ ಬೂತಯ್ಯನು ಗಂಗವಾಡಿ–90 ಸಾವಿರ ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಮನೋನಯನ ವಲ್ಲಭೆಯಾದ ಪದ್ಮಬ್ಬರಿಸಿಯು ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾನ ನೀಡಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಶಾಸನ 16 ಮತ್ತು 18 ಜಿನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ದಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ ಜೈನಧರ್ಮದ ಪೋಷಕನಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿದ್ದ. ಇವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸೋಮದೇವಸೂರಿ 'ಯಶಸ್ತಿಲಕ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪೊನ್ನ ಕವಿಯು 'ಭುವನೈಕರಾಮಾಭ್ಯುದಯ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಮೂರನೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ **'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ'** ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು 3ನೇ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಆಳವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಂತ ದೊರೆಗಳಾದ ಗಂಗರಸರ ಜೊತೆಗಿನ ಸ್ನೇಹಿತ್ವ ಜೈನಧರ್ಮ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ನಂತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ದವರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1028ರ 1ನೇ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಕಾಲದ ಹೊಸೂರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ **'ಆಯ್ಚಗಾವುಣ್ಡಂ ತನ್ನ ಪೆಣ್ಡತಿ ಕಂಚಿಕಬ್ಬೆಗಾವುಣ್ಡಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ವಿನಯಂ ಬಸದಿಯಂ ಮಾಡಿಸಿ'** ಎಂದಿದೆ. ಹೊಸೂರಿನ ಗಾವುಂಡನಾಗಿದ್ದ ಆಯ್ಚರಸನು ಮಡದಿ ಕಂಚಿಕಬ್ಬೆ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಜೈನ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಾಗಚಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಡಿಕೆ ತೋಟ 24, ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ **'ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರಿ ಯಾಪನಿಸಂಘ'**ದ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾಪನಿಸಂಘ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮುಳಗುಂದ ಜೈನಧರ್ಮದ ಯಾಪನೀಯ ಪಂಥದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕನಕಸೇನ, ನರೇಂದ್ರಸೇನ, ಜಿನಸೇನ, ಕುಮಾರಸೇನ, ಧರ್ಮಸೇನ, ನಯಸೇನ, ಮುಂತಾದ ಮುನಿಗಳಿದ್ದರು. ಸೊರಟೂರು ಸಹ ಯಾಪನೀಯ ಪಂಥದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 10ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನರಗುಂದದ ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯ ಜೈನ ಕವಿಯು ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಯಾದ 'ಜಾತಕ ತಿಲಕ'ವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದೇ ಊರಿನ ಕ್ರಿ. ಶ. 1074ರ ಬುವನೈಕ್ಯಮಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ 2ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದ ಸೋಮಾಪೂರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಹಾರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಮಾರಸಿಂಹ ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಜೈನ ಬಸದಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಈ ಭಾಗದ ಮತ್ತೊಂದು ಜೈನಕೇಂದ್ರ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜೈನಬಸದಿಗಳು ಇದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದೆಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1007ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿನಾಲಯ ಇದನ್ನು ದಾನಚಿಂತಾಮನಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ನಾಗನಾಥ ಬಸದಿ,ನೋಂಪಿಯ ಬಸದಿ, ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿ ಮುಂತಾದ ಬಸದಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪೊನ್ನನ 'ಶಾಂತಿನಾಥ ಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಅವತ್ತಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಾಕಿಸಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಕಾಶಕಿ ಎನಿಸಿದಳು. ಅವತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದಳು ಹಾಗೂ ರನ್ನನ ಆಶ್ರಯದಾತೆ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1071ರ ಗಾವರವಾಡದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಸನು ಅಣ್ಣಿಗೆರೆಯ ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದತ್ತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ಭರಣ ಮಾಡಿದ ಅಂಶ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜೈನಮುನಿ ಗುಣಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಗುಮ್ಮಗೋಳ ಮತ್ತು ಗಾವರವಾಡ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿತ್ತಾರೆ. 2ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಅವನ ತಂದೆ 1ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಜೀರ್ಣೂದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧಾನ, ದತ್ತಿ ಕೂಡಿಸಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. 2ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮಗನಾದ 4ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜೈನಸಾಹಿತ್ಯ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಇವನ ಕಾಲದ ಕ್ರಿ.ಶ.1117ರ ಜಕ್ಕಲಿಯ ಶಾಸನ ಬಹಳಷ್ಟು ತೃಟಿಕಗೊಂಡಿದ್ದು. **'ಜಿನಾಲಯ ಮಹಾ..........ಜಿನೇಂದ್ರ'** ಎಂದಿದೆ. ಜೈನ ಬಸದಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಖರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯು ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನು ವೀರಸೇನ ಬರೆದ ಧವಲಾ, ಜಿಯಧವಲಾ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ನಕಲು ಮಾಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಮುಳಗುಂದದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಾದ ನಗೆಗಾರ ನಯಸೇನ ಕವಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ. ನಯಸೇನನು 'ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು; ಧರ್ಮ ವಿಮುಖತೆಯಿಂದ ದುರ್ಗತಿ' ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಧರ್ಮಾಮೃತ' ಮಹಾನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಮುಳಗುಂದದ ಕವಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಷೇಣ 'ತ್ರಿಷಷ್ಠಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಮಹಾಪುರಾಣ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ.

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಾಗಲೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಜನ ಮನ ಹೊಕ್ಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತ ಅರಸರು. ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಡತಡೆಗಳು ಬರದ ಹಾಗೆ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪೊಸಿಸಿದರು. "ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಯಾದ ಸೋಮಲದೇವಿಯ ಮಗ ಮಹಾಪ್ರದಾನ ಬುಧನಿಧಿ ಮಹಾದೇವ ಮಂತ್ರಿಯು ವೀರನಾರಾಯಣ ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಜಿನಭವನವನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದ. ಕಳಚೂರ್ಯ ಅರಸನಾದ ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿದೇವನ ಕಾಲದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1174ರ ಚಿಕ್ಕಹಂದಿಗೋಳದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಅಳಸಿಹೋಗಿದ್ದು. **'ಆ ಬಸದಿಯ (ಅಷ್ಟ)....... ಖಂಡಸ್ಫುಟಿತ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ'** ಎಂದಿದೆ. ಬಸದಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಜೀಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಾನ ನೀಡಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.1275ರ ಮುಳಗುಂದದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ **'ಸಕಳಲೋಕಲಲಾಮಭೂತೇರಾಜೇರಾಜಾ ಸಮುಸ್ತಿ ತಿಳಕಾಖ್ಯ ವಿರಾಜಮಾನಃ'**–ತಿಳಕಾಖ್ಯನೆಂಬುವವನು ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರ ಕುರಿತು ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಶಾಸನ ಜಿನಪತಿಯವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಅಮೃತಯ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಊರಿನ ಕ್ರಿ. ಶ. 1420ರ ಜೈನ ಶಾಸನವು ಸೇನಗಣದ ಗುರುಗಳಾದ ಹೇಮಸೇನರ ಮತ್ತು ಪ್ರೀಯ ಶಿಷ್ಯ ಬುಳಸೆಟ್ಟಿಯ ಕೇಷಪ್ಪನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1421ರ ಮುಳಗುಂದದ ಜೈನ ಶಾಸನವು **'ಶ್ರೀ ಬಲತ್ಕಾರಗಣಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಭಟ್ಟಾರಕದೇವರ.......'** ಈ ಭಟ್ಟಾರಕದೇವರ ಶಿಷ್ಯನಾದ 'ಅಮೃತ' ಎಂಬುವವನು ಸನ್ಯಾಸತ್ವದಿಂದ ದಿವಂಗತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1230ರ ಗದಗ ಶಾಸನವು ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಕುಂಮಡಿಗಣದ ಆಚಾರ್ಯ ಶಾಂತಿವೀರರ ಕುರಿತ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಮುಳಗುಂದದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮುಳಗುಂದದ ಜಿನ ಪಾಶ್ವನಾಥ ಮಹಾ ಜೈತ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಮೂರ್ಖರಾದ ತುರುಕರು ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜಿನದೇವಾಲಯಗಳು ನಾಶಮಾಡುವುದು ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಈ ನಾಡಿನಿಂದ ತೊರೆಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಇವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬಹುದು. ಇದೇ ಊರಿನ ಕ್ರಿ. ಶ. 1675ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತುರುಕರು ದಹನ ಮಾಡಿದ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಾಗಭೂಪನ ಮನೋವಲ್ಲಭೆಯಾದ ಬನದಾಂಭಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಗೊಳಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

'ಜೈನ ಧರ್ಮ ಈ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವನಾಡಿ'ಯಾಗಿದೆ. ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ದೇವಾಲಯ, ಕವಿ–ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಈ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲತೆ ಪಡೆದ ಶೈವ ಧರ್ಮ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಜೈನಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಟಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿಗೆ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- South Indian Inscriptions - Vol. - XI Part I and II
- South Indian Inscriptions - Vol. - XV
- South Indian Inscriptions - Vol. - XVIII
- **ಮುಳಗುಂದನಾಡು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ. ಧನವಂತ ಹಾಜಗೊಳ**

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪರಂಪರೆ

✍ **ಡಾ. ಸೋಮಣ್ಣ ಹೊಂಗಳ್ಳಿ,** ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು.

ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆರೋಗ್ಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆದಿಮ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಟಿ ಔಷಧಿ, ಹಸಿರು ಔಷಧಿ, ಹಳ್ಳಿ ಮದ್ದು, ಮನೆ ಮದ್ದು, ಗಂವಟಿ ಮದ್ದು, ನಾಡಮದ್ದು, ಹಿತ್ತಲ ಔಷಧ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರವಾದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟವು ಇಂತಹದ್ದೇ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನುಕುರಿತು ಒಬ್ಬನೇ ಬರೆದು ಇಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿದ್ದಿ, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಆನಂತರ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದರಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಗಳೇ ಇಂದು ಆಯುರ್ವೇದವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಂದು ಜನಪದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಜ್ಞಾನವು ಇಂದು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಜ್ಞಾನವೂ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರವಾದುದನ್ನು ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಹಂ ಹಿ ಧನ್ವಂತರಿರಾದಿದೇವೋ ಜರಾರು ಜಾಮೃತ್ಯ ಹರೋಮರಾಣಾಮ್
ಶಲ್ಯಾಜ್ಞೈರ ಪರೈರುಪೇತಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಸ್ಮಿಗಾಂ ಭೂಯ ಇಹೋಪದೇಷ್ಟುಮ್
(ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತಾ-ಪೂರ್ವಾರ್ಧ-ಶ್ಲೋಕ-8)

ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಭಾರಧ್ವಾಜನಿಂದ ಧನ್ವಂತರಿಯು, ಧನ್ವಂತರಿಯಿಂದ ದಿವೋದಾಸನೂ, ದಿವೋದಾಸನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನೂ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಆಯುರ್ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದರು. ಹಾಗೂ ದನ ಕಾಯುವವರು, ತಪಸ್ವಿಗಳು, ಬೇಡರು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಇತರರಿಗೆ ವೈದ್ಯ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಮೂಲಾಹಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಭೇಷಜ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭೇಷಜ ಅಥವಾ ಭಿಷಜ ಎಂದರೆ ವೈದ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇಂಥವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಆಯುರ್ವೇದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. 2500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು, ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತದ್ದು, ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ರೂಢಿಯಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ ವಿಧಾನ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಚನ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ, ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಾರವೇ ಜನಪದ ವೈದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು (ಡಾ. ಆರ್.ವಿ.ಎಸ್. ಸುಂದರಂ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, 2009;31)

ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರ, ಪಾನೀಯ ಸೇವನೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಹಬ್ಬಹರಿದಿನ, ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾರತದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಾಕ್ರಟೀಸ್, ಪ್ಲೇಟೋ ಮತ್ತು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್‌ಗಿಂತ ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಗಿರಿಜಾ ಪ್ರಸನ್ನ ಮಜುಂದಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವೃಕ್ಷಾಯುರ್ವೇದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿವೆ. ಇದನ್ನು ವೇದಗಳ ಉಪವೇದ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ

ಜನಪದ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಔಷಧಿ, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಮದ್ದು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೌಂಡಿ ಔಷಧಿ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಮದ್ದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಸರು ಬೇರೆಯಾದಂತೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಸಾಮಗ್ರಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತದ ಪರಿಸರ, ಹವಾಗುಣ, ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇಧಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಮರ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಹವಾಗುಣ ಕಾರಣ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯವರು ಬೇವಿನ ಮರದಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಸಿಗ ಮತ್ತು ಜಂತಾಲೆ ಮರಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವರು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುವ ಬೇರು, ಬಳ್ಳಿ, ಕಾಂಡ, ಸಸ್ಯಗಳ ಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 'ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರು ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮದ್ದು ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವು ಮರಂದು>ಮರ್ದು>ಮದ್ದು (ವನಸ್ಪತಿ-ಸಸ್ಯ) ದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ'. (ಸಂ. ಪಾಟೀಲ್ ವ್ಹಿ.ಎಲ್: ನಾಯಕ ಎನ್.ಆರ್, 2009, ಪುಟ-17). ಚಕ್ರಾಣಿಬೇರು, ಕೋವೆ ಬೇರು, ಇಸನಿ ಬೇರು, ಗಾಳಿಚೆಕ್ಕೆ, ಅವಸತಿ ಚೆಕ್ಕೆ ಮುಂತಾದ ಸಸ್ಯ ಜನ್ಯ ನಾರುಬೇರುಗಳನ್ನು ಗರುಡನ ತಲೆ, ಉಡದ ತಲೆ, ಮುಕ್ಕಳಕ್ಕಿ, ಎಲುಬು, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಔಷಧಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆಯ ಸಂಚಾರ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಉಳಾಗಡ್ಡೆ, ಸಾಸಿವೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಕರಿಮೆಣಸು, ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಲವಂಗ, ನೇಗಿಲಮುಳ್ಳು, ಗೋಡಾಕಾಷ್ಟ, ದಾಲ್ಚಿನಿ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆಂಬ ಚತುರ್ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮುಖದ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯರು ವೃತ್ತಿ ವೈದ್ಯರಲ್ಲ. ಇವರು ಕೃಷಿ ಅಥವಾ ಇತರೇ ಕೆಲಸವನ್ನು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ವೈದ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಪಂಚಾಂಗದಂತೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಮಂಗಳವಾರ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಪಿತೃಗಳ ದಿನ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ನಿಷೇಧವಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಋತುಮತಿಯಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ನೀಡುವ ಕ್ರಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯರು ತಾವು ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ಔಷಧವನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇಂಥ ಔಷಧಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಫಲ ಪಡೆದರೆ ಔಷಧ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವರು ಗೌರವದಿಂದ ವೈದ್ಯನಿಗೆ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ದವಸ ಧಾನ್ಯ, ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪಶುಗಳಿಗೆ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಣ ಪಡೆದರೆ ಪಾಪವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಎಮ್ಮೆ, ದನಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಗೊಲ್ಲರು, ಹಂದಿ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಹಂದಿ ಜೋಗಿಗಳು ಹಾವು ಚೇಳಿನ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಹಾವಾಡಿಗರು, ಮಂತ್ರ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಬುಡು ಬುಡುಕೆಯವರು, ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ಧರು ಹೆಸರಾದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸೋಲಿಗರು, ಗೊಂಡರು, ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು, ಕುರುಬರು ಮುಂತಾದ ಆದಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚುರದಲ್ಲಿದೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು

ಜನಪದ ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪು, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ ಸಸ್ಯಗಳೇ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿವೆ. ತೋಟ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಣ್ಣೆಸೊಪ್ಪು, ಹೊನಗೊನೆ ಸೊಪ್ಪು, ಹೊನ್ನೆ ಸೊಪ್ಪು, ಮುರಗಲ ನಿತ್ಯ ಪುಷ್ಪ, ಬಸಲೆ, ಶುಂಠಿ, ಅರಿಸಿಣ, ಭೂತದ ಸೊಪ್ಪು, ಒಂದೆಲಗ, ಹಾಡಿಬಳ್ಳಿ, ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ, ದಾಸಾಳ, ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪು, ಅಡಿಕೆ ಬೆಟ್ಟಿನ ಸೊಪ್ಪು, ತುಪ್ಪಗೀರೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕನ್ನೆ ಕುಡಿ, ಕಿರ್‌ಕಿರೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕೃಷ್ಣಕಾಂತಿ ಸೊಪ್ಪು, ದೊಡ್ಡಗೋಣಿ ಸೊಪ್ಪು, ಕಿರುಗೋಣಿ ಸೊಪ್ಪು, ಕರಿಗಣಿಕೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ಗಣಿಕೆ ಸೊಪ್ಪು, ಮೆಣಸಿನ ಕುಡಿ, ಬಸಳೆ ಸೊಪ್ಪು, ಮರಣ್ಣೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕುಂಬಳ ಕುಡಿ, ನುಗ್ಗೆ ಕುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಔಷಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ವೈದ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಆದಿಮಾನವ ಈಗಲೂ ಹಳ್ಳಿಗರು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ ಹಾಗೂ ವಸ್ತು ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಮದ್ದಾಗಿ (ಆಹಾರವಾಗಿ) ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಬ್ಬ ಯಾವನೋ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಕೊಯ್ದುಕೊಂಡಾಗ, ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಳುಗಳನ್ನು, ಎಲೆಯನ್ನು ಅರೆದು ಮುದ್ದು ರಸ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕರವೀರಗಿಡದ ರಸವನ್ನು (ಗೊಂಡೆಹಳು)ವನ್ನು ಗಾಯಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಯ ವಾಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇತರರಿಗೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಉಳಿದವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಮದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಬಗೆಯ ನೂರಾರು ಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ರೂಢಿಗತಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮದ್ದುಗಳು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ವರದಾನವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆ, ಪ್ರಯೋಗ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಔಷಧಗಳು ಮುಮ್ಮಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಔಷಧಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿ ಭಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳ ನೇರ ಬಳಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮರಗಳ ಬೇರು ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನು, ತೊಗಟೆಗಳನ್ನು ಔಷಧಕ್ಕಾಗಿ ಕೀಳುವಾಗ ಕತ್ತಿ, ಮಚ್ಚು ಮತ್ತಿತರ ಲೋಹದಿಂದ ಅವನ್ನು ಕೀಳದೆ ಕಲ್ಲು, ಮರದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತು ತರುತ್ತಾರೆ. ಲೋಹದ ಅಂಶಗಳು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದಂತೆಯೇ ಅದರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸರಳವಾದವು, ಸತ್ವಯುತವಾದವು, ಒರಟಾದವು ಮತ್ತು ಔಷಧಯುಕ್ತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಧುನೀಕರಣ, ನಾಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಜನಪದ ವೈದ್ಯವನ್ನು ಹಲವು ಹತ್ತು ವಿಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೂಲಿಕೆ ವೈದ್ಯ, ಪಶುವೈದ್ಯ, ಮೂಳೆ ಕಟ್ಟುವ ವೈದ್ಯ, ವಿಷ ವೈದ್ಯ, ರಸ ವೈದ್ಯ, ವ್ರಣ ವೈದ್ಯ, ಏಕರೋಗ ವೈದ್ಯ, ಸೂತಿಕೋಪಚಾರ ವೈದ್ಯ, ಮಂತ್ರವೈದ್ಯ ಹಾಗೂ ಗೃಹ ವೈದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪರಂಪರೆಗಳಿವೆ. ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ "ಹರ್ಬಲಿಸಂ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಡಿ ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಿಕೆ ತಜ್ಞಕೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. (ಡಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಭಟ್.ಪಿ; 2009; 37)

ವೈದ್ಯದ ವಿಧಗಳು

ಜನಪದ ವೈದ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ವೈದ್ಯ

ಇದು ವಿಸ್ತೃತವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲೂ ವಿಷವೈದ್ಯ, ಸರಳ ಕಾಯಿಲೆಗಳು, ಗಾಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮುಂತಾದವು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ವಿಷವೈದ್ಯ

ವಿಷಜಂತುಗಳಾದ ಹಾವು, ಚೇಳುಗಳು ಕಡಿದಾಗ ವಿಷ ಏರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಸಂದರ್ಭವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾವು ಚೇಳುಗಳ ವಿಷಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಔಷಧ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾವು ಕಡಿದಾಗ ಸರ್ಪಗಂಧಿ ಸಸ್ಯದ ಬೇರನ್ನು ಕಡಿತದ ಗಾಯಕ್ಕೆ ತಳೆದು ಲೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಳಿ ಕಣಗಲೆ ಗಿಡದ ರಸವನ್ನು ವಿಷ ಏರಿದವನ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಊದುವರು. ಹಾಡೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅದರ ಬೂದಿಯನ್ನು ಗಾಯಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸುವರು.

ಕೈ ಮಸಗು ವಿಷದ ಪರಿಣಾಮ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೈಮಸಗು ಬಿದ್ದವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಅಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣಗಾಗುತ್ತ ಬಂದು ನಿಧಾನ ವಿಷದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಕೈ ಮದ್ದು ಹಾಕಿದ್ದು ನಿಜವಾದರೆ ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಳಿಕಾಳನ್ನು ರೋಗಿಯ ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ನೆನೆಹಾಕಿದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಮೆತ್ತಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೈ ಮದ್ದು ಹಾಕಿದ ಪ್ರಮಾಣ, ಅವಧಿ ತಿಳಿದು ರೋಗಿಗೆ ವಾಂತಿ-ಭೇದಿಯ ಔಷಧ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈ ಮದ್ದು ಹೊರ ಹೋಗಿ ರೋಗಿ ಗುಣಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸರಳ ಕಾಯಿಲೆಗಳು

ಜ್ವರ, ನೆಗಡಿ, ಕೆಮ್ಮು, ಬೇಧಿ, ಹಲ್ಲು ನೋವು, ಮೈ ಕೈ ನೋವು ಮುಂತಾದವು ಸರಳ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜ್ವರ ಬಂದರೆ ಮೆಣಸು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಖಾರದೊಂದಿಗೆ ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಅಥವಾ ಮುದ್ದೆ ಸೇವಿಸುವುದು, ಕಿರುನಾಲಗೆ ಬೆಳೆದರೆ, ಮೆಣಸು–ಉಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಲೇಪಿಸುವುದು, ಕುರುವಾಧರೆ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಸವರಿದ ಬಿಸಿ ರಾಗಿಮುದ್ದೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಸಿಪ್ಪೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಬಾಯಿ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬಸಳೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವುದು, ಕೆಮ್ಮು ಉಂಟಾದರೆ, ಮೆಣಸು ಲವಂಗಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು, ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಿಗೆ ವೀಳ್ಯೆದೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಹರಳು ಉಪ್ಪು ಸೇರಿಸಿ ಅಗಿದು ತಿನ್ನುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸರಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಇರುವಂತೆಯೆ ಕೆಲವು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾಯಿಲೆಗಳೂ ಇವೆ ಸರ್ಪಸುತ್ತು, ಜಾಂಡೀಸ್ ಮುಂತಾದವು ಈ ಬಗೆಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಲೋಫಥಿಕ್ ಮೆಡಿಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ದುಬಾರಿಯಾದ ಮೆಡಿಸಿನ್‌ಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಹಳ್ಳಿ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಥ್ಯ ಸಮೇತ ಇರುವ ಔಷಧಗಳು ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾವಿನ ದವಡೆಯಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಕಾಮಾಲೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ಎಲೆ ಉರಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು, ಅದರ ಬೇರು ಅರಿಸಿನ ಗೋರಂಟಿಯ ಬೇರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ದತ್ತೂರಿ ಬೇರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸಿನಷ್ಟು ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿದ ಪದಾರ್ಥ, ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥ, ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಪಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ಪ ಸುತ್ತು ಕಾಯಿಲೆಗೆ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಸಳೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಲೇಪಿಸುವರು ಪಥ್ಯ ಕಡ್ಡಾಯ.

ಗಾಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಹುಣ್ಣು, ಸೆಕೆಗುಳ್ಳೆ, ಸುಟ್ಟಗಾಯ, ಹುಳಕಡ್ಡಿ, ಉಗುರುಸುತ್ತು, ಕಜ್ಜಿ ಮುಂತಾದವು ಈ ಬಗೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಗಳ ಲೇಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಜ್ಜಿ ತುರಿಗೆ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ತೇಯ್ದು ಲೇಪಿಸುವರು. ಬಹುಪಾಲು ಚರ್ಮರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇವು ಬಿಲ್ವಗಳು ಔಷಧಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸರಳ ಔಷಧಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಮುಳ್ಳು, ಗಾಜಿನ ಚೂರು, ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಮ್ಮಟದಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ಚೂಪಾದ ಪಿನ್ನು, ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಕ್ಕದ ಹಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮುಳ್ಳು ಹೊರಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಕ್ಕದ ಹಾಲು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ಅಪಾಯವೆಂದು ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ದೇಹದ ಒಳಭಾಗಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಿಯೆ ಜನಪದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಾನವ ವೈದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ವೈದ್ಯಗಳು ಇವೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗದು. ಅವರ ದೇಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಮಕ್ಕಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಅಪಾರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಅವರ ದೇಹಕ್ಕೆ ರೋಗ ನಿರೋಧ ಶಕ್ತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚವಿ ಚಂಬಾರ, ಬಾಲಗ್ರಹ, ದಡಾರ, ಸೀತಾಳೆ ಸಿಡುಬು, ನಾಯಿಕೆಮ್ಮು, ಲೋಳಗಿವಿ, ಬಾಯಿ ಬೊಸಳೆ, ಭೇದಿ, ಮುಂದಾಗುವುದು, ಜಂತು ಹುಳು ತೊಂದರೆ, ಕಿವಿನೋವು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗರ್ಭಿಣಿ ವೈದ್ಯ, ಬಾಣಂತಿ ವೈದ್ಯ, ಬಂಜೆತನದ ವೈದ್ಯ, ಮುಟ್ಟಿನ ತೊಂದರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿವೆ. ಕಿವಿ, ಮೂಗು ಚುಚ್ಚಿದಾಗ ಆಗುವ ಗಾಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಜನಪದ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಅರಿವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಪಶುವೈದ್ಯ

ಮಾನವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಎಮ್ಮೆ, ದನ, ಕೋಳಿ ಇವು ಆತನ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹಂದಿಗಳ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಹಂದಿ ಜೋಗಿಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಜನಪದರು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸಾಕಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಾಯಿಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯರು ರೈತರಿರುವಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿ ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ವೈದ್ಯರ ಲಭ್ಯತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದಲ್ಲ. ದನಗಳು ಹುಷಾರು ತಪ್ಪಿದರೆ ರೈತರೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದನಗಳ ಸೆಲೆರೋಗ; ಹುಲ್ಸಲೆ, ನೀರ್ಸಲೆ, ಕಾರ್ಲು, ಕೆಮ್ಮು, ಗೂಬೆರೋಗ, ಬಾಯಿಕಾಲು ಹುಣ್ಣು (ಜ್ವರ), ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವು, ಹೆಗಲುಬಾವು, ಬಾಲ ಗಿಡಕ, ಚಪ್ಪೆ ರೋಗ, ನಾಗೇರು, ಮೇಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದರೆ, ಕಾಲು ಕೋಡು ಮುರಿದರೆ, ಬೀಜ ಹೊಡೆಯಲು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿವೆ. 'ಕೋಳಿರೋಗ' ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ಕಾಯಿಲೆ, ಕೋಳಿಗಳು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಉಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಜೂಗಡಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೋಳಿ ರೋಗ ಎನ್ನುವರು ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಪಶು ವೈದ್ಯ ನೀಡುವ ಔಷಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಜನಪದರಲ್ಲಿದೆ.

ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸರಳ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಗಾಯ ಅಥವಾ ರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯೋಗ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಡುಕಾಟ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಕೈಗೆಟಗುವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನೆಗ್ಗಿಲು ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳು ಕಾಲು ಉಳುಕಿನ ಔಷಧಿಗಳಾದರೆ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದತ್ತೂರಿ ಸೊಪ್ಪು ಔಷಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಸ್ಯ ಮೂಲ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲು, ನೊದೆ ಹುಲ್ಲು, ಕೆಂಪು ಗಡಕೆ, ಕರಿಗಣಿಕೆ, ಕೆಂಪು ಗಣಿಕೆ ಸೊಪ್ಪು, ನುಗ್ಗೆ, ಅಮಟೆ ಸೊಪ್ಪು, ಬಸಳೆ ಸೊಪ್ಪು, ವಿಷ್ಣುಕಾಂತಿ ಸೊಪ್ಪು, ಬೇವಿನ ಎಲೆ ಬೇರು, ಚಕ್ಕೆ, ನಾಗದಾಳಿ, ನೆಲವರಿಕೆ ಸೊಪ್ಪು, ಕೈಸೋರೆ, ಎಕ್ಕದ ಹಾಲು, ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆ, ಒಂದೆಲಗ, ಕಕ್ಕೆ ಸೊಪ್ಪು, ಆಲದ ಬಳ್ಳಿ, ಉತ್ತರಾಣಿ, ಬಸರಿ, ಅರಳಿ, ಆಲ, ತುಂಬೆಸೊಪ್ಪು, ತುಳಸಿ, ನಿಂಬೆ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಬಾಳೆ, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ, ಅರಿಸಿನ, ಬಜೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಹಾಗಲ, ಹುಣಸೆ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಔಷಧಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಾಣಿ ಮೂಲದ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ, ಸಗಣಿ, ಹಾಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು, ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಎಮ್ಮೆ

– [illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ

✍ **ಡಾ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಿ. ರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಕೆ ಎಚ್ ಪಾಟೀಲ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹುಲಕೋಟಿ.

1. ಪೀಠಿಕೆ

"ಸರ್ವದ್ರವ್ಯಂ ಔಷಧಿ ಯುಕ್ತಂ" ಎಂಬಂತೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಔಷಧಿಯ ಗುಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಯಾವುದಾದರು ರೋಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಔಷಧ ನೀಡಬಲ್ಲ ಸತ್ವಗುಣ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಯುರ್ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. 'ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ' ವೆಂಬ ನಾಡನುಡಿಯಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಸದೃಡವಾದ ದೇಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ನಿರಾಸೆಯಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಇದು ಇಂದು ಸರ್ವೆಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ದೊರೆಯುವ ಔಷಧಿಯ ಗುಣವಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ. ದೇಹದ ಕುರಿತಾಗಿ 'ಕುಮಾರ ಸಂಭವ'ದಲ್ಲಿ "ಶರೀರಮಾದ್ಯಂ ಖಲು ಧರ್ಮಸಾಧನಂ" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದ್ದು, ಅಂದರೆ 'ಧರ್ಮವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಶರೀರವೇ'. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಶರೀರವು ರೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವೂ ಸಾಧಿತವಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರೋಗಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಔಷಧಿಯ ಗುಣ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕೆಬೇಕು.

ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ರೋಗ-ರುಜಿನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದೇಹದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ರೋಗಗಳು ಸಂಭವಿಸಿ ವಜ್ರಕಾಯದಂತ ದೇಹವನ್ನು ಜರ್ಝರಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸಹಜ. ರೋಗ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತು 'ವಾಗ್‌ಭಟರ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ' ದಲ್ಲಿ "ರೋಗಸ್ತು ದೋಷ ವೈಷಮ್ಯಂ ದೋಷಸಾಮ್ಯಂ ಆರೋಗತಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ವಾತ, ಪಿತ್ತ ಮತ್ತು ಕಫ ಈ ಮೂರು ದೋಷಗಳ ವೈಷಮ್ಯವೇ ಕಾರಣ, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರು ದೋಷಗಳ ಸಾಮ್ಯವೆ ಕಾರಣ. ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ, ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆತು 'ಮೆಡಿಕಲ್ ಶಾಪ್'ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಎರಡನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪೋಲುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇರುವ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ದಕ್ಕೆತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದಿನ ವಾತಾವರಣರದಲ್ಲಿ ನೈಜ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವ 'ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ' ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಇಂದು.

2. ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಜಗತ್ತಿನ ಎಷ್ಟೋ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದಾಗಿದೆ. ಭರತಖಂಡದ ಹವಾಮಾನ, ಭೂ-ಜಲ, ಸಸ್ಯಗಳಗುಣಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮಾಲಿಕಾ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪದ್ಧತಿಯು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನೆಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಆಯರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದುದು ಎನ್ನಲಾದ ಚತುರ್ವೇದಗಳಲ್ಲಿ "ಅಥರ್ವಣವೇದ"ವು ಒಂದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಅಧ್ಭುತ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಅಲೋಪತ್ತಿಕ್ ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಮನೆಮದ್ದು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹಿಂದಿನದಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ 4000 ವರ್ಷಗಳ ಇಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. 'ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚರ್ತುಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು 4 ವೇದಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರ್ಯುರ್ವೇದವನ್ನು ಮೊದಲು ರಚಿಸಿದನಂತೆ, ನಂತರ ಅದನ್ನು ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು, ಆತ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅವರು ಭಾರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರಂತೆ. ಹಾಗೂ ಅದು ಋಷಿಗಳ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಬಂದು ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮನೆಮದ್ದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಒಳಿತಿನ ಕುರಿತು ಸಾರಿದೂಂಟು. 'ಕಾಶ್ಯಪ ಸಂಹಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಕಾಶ್ಯಪ, ವಸಿಷ್ಠ, ಅತ್ರಿ ಮತ್ತು ಭೃಗು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನಂತೆ, ನಂತರ ಅವುರುಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು,ಆಗ ಅವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನೂ 'ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತಾ'ದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಧನ್ವಂತರಿಯು ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು ಇತ ಕಾಶಿಯ ರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮಗನಾದ ಸುಶ್ರುತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು, ಆ ಸುಶ್ರುತನೇ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ಮನೆಯ ಮದ್ದಿನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಆರ್ಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯು ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಇದರ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ- (1) ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ, (2) ಕಾಶ್ಯಪ ಸಂಹಿತೆ, (3) ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತಾಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ದೂರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕುಂದುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳಿಂದೂಂಟಾಗ ಬಹುದಾದ ದುಷ್ಪ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ರೋಗಪ್ರತಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.ಮನೆ ಮದ್ದು ದೂರೆಯುವ ಹಾಗೂ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎರಡು ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು.

1. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳು : 'ಅಡುಗೆ ಮನೆಯೇ ಒಂದು ದೂಡ್ಡ ಔಷಧಾಲಯವಿದ್ದಂತೆ'. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯು ಒಂದೊಂದು ಔಷಧಿಯ ಗುಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ–

ಅರಿಶಿಣ	ತೆಂಗು	ಕೊತಂಬರಿ	ಗಸಗಸೆ
ಕರಿಬೇವು	ಕಾಳುಮೆಣಸು	ಶುಂಠಿ	ಹುರುಳಿ
ಬೆಲ್ಲ	ಜೀರಿಗೆ	ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ	ಜಾಜಿಕಾಯಿ
ನಿಂಬೆ	ಇಂಗು	ಲವಂಗ	ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ
ಮೆಂತ್ಯೆ	ಜೇನುತುಪ್ಪ	ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ	ತುಪ್ಪ.

2. ಹಿತ್ತಲ ಸಸ್ಯಗಳು : ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಬೆಳೆಯುವ ವನಸ್ಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಔಷಧಿಯ ಗುಣವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ವಾದವುಗಳೆಂದರೆ –

ಅರಿಶಿಣ	ತೆಂಗು	ಕೊತಂಬರಿ	ಗಸಗಸೆ
ತುಳಿಸಿ	ಹಾಗಲಕಾಯಿ	ದಾಳಿಂಬೆ	ಮೂಲಂಗಿ
ಅಗಸೆಸೊಪ್ಪು	ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ಮಾವು
ನೇರಳೆ	ಬೂದಗುಂಬಳ	ದೊಡ್ಡಪತ್ರೆ	ಲೋಳೆಸರ
ಬೇವು	ತುಂಬೆ	ಬಜಿ	ಗರುಗ
ಆಡುಸೋಗೆ	ಬಾಳೆ	ಒಂದೆಲಗ	ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ
ಗರಿಕೆ	ನುಗ್ಗೆ	ಪಪ್ಪಾಯಿ	ಬಸಳೆಸೊಪ್ಪು
ದಾಸವಾಳ.			

4. ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಕಾಲರಾ, ಪ್ಲೇಗ್, ಸಿಡಬು, ದಡಾರ, ಆಮಶಂಕೆ, ಬೇದಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳಾದ ಡಯಾಬಿಟಿಸ್, ಬಿಪಿ, ಹೃದ್ರೋಗಗಳು, ಕೀಲು ಬೇನೆಗಳು, ತಲೆನೋವು, ನಿದ್ರಾಹೀನತೆಗಳು, ಮಲಬದ್ಧತೆ, ಅಜೀರ್ಣಗಳು, ಬೊಜ್ಜು, ಕ್ಯಾನ್ಸರಗಳು, ಋತ ಸ್ರಾವದ ಏರು ಪೇರುಗಳು, ಬಂಜೆತನ, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಅತಿಯಾದ ವೇಗದ ಜೀವನ, ಅತೃಪ್ತಿ ಅಸಮಾಧಾನಗಳು, ಹದಗೆಟ್ಟ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಅತಿಸ್ಪರ್ಧೆ, ಅಭದ್ರತೆ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸೋಮಾರಿ ಜೀವನ, ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವುದು, ಕುಡಿಯುವುದು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲ. ಇಂತಹವುಗಳಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವ ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವೈದ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವೈದ್ಯರಂಗ ಇಂದು ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೈಟೆಕ್ ಆಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಯಿಗಳ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ, ಜನರ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅವರ ಭಯ–ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈಗ ವೈದ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅತಿ ದುಬಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಖಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 'ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ' ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ

I. ಅರಿಶಿಣ : ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಹರಿದ್ರಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೇದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಬಹೂಪಯೋಗಿ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಈ ಮಸಾಲೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಧಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಹತ್ತು ಹಲವು.

ಅರಿಶಿಣದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಚರ್ಮರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧುಮೇಹದ ರೋಗ ನಿವಾಹರಣೆಗೆ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಪುಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂಜಾನೆ ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 5 ಗ್ರಾಂ. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮಧುಮೇಹ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂತ್ರವಿಕಾರ, ಮಧುಮೇಹ, ರಕ್ತದುಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗುವ ಚರ್ಮರೋಗಗಳು, ಕೊಬ್ಬಿನ ತೊಂದರೆ, ಮುಟ್ಟಿನ ತೊಂದರೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಉಪಯುಕ್ತ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಅರಿಶಿಣದೊಂದಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಭಾಗ ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಸೋಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯುವುದರಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಣ್ಣಿನ ತೊಂದರೆಗಳು ಗುಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ನೆಗಡಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಚಿಟಿಕೆ ಅರಿಶಿಣ ಪುಡಿಯನ್ನು ಬಿಸಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಹೀಗೆ ಅರಿಶಿನ ಪುಡಿಯು ಹತ್ತು ಹಲವು ಔಷಧಿಯುಕ್ತ ಗುಣಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

II. ಕಾಳು ಮೆಣಸು : ಕಾಳು ಮೆಣಸನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಮರೀಚ'ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಬಹುವರ್ಷಾಯು ಬಳ್ಳಿ. ಪಚ್ಚೆ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಎಲೆಗಳಿರುವ ಬಳ್ಳಿ. ಇದನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವು ಒಂದಿಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥ ಇದಾಗಿದೆ.

ಕಾಳು ಮೆಣಸಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇದರ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ನೆಗಡಿ, ಸೀನು, ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದರ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಧ ಚಮಚದಂತೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇದರ ಪುಡಿಯನ್ನು ನಸ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮೂಗು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.ಅಲ್ಲದೆ ನೆಗೆಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಬೆಲ್ಲದ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ನೆಗಡಿ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

III. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ : ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ರಸೋನ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಕಂದಮೂಲ ಸಸ್ಯ.ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಜಂತುಹುಳುಗಳ ನೋವಿದ್ದಾಗ ಹಾಲಿನೊಂದಿಗೆ 10–30 ಹನಿಯಷ್ಟು ಇದರ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು ಅಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಅತಿತೂಕ ಶ್ವಾಸ, ಪ್ರಮೇಹ, ವಾತವಿಕಾರ, ಮಲಬದ್ದತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತುಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಶೀತವಿದ್ದಾಗ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸೇವಿಸುವದು ಉಪಯುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬಿಸಾಡುವ ಬದಲು ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಹೂಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

IV. ಹುರುಳಿ : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಬೆಳೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಸ್ಯಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಔಷಧವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **"ಕುಲತ್ಥ"** ಎಂದುಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಹುರುಳಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಮೂತ್ರಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ. ಬಸಿದು ನಿಂಬೆರಸ, ರುಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿ ಮತ್ತು ಗಂಟಲು ಬೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿ ಕಷಾಯವನ್ನ ,ಒಂದೆರಡು ಕಾಳು ಮೆಣಸಿನೊಂದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೂಳ್ಳುವದರಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಜೊತೆಗೆ ಮೂತ್ರ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹುರುಳಿ ಕಷಾಯವನ್ನು ಹತ್ತು ಎಂ.ಎಲ್. ನಷ್ಟು. ಒಂದು ವಾರ ಸೇವಿಸುವದರಿಂದ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಯನ್ನು ಒಣಶುಂಠಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಬಳಸಬಹುದು.

V. ನಿಂಬೆ : ಇದೊಂದು ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಪೂದೆಗಿಡ. ಇದು ಐದರಿಂದ ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉಷ್ಣವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ರಸವನ್ನು ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿಂಬೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಂಬೆರಸವನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದರಿಂದ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು. ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರ, ಅಜೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯು ಸಹ ನಿಂಬೆರಸವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೂ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹುಳುಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ರಕ್ತಸ್ರಾವದ ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ರಸಪ್ರಯೋಗವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಚರ್ಮರೋಗಗಳ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆರಸವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

2. ಹಿತ್ತಲ ಸಸ್ಯಗಳು : ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವು ನಾವು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಸಸ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗ ತಿಳಿಯದೆ ಕಿವುಟಿ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಔಷಧಿಯುಕ್ತವಿರುವ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಬಹಳಷ್ಟು.

I. ತುಳಸಿ : ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ತುಳಸಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ತುಳಸಿಯ ಮಹತ್ವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿರಿದಾದುದಾಗಿದೆ. ತುಳಸಿಯನ್ನು ಕೆಮ್ಮು, ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ಜ್ವರ, ಅಲರ್ಜಿ, ಚರ್ಮರೋಗ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತುಳಸಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ತುಳಸಿ ಎಲೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ರಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರ, ಹಸಿವೆ ಆಗದಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಧ ಚಮಚ ರಸವನ್ನು ಜೇನಿನೊಂದಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಲ ನೀಡುವದರಿಂದ ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅರೆದು ಜೇನುಹುಳು, ದುಂಬಿ ಕಚ್ಚಿದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಕೆಮ್ಮು, ನೆಗಡಿ ಬಂದಾಗ ಅರ್ಧ ಚಮಚ ತುಳಸಿ ರಸವನ್ನು ಜೇನಿನೊಂದಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಲ ನೆಕ್ಕುವುದರಿಂದ ನೆಗಡಿ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂತ್ರದಾಹದ ತೊಂದರೆ ಇದ್ದಾಗ ಐದು ಗ್ರಾಂ. ತುಳಸಿ ಬೀಜವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿಟ್ಟು ನೀರಿನ ಸಹಿತ ಸೇವಿಸುವದು ಒಳಿತು.

II. ಹಾಗಲಕಾಯಿ : ಹಾಗಲಕಾಯಿನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **'ಕಾರವೆಲ್ಲಕ'**ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ, ಕಹಿಯಾದರೂ ಬಹಳ ರುಚಿಕರವಾದ ಹಾಗಲಕಾಯಿ, ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಡೆ ಬೆಳೆಯುವ ಬಳ್ಳಿ. ಆಹಾರವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಔಷಧಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹಾಗಲಕಾಯಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಹಾಗಲಕಾಯಿ ರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಸಕ್ಕರೆ ಖಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯಕ್ತ. ಆಹಾರದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆ ಖಾಯಿಲೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಹಾಯಕ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳು ಇದ್ದರೆ, ಹಾಲಕಾಯಿಯ ರಸದ ಸೇವನೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಹಾಗಲಕಾಯಿ ರಸವು ರಕ್ತವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಯಕೃತ್ ಹಾಗೂ ಚರ್ಮದ ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವ್ರಣ ಅಥವಾ ಗಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ ಎಲೆಯ ರಸದ ಲೇಪ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ.

III. ದಾಳಿಂಬೆ : ಇದು ಒಂದು ಪೊದೆ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ 10–15 ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುವ ಚಿಕ್ಕ ಮರ. ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೀಜಗಳು ಹಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ದಂತ ಬೀಜವೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **'ದಾಡಿಮ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ದಾಳಿಂಬೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ದಾಳಿಂಬೆ ಮೊಗ್ಗನ್ನು ಮೇಕೆ ಹಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭೇದಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದಾಳಿಂಬೆ ಹೂವಿನ ಅಥವಾ ಎಲೆಯ ರಸದ ನಾಲ್ಕೂ–ಐದು ಹನಿಗಳನ್ನು ಮೂಗಿಗೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತೋಗಟೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಗಂಟಲು ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ನೋವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಾಳಿಂಬೆ ರಸ ಅಜೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹಿತಕಾರಿ. ಅರುಚಿಯಲ್ಲಿ ದಾಳಿಂಬೆ ರಸವನ್ನು ಸೈಂಧವ ಲವಣ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ರುಚಿಯನಿಸುತ್ತದೆ.

IV. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ : "ಅಮೃತ"ವೆಂದರೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಯೌವ್ವನವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವುದು. ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯು ಆಯುರ್ವೇದದ ಸಂಜೀವಿನಿ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಳ್ಳಿಯು ಕಹಿ, ಒಗರು ರುಚಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಜೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಸುಲಭ. ಉಷ್ಣಗುಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಕಾನನದಲ್ಲಿ, ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ, ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಳ್ಳಿ ಇದಾಗಿದೆ.

ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿನ್ನು ಆಮವಾತ, ಮೂತ್ರ ವಿಕಾರಗಳು, ಅಜೀರ್ಣ, ಅಗ್ನಿಮಾಂಧ್ಯ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಜ್ವರ, ಚರ್ಮರೋಗ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದರ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ರೋಗ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೇಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಷಾಯ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಎದೆ ಹಾಲು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಚರ್ಮವ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಲವು ವಾತರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ತೈಲದ ಲೇಪನ ಉಪಯುಕ್ತ. ಹಾಗೂ ರಕ್ತಪಿತ್ತ, ರಕ್ತ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಚಮಚ ಸ್ವರಸವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

V. ಲೋಳೆಸರ : ಇದು ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಕುರುಚಲು ಪೊದೆ ಸಸ್ಯ. ಇದರ ಉಪಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ. ಇದನ್ನು ಕುಮಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೂಲತಃ ವೆಸ್ಟ ಇಂಡೀಸ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಸ್ಯ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಲೋಳೆಸರದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ : ಲೋಳೆಸರದ ತಿರುಳನ್ನು ಮುಖದ ಕಾಂತಿಗಾಗಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಲೇಪವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಾಗುವ ನೋವು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ತಿರುಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ. ಇದು ಋತು ಚಕ್ರವನ್ನು ನಿಯಮಿತ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ತಿರುಳನ್ನು ಅರಿಶಿಣದೊಂದಿಗೆ ಕಲಸಿ, ನೋವು ಮತ್ತು ಊತವಿರುವ ಸಂಧಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಬಹುದು. ಹಾಗು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಚರ್ಮ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಲೇಪವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ರಕ್ತಶುದ್ಧಿಕಾರಕವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಚರ್ಮವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಸೇವನೆ ಸಹಾಯಕ. ಕಣ್ಣಿನ ಸೋಂಕು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದರ ತಿರುಳನ್ನು ರೆಪೆಯ ಮೇಲೆ ಲೇಪವಾಗಿ ಹಚ್ಚಬಹುದು.

5. ಸಮಾರೋಪ

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮನುಷ್ಯ ರೋಗ ಬಂದಾಗ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಓಡು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಅನಾಥಸ್ಥಿತಿ. ಬೇಕಾದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೈದ್ಯರು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಧನ್ವಂತರಿ. ಇದು ಇಂದಿನ ಕರುಣಾಜನಕ ಪರಸ್ಥಿತಿ. ಸರಳವಾದ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕಾಯಿಲೆಗು ಸಹ ವೈದ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಜೋತುಬೀಳುವುದು ರುಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಯ, ಹಣ ಎರಡನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ರೋಗಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತಾವೆ ವೈದ್ಯರಾಗುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಯಾವುದೊ ಕಂಪನಿಯು ತಯಾರಿಸಿದ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್, ಮಾತ್ರೆ ಸೇವಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ದೊರಕುವ ಎಲೆಬಳ್ಳಿಗಳು, ಗಿಡಮರಗಳು, ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಹುವುದಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ರೋಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಣ, ಸಮಯ, ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಂದರ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ಮದ್ದಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬೇಕೆ ಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ 'ಸದೃಢವಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸು' ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮನೆಯ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ ಜ್ಞಾನ ಇಂದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಮನೆಮದ್ದು ಕೈಪಿಡಿ :** ಆಯುಷ್ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
- **ಆಯುರ್ವೇದದ ಅದ್ಭುತ ಗುಣಗಳು ಹಾಗೂ ಸರಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು :** ಡಾ. ವೈ. ಎಂ. ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ
- **ಔಷಧೀಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿಗಳು :** ಡಾ.ವಸುಂಧರಾ ಭೂಪತಿ
- **ಆಹಾರ ಅಮೃತ :** ಡಾ. ಶಶಿಕಲಾ ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
- **ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಸೂತ್ರಗಳು :** ಕುಮಾರ ವಿಜಯ
- **ಸುಲಭ ಆಯುರ್ವೇದ ಕೈಪಿಡಿ:** ಡಾ. ಗುರುರಾಜ್
- **ಸ್ವಯಂ ವೈದ್ಯೆ :** ತಿರುಕ

■■

– [illegible]

ಸೆಗಣಿ, ಆನೆ ಲದ್ದಿ, ಕತ್ತೆ ಹಾಲು, ಮೇಕೆ ಹಾಲು, ನಾಯಿ ಹಲ್ಲು, ಹುಲಿಯ ಹಲ್ಲು, ಉಗುರು, ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ, ಉಡದ ಎಣ್ಣೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಂದಿ ಕೊಬ್ಬು, ಮೀನಿನ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿವೆ.

ನೆಲದ ಮಣ್ಣು, ಹುತ್ತದ ಮಣ್ಣು, ವಿಭೂತಿ, ಖನಿಜಗಳು, ಹೆಂಚಿನ ಚೂರು, ಕಲ್ಲು, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮುಂತಾದವು ಔಷಧೀಯ ಬಳಕೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವತಃ ಮಾನವ ಸ್ವಮೂತ್ರ ಪಾನ, ತಾಯಿಯ ಹಾಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಔಷಧವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆಯೇ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುಬಾರಿ ಅಲ್ಲದವು ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಭಯಂಕರರೋಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಡೆಂಗ್ಯೂ, ಮಲೇರಿಯ, ಸಾರ್ಸ್, ಕೋವಿಡ್–19, ಕೊರೊನಾ, ಪ್ಲೇಗ್, ಕಾಲರ ಫ್ಲೂ ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೂ ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಭಾರತ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ವೈದಕೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಜನಪದ ವೈದ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಡಾ. ಮಳಲಿ ವಸಂತಕುಮಾರ (1979) :** ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ.
- **ಎಂ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ (1979) :** ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ.
- **ಶ್ರೀ ಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ (1975) :** ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- **ಪ್ರಭಾಕರ ಎಂ.ಎಸ್. (2000) :** ಬುಡಕಟ್ಟು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಗಂಗಾಧರ ದೈವಜ್ಞ (2000) :** 'ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ನಡುವೆ'. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.
- **ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಗೌಡ (ಸಂ) :** ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಭಾಗ–1, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಡಾ. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗನಾಡ (ಸಂ) :** ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಭಾಗ–2, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಡಾ. ವಿ.ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್ ಸಂ. (2009) :** ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ–27, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ; ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **Richard M. Dorsum** (Ed.) **:** Qted R.V.S. Sundrm, Folk lore and Folk life .

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪರಿಹಾರ

✍ **ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ್, ಮಂಗಳೂರು,** ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಸೇಕ್ರೆಡ್ ಹಾರ್ಟ ಕಾಲೇಜು, ಮಡಂತ್ಯಾರು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ, ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂತರಶಿಸ್ತೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಭಾಗದ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆಯೇ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರ್ಪಟ್ಟ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹಲವನ್ನು ತನ್ನದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ. ವಿದೇಶಿಗರ ಆಕ್ರಮಣದ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಉದ್ದೇಶಗಳಿದ್ದರೂ, ಭಾರತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜ್ಯಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕೃಷಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ದೇಶವಾದ ಭಾರತದಿಂದ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಹಲವನ್ನು ಸಮೃದ್ದ ಭಾರತದಿಂದ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುರುಕುಲ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಉತ್ತಮದರ್ಜೆಯ ಅಲ್ಲದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಭಾರತೀಯರ ಕೈಗಿತ್ತು ಆಳು ಗಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು, ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿಮತೆಗೆ ಸೂಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ನೀಡದ ಕೇವಲ ಅರ್ಹತಾ ಪತ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಮ್ಮದಾಯಿತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರೋತ್ತರದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯಂತಹ ವಿಚಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾಗದೆ ಇರುವುದನ್ನೇ ತಳ್ಳಿ ಮುಂದೆ ತರಲಾಯಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಹೀಗೆ ವಲಯವಾರು ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ತೆರೆದು ಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸರಬರಾಜು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೊರ ಉಳಿದು ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಕುಲಕಸುಬುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕೊಂಡವು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ದಿನನಿತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಯಾವುದೋ ಕಂಪೆನಿಯೋ ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಕೇಂದ್ರ. ಇಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುವ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ ಅಕೌಟೆಂನ್ಸಿ, ಕಾಸ್ಟಿಂಗ್, ಟ್ಯಾಕ್ಸ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನತ್ತ ಬೆಸೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ತಪ್ಪೆನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತಾ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ ಆದರೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರೆದ ಅವರ ಅನುಭವದ ಸಾರ. ಭಾರತವನ್ನೇ ಕಂಡಿರದ, ಭಾರತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾರತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಶದ ತಾನು ಅನುಭವಿಸದ ತಾನು ಕಂಡು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವೋ ಅಥವಾ ವಿಚಾರವೋ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಾ ಹೊಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಭಾರತಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ, ಅದು ರಸ್ತೆಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಅಲೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರವಿರಬಹುದು. ಇದು ಕೂಡ ವಾಣಿಜ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 2007ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಅರ್ಜುನ್ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತ ವರದಿ (ರಿಪೋರ್ಟ ಆನ್ ಕಂಡಿಶನ್ ಎಂಡ್ ಪ್ರಮೋಶನ್ ಆಫ್ ಲೈವಲೀಹುಡ್ ಇನ್ ಅನ್ ಆರ್ಗನೈಸ್ಡ್ ಸೆಕ್ಟರ್) ಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 70ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಬಹುಪಾಲು ಉದ್ಯಮವು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕೃಷಿಕರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದೇಶದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪರ್ಶದಂತಿರುವುದು. ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶ ರೈತ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಎಂಬ ಘೋಷ ವಾಕ್ಯ ಗಳಿದ್ದರೂ, ಕೃಷಿ ಉದ್ಯಮ ಕುರಿತಾಗಿ, ಅಥವಾ ನಮ್ಮದೇ ನಾಡಿನ ಮತ್ಸೋದ್ಯಮದ ಕುರಿತು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಕೆ ಆಟಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹೋರಾಟಗಳು ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲಾಭನಷ್ಟದ ಚರ್ಚೆ ವಾಣಿಜ್ಯವಾಗಬಾರದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಣ್ಣ ಬಂಡವಾಳದ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಯತ್ತ ಚಿತ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಮ ಶೀಲತೆಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇತ್ತಿಚೇಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡದ್ದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಲೋಚನೆಯ ಕೇವಲ

– 5[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ....

✍ **ಡಾ. ರಮ್ಯ. ಕೆ. ಆರ್.,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಗುಬ್ಬಿ.

ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ದೋಷವೂ ಅಲ್ಲ,
ಅಪರಾಧವೂ ಅಲ್ಲ. ಸಮಾನತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗಲು.....
ಸಬಲೀಕರಣದೆಡೆಗೆ ನಡಿಗೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ, ವಿಭಿನ್ನವೂ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ್ದು. ವಿಶಾಲವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯಿರುವ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬುಗೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂತ–ಹಂತವಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವೂ ಕೂಡಾ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸುಂದರವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸುಂದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರವೂ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜವೆನ್ನುವುದು ಬರಿಯ ಗಂಡಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೇ? ಯಾವುದನ್ನು ಸಮಾಜವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ, ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಡು–ಹೆಣ್ಣು, ತಂದೆ–ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ–ತಂಗಿ, ಅಕ್ಕ–ತಮ್ಮ, ಅತ್ತೆ–ಮಾವ, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಲೆಯೇ ಸಮಾಜ. ಹೆಣ್ಣು ಸ್ವತಂತ್ರಳಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವವಳು ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಅಧಿಪತ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಶರಣಾಗತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಮಹಿಳೆ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು, ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಾಮಾಜೀಕರಣ ಮಾಡಿದೆ. ಮಹಿಳೆ ಇಟ್ಟ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದು, ಅಂದಿನ–ಇಂದಿನ ಆಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು. 21 ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅನಾಚಾರ, ಹಿಂಸೆ, ಶೋಷಣೆ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಸಮಾನತೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಾ ಇಂದಿನ ಮಹಿಳೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೇ ದೊರಕದ, ಭಾರತದ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ, ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಣವಿಲ್ಲದ, ಜಾತಿಯ ಅರಿವಿರದ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಗೊತ್ತಿರದ ನಗರ ಸಮಾಜವಿದ್ದದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಮುದ್ರೆಗಳು ಆಕೆಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ತಾಯಿಕಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ವೈದಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಪುರುಷರಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ವರನನ್ನು ತಾನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಭಾ, ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಪತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ವೇದಗಳಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ವಿಶ್ವಾವರ, ಘೋಷಾ, ಅಪಾಲ, ಲೋಪಮುದ್ರಾ, ಮುದ್ಗಾಲಿನಿ, ಮೈತ್ರೇಯಿ, ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ, ಗಾರ್ಗಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವೈದಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು ಎಂದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ, ಸ್ತ್ರೀ ಗುಲಾಮರಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಾಯತ್ರಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದಿರುವುದು ಎಂಥಾ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ನಂತರದ ವೈದಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕೂಡಾ ಕುಗ್ಗಿಸಿತು. "ಯತ್ರನಾರ್ಯಸ್ತುಪೂಜ್ಯಂತೆ ರಮಂತೆ ತತ್ರದೇವತಾ" ಎನ್ನುವುದರಬದಲಾಗಿ 'ನಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ' ಎಂದಾಯಿತು. ಪುತ್ರಿಯರನ್ನು ದುಃಖದಮೂಲವೆಂದು, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ನಿಯೋಗ, ವಿಧವಾ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಹಕ್ಕಿಗೆಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯಳಲ್ಲದ್ದು, ಅಡಿಗೆ, ಪತಿ ಸೇವೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ಪೋಷಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತು. ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಜೂಜು, ಪಗಡೆ ಆಟಕ್ಕೆ ಇಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪುರುಷರನ್ನು ತಣಿಸುವ ಭೋಗದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿತು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿತು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯವಳು, ಪತಿವ್ರತೆ, ಗಂಡನ ನೆರಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಆದರ್ಶ ಸ್ತ್ರೀ ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಸೀತೆಯ ಎದುರು ಶೂರ್ಪನಖಿಯನ್ನು ತಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಮಾಯಣವು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ? ಯಾರು ಕೀಳು ? ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಶೂರ್ಪನಖಿಯ ಮಾದರಿಯಾಗದೇ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವು ಅದರಾಚೆಗೆ ಉಳಿಯುವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಠೋರ ಸತ್ಯ. ಜೈನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ರತಾಚಾರವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಂತಿಯರಾಗಿ ಉಪವಾಸದ ಮೂಲಕ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀ ಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಪುರುಷ ಜನ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಬಾಲಿದ್ಯಾತರ ಜನ್ಮ
ಬಾಡಿಗೆ ಎತ್ತು ದುಡಿದ್ಹಾಂಗ
ಬಾಳೆಲೆಯ ಹಾಸುಂಡು ಬೀಸಿ ಒಗೆದ್ಹಾಂಗ.

ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬಾಲೆಯೊಬ್ಬಳು ಮಗುವನ್ನು ಹೆರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವಿದೆ. ಪುತ್ರ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಒಲವು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ವಾಸ್ತವಾಂಶ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹೆರುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಿತೃ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ವಂಶದ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೆಳಗಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಾತೃತ್ವದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಕೆ ಮಗುವನ್ನು ಹೆರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಿದ ಎಲ್ಲ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಪುರುಷನಿಷ್ಠ, ಹಂಬಲಕ್ಕೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ವಿಧಿಸಿರುವುವು. ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯರ ಪ್ರತಿಭೆ ಥೇರಾಗಥದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು, ಧರ್ಮಾ, ಅನುಪಮಾ, ಗುಪ್ತಾ, ರೋಹಿಣಿ ಮುಂತಾದ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಜನ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ಹಿರಿಮೆ ಇದೆ. ಬಿಂಬಸಾರನ ಮಡದಿ ಖೇಮಾ, ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸುಮನಾ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದುಷಿಯರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಪೂ. ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾಥಾಸಪ್ತಸತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಅಸುಲದ್ದಿ, ಯಾಧಮಿ, ರೋಹಾ, ಶಶಿಪ್ರಭಾ ಕವಯತ್ರಿಯರ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತದ್ದು. ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು, ಸತಿಗಮನ, ಅನುಗಮನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದವು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದಹನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮಸೂತ್ರಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಿದ್ದು, ಪರ್ದಾ ಪದ್ಧತಿ, ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿ, ಪುರುಷನಿಗೆ ಅಧೀನಳನ್ನಾಗಿಸಿದವು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಅಮಾನುಷವೆನಿಸಿದ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿದ 'ದೇವದಾಸಿಪದ್ಧತಿ' ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೋಷಣೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಅನೈತಿಕತೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಮಾಜವು ಯಾವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ನೀತಿಯೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ್ದು ಅನೀತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅನೀತಿಗಳ ನಡುವಣ ಗೆರೆಯು ಮಾತ್ರ ತೆಳುವಾಗಿದ್ದು ಅನೈತಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಸ್ತ್ರೀ ಗುಲಾಮರು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಮಗು ಹೆತ್ತರೆ ಋಣಮುಕ್ತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದೂ ಕೂಡಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ತನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾಂಧಾರಿ, ಸೀತೆ, ಮಾದ್ರಿಯರನ್ನು ಪುರುಷಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಸವಿ ಪದ್ಧತಿ ಮನುಷ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಳವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಪಶುವಿಗೆ ಸಮಾನಳೆ?

ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಮಹಾಮನೆತನಗಳು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವೇ ಹೊರತು ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾರತನವನ್ನು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಗಮನವಿತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಮಾನವತಾವಾದಿಗಳಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರ ರಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ, ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಉಸಿರಾಗಿಸಿದ್ದ ಕಾಲ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ತ್ಯಾಗ, ಅನುಕಂಪ, ಸಹನೆ, ಸಹೃದಯತೆ, ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆ, ಔದಾರ್ಯವೆಂಬ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತಂದ ಕೀರ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಆತನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಶರಣರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ವೈದಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನೆದುರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀ, ಪುರುಷನಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲಳು, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಬಲ್ಲಳು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲಳು ಮತ್ತು ಪುರುಷನಂತೆ ಆಕೆಗೂ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದವರು ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಧರ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೆಸಗಿದ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣೆಯರು ಶರಣರೊಂದಿಗೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. 'ಪರವಧುವನ್ನು ಮಹಾದೇವಿಯೆಂಬೆ' ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀ ಬಗೆಗಿನ ಆದರಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಅನಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀಮಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳಂತಹ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿದ್ದರು. ರಜಪೂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದುಲೇಖ, ಮರುಲ, ವಿಜ್ಜಿಕಾ, ಮದಲಸಾ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಯತ್ರಿಯರಾಗಿ, ವಿದ್ವಾಂಸಿನಿಯರಾಗಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಸೋಲಂಕಿ ದೊರೆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಸೋದರಿ 'ಅಕ್ಕದೇವಿ'ಯು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಿಸುತಿದ್ದು, ಯುದ್ಧ ವಿದ್ಯೆ ಅರಿತು ಸ್ವತಃ ಸೈನ್ಯದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರ 'ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುವು ನೀಡಿದ ವಿದೇಶಿ ದಾಳಿಗಳೂ ಕೂಡಾ ರಜಪೂತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕ್ರೂರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾರಕವಾದವು. ಮೊಘಲರ ಅಕ್ಬರನು ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಸತಿಪದ್ಧತಿ, ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ವಿಫಲನಾದನು. ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬದನ್ ಬೇಗಂ ಮತ್ತು ಜಹನಾರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ, ಅಹ್ಮದ್ ನಗರದ ಚಾಂದ್ ಬೀಬಿ, ಚಂದೇಲದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ರಾಣಿ ದುರ್ಗಾವತಿ, ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದ ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ, ಮರಾಠರ ನಾಯಕಿ ತಾರಾಬಾಯಿ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ರಾಜಕೀಯ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ತೀರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಧರ್ಮ, ವರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ 19 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಮಾಜೋ–ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಕೂಡಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಪಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರವಾದಿ ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ, ವೀರಸನ್ಯಾಸಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್, ಆತ್ಮಾರಾಮ ಪಾಂಡುರಂಗರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜಗಳು ಜಾತಿ ಭೇದ ನಿವಾರಿಸುವ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಳಿಸುವ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಎತ್ತರಿಸುವತ್ತ ಇಟ್ಟ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸತಿ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಬದಲಾಗಿ, ಮಹಿಳಾ ಉದಾರವಾದಿ, ಮಾನವೀಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನ ಮತ್ತು ಅನಂತರದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ರಾಜಕೀಯ ಏಕತೆ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿ 'ಮಹಿಳಾ' ಮತ್ತು 'ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ' ಅಪ್ರಮುಖವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾ ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡು ಮಹಿಳೆಯು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು, ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಉದಾರವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಉದಾರವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಇಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ದುಡಿಯಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ದುಡಿಯಲು ನಿಗದಿತ ರೂಪವಿದೆ. ಆದರೆ ಒಳಗಡೆ ದುಡಿಯಲು ವೇಳೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ವೇತನವೂ ಇಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ಧೋರಣೆ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಕೂಡ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಆಧುನಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮದಿರಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯರೇ ಸಿಗುವುದು. ಭಾರತದಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸುವಾಗ, ಬದಲಾವಣೆಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಹು ಕಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಸನಗಳು/ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡಿರುವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮಹಿಳೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿವೆ.

ಉದಾ : ಮಹಿಳಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಯ್ದೆಗಳಾದ

ವಿಶೇಷ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ (1954) : ಹಿಂದೂ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ (1954), ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾಯ್ದೆ (1956), ಹಿಂದೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (1956), ಮಾತೃತ್ವ ಕಾಯ್ದೆ (1961), ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ (1961), ಅನೈತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ (1986), ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಗೌರವದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕಾಯ್ದೆ (1986) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂವಿಧಾನದ 14 ನೇ ವಿಧಿಯು ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು, 15 ನೇ ವಿಧಿಯು ತಾರತಮ್ಯ ನಿಷೇಧವನ್ನು, 16 ನೇ ವಿಧಿಯು ಉದ್ಯೋಗ ತಾರತಮ್ಯ ನಿಷೇಧವನ್ನು, 15 (3) ವಿಧಿಯು ಮಹಿಳಾ ಪರವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. 51 (ಎ) (ಸಿ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. 243 (ಡಿ) (3) ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಶೇ.33 ರಷ್ಟು ಸ್ಥಾನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಸೂತ್ರಗಳು ಕೂಡ ಸಮರ್ಪಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು, ಕೂಲಿ, ದುಡಿಮೆ, ನ್ಯಾಯಪರತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಈ ಕಾನೂನುಗಳು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾನೂನುಗಳ ಜಾರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ವಿರುದ್ಧದ ದೈನಂದಿನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯೂ ಕೂಡ ಮೌನ ಅಪರಾಧವೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯೆ ಕೂಡಾ ಅಮಾನವೀಯ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರಣ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದುರ್ಬಲಳೆಂದು ಕರೆದರೆ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ. ಹೆಣ್ಣಾಗಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ, ಕೀಳರಿಮೆಯಿಂದ ನರಳಬೇಕಾಗಿ ಶೋಷಿತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆಯು ಆಕೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ದುಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣ, ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತಾ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು. 1985 ರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ವಾಕ್ರಾ ಯೋಜನೆ, ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ಸ್ವ–ಸಹಾಯ ಗುಂಪು, ಅಂಬರ ಚರಕಾ, ಯಥಾದೃಷ್ಟಿ, ಸುರಕ್ಷಾ ಮಾತೃತ್ವಗಳು ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬದಲಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ನೈತಿಕತೆಯ ಮೌಲ್ಯದ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅರಿಯ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಎಂದರೆ ಪುರುಷ ದ್ವೇಷವಲ್ಲ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳ ವೇದಿಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಮರುಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ–ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಘನತೆ, ದಾರುಣಗುಣ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಗಳು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುಭವಲೋಕವನ್ನು ವಿನೂತನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಮಾನತೆ, ಸಬಲೀಕರಣ 21 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವುದು ನೈಜ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

ಸಶಕ್ತ ಕಾನೂನುಗಳು ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿ, ಮಹಿಳೆಗೆ ಭೂಮಾಲೀಕತ್ವ, ದುಡಿಮೆಗೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು (ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ), ಪುರುಷರಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು, ಲಿಂಗಾಧಾರದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ನಿಷೇಧಿಸುವುದು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲಗೊಳಿಸುವುದು, ಉದ್ಯೋಗ ಲಭ್ಯತೆ (ಸ್ವ ಉದ್ಯೋಗ), ಆರೋಗ್ಯ, ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮ, ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ, ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ತರುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಳಜಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ–ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದ ಹಂತದವರೆಗೂ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಹಿಳೆಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.

ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ದೇಶವನ್ನಾಳಿದ ಪ್ರಧಾನಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭಾ ಪಾಟೀಲ್, ರಕ್ಷಣಾ ಖಾತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್, ವಾಗ್ಮಿ ಸುಷ್ಮಾ ಸ್ವರಾಜ್, ಸ್ಮೃತಿ ಇರಾನಿ, ಜಯಲಲಿತಾ, ಮಾಯಾವತಿ, ಸಾಲುಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಕನಾಗಿ, ತಂಗಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ, ಅತ್ತೆಯಾಗಿ, ಸೊಸೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡಾ ಸಾಧಕಿಯರೇ....

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಸಂತಾಪವಲ್ಲ, ಮಾತಿನ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲ. ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನ, ಗೌರವ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸಮಾನತೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಿರುವುದು ಮನೆಗಳಿಂದ.... ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಬಿ. ಎಂ. (2005) :** 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ', ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿ.ವಿ.ಜಿ. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- **ಡಾ. ಎಂ. ಉಷಾ, (2017) :** 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಾದ', ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಡಾ. ಎನ್. ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆ, (2012) :** 'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಜೈನ ಸಮಾಜ', ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **Geraldine Forbes (1966) :** 'The New Cambridge History of India – New Delhi Women in Modern India'.
- **Kumkum Sanghari and Sudesh Vaid (1989) :** 'Recasting Women : New Delhi Essays in Colonial History'.
- **Vinita Kaul (2000) :** 'Women and the Wind of Change', New Delhi Gyan Publishing house.

■■

– [illegible]

ವಚನದ ಸಂದೇಶಗಳು ಇಂದು ಮತ್ತು ನಾಳೆಗೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ (2000) :** ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ
- **ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ (200) :** ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- **ಬಸವತತ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ (2010) :** ವಚನಾಂತರಂಗ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಶ್ರೀ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.
- **ಜಯದೇವಪ್ಪ ಜೈನಕೇರಿ (2011) :** ಶರಣ ವೈಭವ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಶಾಂತಲಾ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ (2020) :** ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ
- **ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ (2016) :** ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ ಒಂದು. ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟಿ ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ (2017) :** ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾಲೇಜ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- google.com : ಬಸವಣ್ಣ ವಿಕಿಪೀಡಿಯ.
- google.com : ಕ್ರಾಂತಿಯೋಗಿ ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣ ಇಂದಿಗೂ.
- google.com : ಬಸವಣ್ಣ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ.

■■

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

[illegible]

[illegible]:

[illegible]	₹ 750/-	☐
[illegible]	₹ [illegible]100/-	☐
[illegible]	₹ 7000 /-	☐

[illegible] :

[illegible]

[illegible]

Bank Detils :

SHIKSHANA SOUDHA
Indian Overseas Bank
J.T. Math Road, Gadag Branch
A/c.No.: 285402000000179
IFSC : IOBA0002854

[illegible]:

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

[illegible]

[illegible]

ಗ[illegible] – 5[illegible]

[illegible] : 0[illegible]372–237527, 277527

Email : shikshansoudha@gmail.com

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

[illegible]

[illegible]

ನೂತನ ಚಂದಾದಾರರ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರತಿ

Date :

Name :

Designation :

Institution :

Address :

Phone Cell Nos.:

e-mail :

D.D. No. : Dated :

Amount : Bank :

Institution's Signature

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಇಂಡಿ ಪರಿಸರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ ಉಲ್ಲೇಖ

✍ **ಡಾ. ಗೀತಾ ಪಾಟೀಲ,** ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಕೊಪ್ಪಳ.

ಇತಿಹಾಸ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳ ಪಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜರು ಹಾಕಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ಯಾಗೂ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಶಾಸನಗಳು ವಿರಳವಾದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಕೂಡಾ ಶಾಸನಗಳು ಅಘಾದ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದರೂ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುದಿಲ್ಲ. 12 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸನಗಳು ತೀರ ವಿರಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿವಶರಣರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಸಂದೇಹಗಳು ಮೂಡಿದ್ದವು ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದರು.ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇತರ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶರಣರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪ, ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಶರಣರಿಗಿಂತ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮಮೇಶ್ವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳೇ ಅಧಿಕಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಹೆಸರು, ಇಲ್ಲವೇ ಅವರ ವಚನ, ಇಲ್ಲವೇ ಅವರ ಅಂಕಿತನಾಮದ ದೇವರಾದ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರ ಬಗೆಗಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.ಅಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸದಿದ್ದರು. ಅವರ ವಚನ ಅಥವಾ ಅವರ ಅಂಕಿತನಾಮವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದರಿಂದ ಇವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಅಥವಾ ಅವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ರಚಿತಗೊಂಡ ಶಾಸನಗಳೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 30 ಶಾಸನಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 10 ಶಾಸನಗಳು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 6 ಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಈ ಆರು ಶಾಸನಗಳ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಶಾಸನಗಳು

ಮಹಾರಾಷ್ಟದ ನಿಲೇಗಾಂವ (1192), ಇಟ್ಕಲ್ (1217), ಜಾಮಗಾಂವ (1194), ಗುಂಜೆಗಾಂವ (1232,13ನೇ ಶತಮಾನ), (ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದ ಜಿಲ್ಲೆ) ಅಕ್ಕಲಕೋಟ(1225), ತಡವಳ(1257), ಬುಧವಾರಪೇಟೆ(1136), ಶಿವನಿ(1171), ಹುಟಗಿ(1207) ಸೊಲ್ಲಾಪುರ (12ನೇ ಶತಮಾನ), (ಸೊಲ್ಲಾಪುರಜಿಲ್ಲೆ), ಮಂತ್ರವಾಡಿ (1234), ಬುಡರಸಿಂಗಿ (1257), ಕೊಟಬಾಗಿ(1264) (ಕೊಟಗಿ), ಸಂಗೂರು (1265), ಕಟನೂರ (ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ), ಕೋಳಿಸಾಲೆ (1256) (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ(1356), (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ), ಸಂಗೂರು (1265) (ಹಾವೇರಿಜಿಲ್ಲೆ), ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 10 ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು

ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಫಡೆಕನೂರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1256ರ ಶಾಸನವು[1] ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ವಚನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದೇಂದ್ರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥದೇವ ವಿರಚಿತ ಎಂದಿದೆ. ಯಾದವರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕನ್ನರ ದೇವನು (ಬಹುಶಃ) ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪವಿತ್ರಾರೋಪಣ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದ ಎಂದಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1257 ಅದೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಸುರಿಕೊಡು ಮಹಾಪ್ರಭು, ಪ್ರಣುತ, ರಕ್ಷಾಮಣಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ದೇಶಿಯ ದಂಡನಾಯಕ ನೂಲರಸನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ರಾಮನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಪಡಿಯಕನೂರಿನ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸಂಗತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಮನಾಥದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸ್ಮಾರಕ ರೂಪವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ ದೇಸಾಯಿಯವರು[2] ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವೊಂದನ್ನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರಬಹುದಾದ ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಅಸಂಭವವೂ ಅಲ್ಲ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಡಮಾಡಿದ ದತ್ತಿ ಈ ಲಿಂಗದ ಪೂಜಾಭಿಷೇಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿರಬೇಕು. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಹಿಮಾಲಯೋನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಶಿಲಾದರ್ಪಣವೆನಿಸಿದೆ, ಈ ಶಾಸನ. ಲೋಕೈಕನಾಥಂ, ಪರಮಾರಾಧ್ಯಂ, ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿರ್ದರ್ಶನಂ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಂ ಎಂಬ ಒಂದೊಂದು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆತನ ಘನತೆ ತೂರಿಬಂದು ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.[3] ಕ್ರಿ. ಶ. 1257ರ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲೂಕಿನಜಟ್ಟಗಿ ಶಾಸನವು[4] ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನವೊಂದರಿಂದ ಶಾಸನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾದವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕನ್ನರ ದೇವನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾಲ್ವತ್ತುಂ ಬಾಡದ ಗ್ರಾಮದಟ್ಟುಗಿಯನ್ನು ಸೊನ್ನಲಾಪುರದ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವರ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮನ್ತ ಮುದ್ದಿಗಿ ದೇವನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದನ್ನು ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮುದ್ದಗಿದೇವನನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ.

ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಗುಂಡಕರ್ಜಗಿ ಶಾಸನವು[5] ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾದವದೊರೆ ಸಿಂಘಣ ಹಾಗೂ ಅವನ ದಂಡನಾಯಕ ರಾಮದಂಡಾಧಿಪನ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಸಿಂಘಣನನ್ನು ಗೂರ್ಜರರಿಗೆ ಅಂಕುಶ ಪ್ರಾಯನು, ತೆಲುಂಗರಾಯರ ತಲೆಯೆಂಬ ಕಮಳನಾಳದ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನ ಕರ್ನಾಟರಾಯ ವಂಶಾಭಿರಾಮ ಹಾಗೂ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸೋಮ ಮತ್ತು ನಾಗವ್ವೆಯರ ಮಗನಾದ ರಾಮದಂಡಾಧಿಪನ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಶಾಸನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಹಾಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1243ರ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಪ್ಪನಿಂಬರಗಿ ಶಾಸನವು[6] ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಬಹುಭಾಗವು ತ್ರುಟಿತವಾಗಿದೆ. ಯಾದವ ದೊರೆ ಸಿಂಘಣ ದೇವನ ಮಾಂಡಲಿಕನಾದ ಅಥವಾ ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ಮಾಧವದೇವ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದಕೇಸವನಾಯಕರಾಜಧಾನಿ ಉಂಮಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ತಂದೆ–ಮಗ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತರಿಕಾಡು ಮೂನ್ನೂರು (ತರಿಕಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು) ಎಂಟು ಬಾಡದ ಬಳಿಯ ಬಾಡಗಡಿಯ ಬಾಡ ಬಳಿಯ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. ದತ್ತಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರು ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಜಂಬುದ್ವೀಪ ಶಿಖಾಮಣಿ ದಕ್ಷಿಣ ವಾರಣಾಸಿ ಅಭಿನವ ಸೊಂನಲಗೆಯುಪುರದ ಶ್ರೀಮನುಮಹಾಮಹಿಮ ಶ್ರೀ ಕಪಿಲಸಿ.... ದೇವರ ಅಂಗಭೋಗ ರಂಗಭೋಗ ಖಂಡ ಸ್ಫುಟಿತಜೀರ್ಣ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದಾನ ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1202ರ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕೂಡಿಗಿ ಶಾಸನವು[7] ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಜೈತುಗಿಯ ಮಹಾಮಾತ್ಯರು, ಪಟ್ಟ ಸಾಹಾಧಿಪತಿ, ದಂಡನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಸೋಮದೇವ ದಂಡನಾಯಕ, ಪ್ರಮುಖ ಕರಣಿಕನಾದ ಮಾಯಿದೇವ ನಾಯಕನು ಅವರು "ಅಭಿನವ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಾಡಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುದೇವರ ಅಂಗಭೋಗ, ರಂಗಭೋಗ ಮುಂತಾದವಕ್ಕೆದಾನ ನೀಡಿದಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಟಾಕಳಿಯ ಶಾಸನವು[8] ಯಾದವ ಅರಸು ಕನ್ನರದೇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳುವ ಬರಹದ ಭಾಗವೂತ್ರುಟಿತವಾಗಿದೆ. ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವು ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರ ಹೆಸರಾಗಲಿ, ದತ್ತಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಟಾಕಳಿಯೆ ಆ ದೇವದತ್ತ ಗ್ರಾಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈಟಾಕಳಿ ಶಾಸನದಲಿಪಿ ದೇವನಾಗರಿ, ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಶಾಸನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ವಚನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದವು ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೆಲ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಈ ವಿಷಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು (ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಚನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನಕಾರರೂ ಸಿದ್ಧಾರಾಮನ ಈ ವಚನಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದ್ದುಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.).

ಕ್ರಿ. ಶ. 1190ರ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚೊರಗಿ (ಚೂರ್ಗಿ) ಶಾಸನವು[9] ಯಾದವದೊರೆ ಭಿಲ್ಲಮನ ಅವಧಿಯ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತರ್ದವಾಡಿ ನಾಡಿನ ಮಹಾ ಮಂಡಳೇಶ್ವರ ವೀರಬಂದುಗಿ ದೇವರಸ, ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನಿ ಮಾಯಿದೇವ ದಣ್ಣಾಯಕ ಮೊದಲಾದವರು ದಕ್ಷಿಣ ವಾರಣಸಿ ಅಭಿನವ ಶ್ರೀ ಶೈಲವಾದ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರ ಅಂಗಭೋಗ, ರಂಗಭೋಗದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಚೋರಹಾರಿಗೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಈ ಚೋರಹಾರಿಗೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮುವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ವಿಷಯುವಿದೆ.ಈ ಚೋರಹಾರಿಗೆಯ ತರ್ದವಾಡಿ ಸಾವಿರ ನಾಡಿನ ಕಂಪಣದ ಮೂವತ್ತಾರು ಬಾಡದ ಹತ್ತಿರವಿತ್ತೆಂದು ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 13ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಡಚಣ ಶಾಸನವು[10] ಬಹಳಷ್ಟು ತ್ರುಟಿತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥನೇ ಶರಣು ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಶಾಸನ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1194 ರ ಇಂಡಿತಾಲೂಕಿನ ಸಂಖ ಶಾಸನವು[11] ಮಾಯಿದೇವ ದಣ್ಣಾಯನೆಂಬುವನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ (ಶ್ರೀ ಶೈಲವೆನಿಪ್ಪ ಸೊಂನಲಿಗೆಯ ಶ್ರೀ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ). ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಅರಸನ ಬಿರುದುಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಜೈತುಗಿಯ ಅವಧಿಯ ಶಾಸನವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಇಷ್ಟದೈವತ್ವ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅವನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ದಾನ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆಯುವ ರೀತಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅಂದಿನ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಡಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳ ಜನತೆ ಅವನ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವನ ಇಷ್ಟ ದೈವತ್ವ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟ : 10 ಶಾ. ಸಂ. 33 ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾ. ಫಡೆಕನೂರು
2. ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಪುಟ 4, ಪು.160
3. ಕಲಬುರ್ಗಿಎಂ. ಎಂ., 2014, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು ಪು.83
4. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 21 ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾ. ಜಟ್ಟಗಿ
5. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 25 ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾ. ಗುಂಡಕರ್ಜಗಿ
6. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 13 ಇಂಡಿತಾ. ಕಪ್ಪನಿಂಬರಗಿ
7. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ.14 ಇಂಡಿತಾ. ಕೂಡಿಗಿ
8. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 25 ಇಂಡಿತಾ. ಟಾಕಳಿ
9. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 23 ಇಂಡಿತಾ. ಚೊರಗಿ
10. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 20 ಇಂಡಿತಾ. ಚಡಚಣ
11. ಅದೇ ಶಾ. ಸಂ. 68 ಇಂಡಿತಾ. ಸಂಖ

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳು

✍ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಎ. ಜಿ., ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಜನರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನಃರಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಜನರ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಷಯಾನುಸಾರ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವ

ಕಲ್ಪತರುನಾಡು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಗರಿ, ತುಂಬೆಯ ಊರು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಂದಾಗಿದ್ದು 1986ರ ನಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಸಬಾ, ನಿಟ್ಟೂರು, ಕಡಬ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಪುರ, ಹಾಗಲವಾಡಿ, ಚೇಳೂರು ಹೋಬಳಿಗಳಿವೆ. ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮವು ಒಂದು ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮವು ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಗುಬ್ಬಿಯಿಂದ 22 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಬಂಗೇನಹಳ್ಳಿ ಇದರ ಉಪಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಬಯಲು ನಾಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2085.87 ಎಕರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಚೇಳೂರು ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿರಿಯರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಚೋಳ ಅರಸರು ಕಟ್ಟಿದ ಗ್ರಾಮ ಚೋಳರಿಂದಾಗಿಯೇ ಚೋಳೂರು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಚೇಳೂರು ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಆಳುದ್ದದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯ ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡುವಾಗ ಚೇಳು ದೊರೆತಿದ್ದರಿಂದ ಚೇಳೂರು ಎಂದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಹಿರಿಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಭೈರವನ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ಚೇಳೂರಿನ ಪಾಳೇಯಗಾರನಾಗಿದ್ದು ಆತನು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರ ಜುಂಜಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಜುಂಜಪ್ಪನ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೇಳೂರಿನ ರಂಗಣ್ಣನ ಸಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಗಂಗರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 9–10 ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಮನಗರದ ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಚೇಳೂರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಿದರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 979 ರ ರವಿಚಂದ್ರ ಭಟಾರರ ನಿಷದಿ ಶಾಸನ ದೊರೆತಿದ್ದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮವೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. 1186ರ ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು ಚೇಳೂರಿನ ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸ ನಂದಿದೇವನಿಗೆ ಕೆರೆ ಸಹಿತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಮನಹರಿಸಿನೋಡಿದಾಗ ಕ್ರಿ. ಶ. 1540ರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತರಾಯರು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ತಿರುಮಲರಾಜರು ಚೇಳೂರು ಗೌಡರುಗಳಿಗೆ ಚೇಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಬೇಡನಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಕೆರೆ ಬೆದಲನ್ನು ಹಸು ಹಂಬಳಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯ ಈ ಗ್ರಾಮದ ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರೆಂಬ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಇದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಪತನಾನಂತರ ಹಾಗಲವಾಡಿ ನಾಯಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೊಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಕಾಲನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತಹ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು

ಚೇಳೂರು ದೇವಾಲಯಗಳ ಆಗರ. ಇಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ದೇವಾಲಯುಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಹಿರಿಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ದೇವಾಲಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಮರಳು ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯವೆಂದರೆ ಮರುಳು ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ. ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಊರ ಹೊರಗೆ ಅರಿವೇಸಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಊರಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೋಪಿನ ನಡುವೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಭವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮರಳಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನಪದ ಐತಿಹ್ಯವೊಂದಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದಾಗ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಗವಿಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದು, ಸಂಗಮೇಶ್ವರರು ತಪಸ್ಸುಗೈದಿದ್ದು ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಮೂರು ಹಿಡಿ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಬಸವಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ನೂರೊಂದು ಕೊಡ ಪವಿತ್ರಜಲ ಸುರಿದು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಬಸವ ಮೂರ್ತಿಯು ದಿನನಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಮರಳು ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮರಳನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೆತ್ತುತ್ತಾ ಹೋದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಭವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಿರ ಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ ದೇವಾಲಯು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮಂಟಪದ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳು ಬಸವವಿದ್ದರೆ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧಾರಣ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಂಗಳವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ದೀಪಸ್ತಂಭವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದೆ. ಈ ಭಿತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ನೂರೊಂದು ಲಿಂಗುಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಶಂಭು, ಪಿನಾಕಿನ, ಶಶಿಶೇಖರಾಯ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ನೀಲಾಲೋಹಿತ, ಶಂಕರ, ಶ್ರೀಕಂಠ, ಅಂದಕಾಸುರ, ಗಂಗಾಧರ, ಲಲಾಟಾಕ್ಷ, ಜಟಾಧರ, ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ, ವೃಷಭಾರೂಢ, ಸದಾಶಿವ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ಗಣನಾಥ, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಗಿರೀಶ, ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಪಶುಪತಿ, ಮಹಾದೇವ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರವಿದೆ. ದ್ವಾರಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ನಂದಿಯಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಂಡಿದೆ.

ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ

ಚೇಳೂರುಗ್ರಾಮದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಂಡಿದೆ.ಈ ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಸುಖನಾಸಿ, ನವರಂಗ, ಮುಖಮಂಟಪ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಾಸನಾಧಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ.ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವಿದ್ದು ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯುಲ್ಲಿ ಒಳಮುಖವಾಗಿರುವ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕರದ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಇದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂದಿನ ಸುಖನಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗುವಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಜೋಡಿ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಸುಖನಾಸಿಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅರ್ಧಕಂಬಗಳಿವೆ. ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಚೌಕಕಾರ, ಹದಿನಾರು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳು, ಕುಂಭರೀತಿಯ ಭಾಗ, ವೃತ್ತಾಕಾರ. ಕಂಬದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಹೊರಚಾಚಿರುವ ಫಲಕ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೋದಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳ ಮಧ್ಯದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ನವರಂಗದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮಂಟಪ ಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯ ಪಾರ್ವತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ನವರಂಗದ ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಮುಖಮಂಟಪವಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಆರು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುನಿಂತಿವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಂಗಳವಿದೆ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಡಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳಿವೆ. ಎರಡು ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ತಂಭಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಪದ್ಮದ ಮೊಗ್ಗಿನಂತೆ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಬಾಗಿರುವ ಚಾಚುಪೀಠಗಳಿವೆ. ದೀಪಸ್ತಂಭದ ಬಳಿ ಒಂದು ಬಲಿಪೀಠವಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕದಂಬನಾಗರ ಶೈಲಿಯ ಐದು ಹಂತಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖರವಿದೆ. ಶಿಖರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಕಳಶವಿದೆ. ಶಿಖರದ ಮುಂದೆ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ನಂದಿಯಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಒದ್ದು ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಡೆಯಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಾರಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ದ್ವಾರಮಂಟಪ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1186 ರ ಹೊಯ್ಸಳರ ಬಲ್ಲಾಳನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಂದಿದೇವ ಎಂಬ ಸಂತ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ದೇವಾಲಯುವು ಹೊಯ್ಸಳರಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದು. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ಯಾಡನಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನವು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ ರಾಮರಾಯ ಚೇಳೂರಿನ ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಲಿಂಗುವಿನ ಮೇಲಿನ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಅರ್ಚಕರು ರಾಮರಾಯನಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀಳಕೂದಲು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅರ್ಚಕರು ಲಿಂಗ ಜಟೆಯ ಕೂದಲು ಎಂದಾಗ ಅದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಶಿವಕರುಣೆಯಿಂದ ಲಿಂಗದ ಜಟೆಯು ಗುಡಿಯ ತುಂಬಾ ಹರಡಿತೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ

ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯುವು ಗರ್ಭಗೃಹ, ಸುಖನಾಸಿ ಮತ್ತು ನವರಂಗ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡಿ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯುಲ್ಲಿರುವ ಭೈರವನ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭೈರವನ ಮುಂದೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಲಿಂಗು ಮತ್ತು ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಭೈರವನ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ಭಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿರುವ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕಾರದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸುಖನಾಸಿಯಿದೆ. ಸುಖನಾಸಿಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೇ ನವರಂಗ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಚೌಕಾಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಬೋಧಿಗೆಗಳಿವೆ. ಚೌಕಕಾರದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆ, ನಂದಿ, ಲಿಂಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಆದಿಶೇಷ ಎಡೆ ಬಿಚ್ಚಿರುವುದು ಚಕ್ರ, ಕಮಲ, ಹಂಸ, ಜೋಡಿನಾಗಗಳು, ಗಣೇಶ, ಶಿವಲಿಂಗ, ನಂದಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ನವರಂಗ ದ್ವಾರದ ಬಾಗಿಲುವಾಡದ ಎಡ–ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿದ್ದಾರೆ. ಲಲ್ಲಾಟದಲ್ಲಿ ನಂದಿಯಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಶಿಖರವು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದು ಶಿಲೆಯಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಕಳಶವಿದೆ. ಚೌಕಾಕಾರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅರಳಿದ ಕಮಲದ ಪದ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣಕುಂಭ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅವನತಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲದೆ ಬೀಡಿನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ, ಹೊನ್ನಾದೇವಿ ಗುಡಿ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗೇಶ್ವರ, ತಿರುಮಲ, ಓಬಳನರಸಿಂಹ ಮುಂತಾದ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ.

ಚೇಳೂರು ಬಾವಿ

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕ ಚೇಳೂರು ಬಾವಿ. ಇದು ಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಎಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು 12 ಆಳುದ್ದವಿದೆ. ಬಾವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಮತ್ತು ಅಗಲವಾದ ವೇದಿಕೆಯಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಬಾವಿಯ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲು ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಿದ್ದು ಇಳಿಯಲು ಮೆಟ್ಟಿಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಇಳಿದು ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಯಿದ್ದು ಅದರ ಮೂಲಕ ಬಾವಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು. ಈ ಬಾವಿಯು 11.5311.53 ಉದ್ದಗಲವಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಈ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಾವಿ ಹಾಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬಾವಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾಳೆಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಚೇಳೂರ ಬಾವಿಗೂ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿಗೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಇದೆ. ಆದಿಚುಂಚನ ಗಿರಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಚೇಳೂರ ಕಂಬ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪ ಚೇಳೂರಿನ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಆದಿ ಚುಂಚನಗಿರಿಯ ಭೈರವನ ತೇರು ಹರಿದ ಮೇಲೆ ಚೇಳೂರು ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡ ನಂತರವೇ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿಯ ತೇರಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮೊದಲ ಪೂಜೆ ಗುರ್ಕಾರಿ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕೋಟೆ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು

ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೋಟೆಯಿದ್ದು ಆ ಕೋಟೆ ನೆಲಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಕೋಟೆಯು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನೊಂದಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಕಥೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವಸಾನದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೆಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೈ ಬೊಗಸೆಯಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಯ ಕೆತ್ತನೆಯಿದೆ. ಚೇಳೂರು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೋಟೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದೆ.

ಚೇಳೂರೆಂಬುದು ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಕ್ವಾಟೆ
ಪಸೆ ಹಾರಿದರೆ ಗಳಿರೆಂಬೋ/ ಕ್ವಾಟೆಗೆ
ಹೊಕ್ಕನಲ್ಲಮ್ಮ ಬಡಮೈಲ

ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರ ಜುಂಜಪ್ಪನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೇಳೂರಿನ ಹಿರಿಮೆ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಚೇಳೂರು ತನ್ನ ಐತಿಹಾಸಿಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯ, ಜನಪದದ ಮೂಲಕ ನೋಡುಗರ, ಕೇಳುಗರ, ಇತಿಹಾಸಕರರ, ಸಂಶೋಧಕರ ಕುತೂಹಲದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಕೋಳಿಗಳು ಕೂಗಿ ಚೇಳೂರ ಬಾವಿ ತುಂಬಿ ಹರಿದು, ಮರುಳು ಬಸವಣ್ಣ ಗುಟುರು ಹಾಕಿದರೆ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

ಶಾಸನಗಳು

ಹೊಯ್ಸಳರ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಶಾಸನ

ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಕ್ರಿ. ಶ. 1186ರ ಶಾಸನವೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಹೊನ್ನಾದೇವಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ದೊರೆತಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದ ಕೆಳಭಾಗ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಭಾಗ ಮುರಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೇಳೂರಿನ ದೃಷ್ಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಶೈವಸಂತ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ತಪಸ್ವಿ ನಂದಿದೇವನಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕೆರೆಸಹಿತವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನಿಧಿ ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಹೊಯ್ಸಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾ ದೋರಸಮುದ್ರದ ನೆಲೆವೀಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ಚೋಳರಾಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಕದನ ಪ್ರಚಂಡ, ಏಕಾಂಗಿವೀರ, ಗಿರಿದುರ್ಗಮಲ್ಲ, ಛಲದಂಕರಾಮ, ಮಗರ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮೂಲಕ, ಹೊಯ್ಸಳ ಭುಜಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ವಿಜಯನಗರ ಅರಸ ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಶಾಸನ

ಚೇಳೂರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬ್ಯಾಡನಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ ಕ್ರಿ. ಶ. 1540 ರ ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಶಾಸನವಿದ್ದು ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ 5 ರಂದು ಅಚ್ಯುತರಾಯರು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಚೇಳೂರ ಗೌಡರುಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಡನಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಕೆರೆ, ಬೆದಲನ್ನು ಹಸು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಗೋಸಂಪತ್ತು ಹಿಂದೆ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಚೇಳೂರಿನ ಜನ ಹಸುವಿನ ಮೇವಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿಟ್ಟಿರಬಹುದು ಹಾಗಾಗಿ ಹಸು ಉಂಬಳಿ ನೀಡಿರಬಹುದು.

ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಶಾಸನ

ಚೇಳೂರಿನ ಸರ್ವೇ ನಂಬರ್ 285 ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಶಾಸನವಿದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. 1560 ರ ಯುವ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಒಂದರಂದು ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯ ಚೇಳೂರು ಗೌಡರುಗಳಿಗೆ ಚನ್ನಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೀಡಿರುವವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚನ್ನಸಮುದ್ರವನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಶಾಸನ ಕಲ್ಲು ತೃಟಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ವೀರಗಲ್ಲು

ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 9–10ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಒಂದು ವೀರಗಲ್ಲು ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ರಾಮನಗರದ ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 4 ಅಡಿ ಅಗಲ ಮತ್ತು 5 ಅಡಿಎತ್ತರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕೆಳಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಶೂಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂತಿದ್ದಾನೆ. ಕುದುರೆಯ ಮುಂದಿನ ಕಾಲುಗಳು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಶತೃವೀರನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ರುದ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಕೊಡೆಯ) ಛತ್ರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ ವೀರ ಈ ಭಾಗದ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೆಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೀರನು ಸತಿಯೊಡನೆ ಇದ್ದು ವಾದ್ಯಮೇಳವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿವೆ. ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮತ್ತು ಆತನ ಸತಿಯು ಸುಖಾಸೀನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವೀರನು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಬಲಮಂಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮಡಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮಣಿಮಾಲೆ, ಕೊರಳಹಾರ ಧರಿಸಿ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆತನ ಸತಿಯಿದ್ದು ವಕ್ಷಸ್ಥಳದವಳಾಗಿ ಬಲಹಸ್ತವನ್ನು ಪೀಠದ ಮೇಲೂರಿ ಕಾಲನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಾಮರಧಾರಿಣಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕನೊಬ್ಬ ಶತೃವಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಆರ್.ಪ್ರಸನ್ನಕುಮಾರ್ ರವರು ಈ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಂಗರ ಜೈನದೊರೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನೆರೆಯ ಗ್ರಾಮ ಬಿದರೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 979 ರ ಒಂದು ಜೈನಶಾಸನ ದೊರೆತಿದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ.979 ರ ಶಾಸನ ರವಿಚಂದ್ರ ಭಟಾರರು ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಿಷಿಧಿ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ಗಂಗ ಮತ್ತು ನೊಳಂಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವೀರರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ 4 ವೀರಗಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು
ಪಾರ್ವತಿ ಶಿಲ್ಪ

ಶಿವನ ಮಡದಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ, ಸತಿ, ಗಿರಿಜೆ, ಜಗದೀಶ್ವರಿ, ಅಂಬಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೇಳೂರಿನ ವೃಷ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಡಿಯಿದ್ದು ಒಂದು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೆಲೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾರ್ವತಿಶಿಲ್ಪವು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಕರಂಡಮುಕುಟಧಾರಿಯಾಗಿರುವ ದೇವಿಯ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾದ ಓಲೆಗಳು, ಕೊರಳಹಾರಗಳು, ಕುಚಬಂಧ ಧರಿಸಿರುವ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯು ಚತುರ್ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ರತ್ನ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ದೇವಿಯ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಭಯ, ಪರಶು, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಅಂಕುಶ, ವರದ ಹಸ್ತಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸನ್ನವದನವುಳ್ಳ ದೇವಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿಗೆಗಳು, ಪಾದ ಜಾಲಕವೂ ಇದೆ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಪ್ರಭಾವಳಿಯಿದ್ದು ಆಕರ್ಷಕ ಕೀರ್ತಿಮುಖವಿದೆ.

ತಿರುಮಲ ಶಿಲ್ಪ (ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ)

ತಿರುಮಲ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡಿ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲನಿದ್ದಾನೆ. ತಿರುಮಲನುಕಿರೀಟ ಮುಕುಟಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಜಟಾಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಹೊಂದಿದ್ದು ಚತುರ್ಭುಜಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದಿನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರದಂಡ ಮತ್ತು ನೀಳದಂಡವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಎಡಭಾಗದಿಂದ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಾದುಹೋಗಿರುವ ಆಕರ್ಷಕ ವಜ್ರಹಾರವಿದೆ. ತಿರುಮಲನ ಪಾದಪೀಠದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮಂಡಿಯೂರಿರುವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗರುಡನ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ತಿರುಮಲನ ಎಡ, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವಿ ಮತ್ತು ಭೂದೇವಿಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂರ್ಯಶಿಲ್ಪ

ವೃಷ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಒಂದು ಸೂರ್ಯಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಿರೀಟ ಮುಕುಟಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಜಟಾ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲವಿದೆ. ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೃಷ್ವೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ ಶಿವದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಈ ದೇವಾಲಯುದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲದೆ ಗಣೇಶ, ನಂದಿ, ವೀರಭದ್ರ ಮುಂತಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೆಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಚೇಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಶಾಸನಗಳು, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು, ಕೋಟೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು, ಚೇಳೂರ ಬಾವಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಲೇಖನ ಚೇಳೂರಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಪ್ರಾಚ್ಯಾವಶೇಷಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು ಜಾಗತೀಕರಣ, ಆಧುನೀಕರಣದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಚೇಳೂರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರೆ ಚೇಳೂರಿನ ಸಿದ್ದು ಹಲಸು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

– 5[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸುಜಾತ ಅಕ್ಕಿ ಅವರ "ಚಾಮಚೆಲುವೆ" ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗ

✍ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎನ್. ಹೆಚ್., ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಜನಪದ ಪುರಾಣ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚಿಸಿರುವ 'ಚಾಮಚೆಲುವೆ' ನಾಟಕವು ಮಹಿಷಾಸುರ ಮರ್ಧಿನಿಯಾದ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಚಾಮುಂಡಿಯು ಕೆಳಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾಗಿ ಮೇಲು ಜಾತಿಯ ನಂಜುಂಡನೊಡನೆ ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಟಕವು ಹದಿನೇಳು ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ನಾಟಕವು ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಜನರು ನಂಜುಂಡನ ತೇರು ಎಳೆಯುವಾಗ ತೇರು ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟದ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದೆ ಈ ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಷಾಸುರನು ಪರಶಿವನಿಂದ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವರನ್ನು ಕಾಡಿಸುವಂತಹ ದೃಶ್ಯಗಳು ನಾಟಕಕಾರರ ನಾಟಕದ ರಚನಾ ಕಲೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ದೇಶಕ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾಟಕಕಾರನ ನಾಟಕ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಬಹುತೇಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೆ "ನಾಟಕಕಾರ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ಭಾಗ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ"[1] ಅಂದರೆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯೆ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ನಾಟಕದ ಆರಂಭವು ಮೇಳದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಎರಡನೆ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಕ್ಕ ಮತ್ತು ಚಾಮುಂಡಿಯರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಾಟಕಕಾರರ ನಾಟಕ ರಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ......: ದೃಶ್ಯ – ಎರಡರಲ್ಲಿ

"ಹಿರಿಯಕ್ಕ : ತಂಗಿ ಚಾಮುಂಡಿ.....

ಚಾಮುಂಡಿ : ಅಕ್ಕ..... ಎನಕ್ಕ?

ಹಿರಿಯಕ್ಕ : ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಇಲ್ಲಿಗೆ.....

ಚಾಮುಂಡಿ : ಅಕ್ಕ ನಾವೇಳು ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ಕತ್ತಲೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ನಾವೇ. ಅವರೈವರು ನೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಜಗಳಾಡಿಕೊಂಡು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲಿರೋಣಕ್ಕ?..... "[2] ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ದೃಶ್ಯ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮತ್ತು ಚಾಮುಂಡಿಯರ ನಡುವೆಯು ಅಂತದೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೃಶ್ಯ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಷಾಸುರರ ನಡುವೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷಾಸುರ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಮುಂಡಿಯ ತಂಗಿ ಉರುಕಾತಿಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ನಾಟಕಕಾರರು ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಳವಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರು ನಾಟಕೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವಂತಹ ದೇಹದ ಆಂಗಿಕ ಚಲನವಲನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ದೇಶಕರು ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದ ಐದನೆ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗು ಎಂದು ಚಾಮುಂಡಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಂತರದ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತ ನಂಜುಂಡ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರ ಮನಃಹೊಲಿಸುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಾಟಕಕಾರರ ನಾಟಕ ರಚನಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರು ಬಳಸಿರುವಂತಹ ನಾಟಕೀಯ ಗುಣಗಳು ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ನಂಜುಂಡನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದೇವೀರಿಯು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆ ಹೊಗಲು ಹೊರಡುವುದು, ದೇವೀರಿಯು ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ನಂಜುಂಡನ ಕಾಲಿಗೆ ಬರೆ ಎಳೆಯುವುದು ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ನಾಟಕದ ಎಂಟನೆ ದೃಶ್ಯವು ಮೈಸೂರು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಚಾಮುಂಡಿಯು ಏಕಾಂಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವಳಾಡುವ ಮಾತುಗಳು "ನಾನು ಹೇಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲಿ? ನನ್ನ ಒಂಟಿ ಬದುಕಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ?"[3] ಎಂದು ನಂಜುಂಡನಿಗಾಗಿ ಕನವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಉರಿಕಾತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಚಾಮುಂಡಿಯು ತನ್ನ ತಂಗಿ ಬಳಿ ತನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಉರುಕಾತಿಯು ತನ್ನ ಭಾವನನ್ನು ಕರಕೊಂಡುಬರಲು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ನಾಳೆಯ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡನು ಹಗಲು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಾ ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಬೆರಗಾಗಿ ಈ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ದೇವೀರಿ: "ಅಪ್ರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ನಡು ಬೆಟ್ಟದ ಹಸಿರು ನೆಪ್ಪಾಗಿರ್ಬೆಕು ಕಣಮ್ಮಿ..... ಪಾರ್ವತಿ : ಏನಕ್ಕ ಎನೇನ ಮಾತಾಡ್ತಿ.....?"[4] ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಾಟಕಕಾರರ ನಾಟಕ ಕಲೆಯು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಕಾಯಲು ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯರಾದ ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯು ರೇಡಿಯಾಗುವರು ಆಗ ಉರುಕಾತಿಯು ತನ್ನ ಭಾವನನ್ನು "ಭಾವಯ್ಯ ಯಾರೋ ಕರೀತಾರೆ ಅಂತ ತಪ್ಪು ತಿಳಿಬ್ಯಾಡಿ ನಾನು ಉರುಕಾತಿ. ನಿನ್ನ ನಾದ್ನಿ ಕಣಪ್ಪೊ, ಭಾವಯ್ಯ ಚಾಮುಂಡಕ್ಕನ ತಂಗಿ ಕಣಪ್ಪೊ....."[5] ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಸುರು ಮಾಡುವಳು. ನಂತರ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಮಾಯದ ನಿದ್ರೆ ಬರಿಸಿ ತಾನು ಚಾಮುಂಡಿ ನೋಡಲು ಹೊರಡುವನು. ಸೇಸ ಮತ್ತು ಬಸ್ವ ಇಬ್ಬರು ನಂಜುಂಡನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಬೀರೇಶ್ವರ ಎದುರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಚಾಮುಂಡಿ ಬಳಿಗೆ ಬರುವನು. ಚಾಮುಂಡಿ ಮತ್ತು ನಂಜುಂಡ ಹೊಂದಾಗುವರು.

ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿ ಇಲ್ಲದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುವರು. ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತಮ್ಮ ಬಸ್ವನ ಜೊತೆಗೆ ದೇವೀರಿಯು ಮೈಸೂರು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಳು. ಚಾಮುಂಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತಳಾಗಿ ಕರೆಯುವಳು. ಆಗ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಾಟಕದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. "ಅದು (ಸಂಭಾಷಣೆಯು) ಮಾತಾಗಿ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬೇಕಾದದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ"[6] ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವದ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಟಕಕಾರರು ಬಳಸಿರುವಂತ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯು ನಾಟಕದ ನಿರ್ದೇಶಕನಿಗೆ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಿವರ್ಯವೆನೊ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಚಾಮುಂಡಿಯರು ಜಗಳವಾಡುವರು. ಅದು.....

"ದೇವೀರಿ : ನಿನ್ನಾಟವೆಲ್ಲಾ ಕಂಡಾಯ್ತು.. ಕೀಳು ಜಾತಿ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕಾ ನಿಮ್ಗೆ.....

ಚಾಮುಂಡಿ : ದೇವೀರಕ್ಕ ಪದೇ ಪದೇ ಕೀಳು ಜಾತಿ ಕೀಳು ಕುಲದೊಳು ಅಂತ....."

ನಾಟಕಕಾರನ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಾಟಕದ ನಟ ನಟಿಯರು ತುಂಬಾ ಜಾಗರುಕತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಟಕದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ನಾಟಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ದೃಶ್ಯ ಹನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ, ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರ ನಡುವೆ ನಂಜುಂಡ ಮಾಡಿರುವ ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹವಾಸದ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಂಜುಂಡನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬರೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೋರಾಗಿ ಅರಚುತ್ತಾ ನಂಜುಂಡ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನರಳುತ್ತಾ "ಇಬ್ರೆಂಡರ ಕಾಟ, ಇರುಳು ತಿಗಣಿ ಕಾಟ. ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಾಟ, ಘನಕಾಟ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ದೃಶ್ಯ ಹದಿಮೂರರಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ತಂಗಿ ಉರುಕಾತಿ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಂಗನಾಥ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರು. ನಂತರ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಂಜುಂಡನ ವಿಚಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಬಂದು ನರಳುತ್ತಾ ಬಿಳುವನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಅಕ್ಕ ದೇವೀರಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಳು. ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ನಂಜುಂಡನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಜೀವನದ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಗೋಳಾಡುವರು. ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಚಾಮುಂಡಿಯು ಕೊರವಂಜಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಂಜೀವಿನಿಯಿಂದ ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ತಿಂಗಳ ತಿಂಗಳ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಮೈಸೂರು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಜೊತೆಗೆ ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಟಕಕಾರ ಬರೆಯುವಂತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಗುಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಮಾತು, ಅಭಿನಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಇಂತಹ ನಾಟಕೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೆ ನಿರ್ದೇಶಕ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟಕ ಕೃತಿಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚಾಮುಂಡಿ ಮತ್ತು ಉರುಕಾತಿ ನಡುವೆ ಹದಿನೈದನೆ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡನ ಹೆಂಡತಿಯರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಹದಿನಾರನೆ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಾಮುಂಡಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ದೇವೀರಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರು ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸುವರು. ಅವರ ಸಡಗರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಂತವರಿಗೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. "ಪಾರ್ವತಿ: ಅಕ್ಕ, ವಜ್ರದ ಕುಬಸ, ಮುತ್ತಿನಸೀರೆ ರೇಶ್ಮೆಸೀರೆ....., ದೇವೀರಿ: ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ವಜ್ರ, ಅಪರಂಜಿ, ಹವಳ, ಪಚ್ಚೆ...." ಹೀಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಊಟೋಪಚಾರಗಳು, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಗಳನ್ನು ಕಟಿಕೊಂಡು ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವರು.

ಕೊನೆಯ ದೃಶ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ ಮತ್ತು ನಂಜುಂಡನ ಮಡದಿಯರು ಹಾಗೂ ಅಳಿಯರು ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮುಂಡಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಂತೆ ಚಾಮುಂಡಿಯು "ನೀವಾ ? ಓಹೋ ನಂಜುಂಡನ ಪಟ್ಟದರಸೀರು..." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ನಂಜುಂಡನು "ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ನಬೇಡ ಚಾಮುಂಡಿ..... ನನ್ನೆಂಡ್ರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವ್ರೆ ನೋಡು....." ಎಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಚಾಮುಂಡಿಯು "ಅಯ್ಯ ಹೆಂಡ್ರುಳ್ಳವನ ಸಂಗ ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ನಾನು ಜನರಲ್ಲಿ ಭಂಗವಾದೆ....." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ನಾಟಕದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಚಾಮುಂಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು ನಂತರ ಮೂವರು ನಂಜುಂಡನನ್ನು ಪತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಉರುಕಾತಿಯು ಚಾಮುಂಡಿಯನ್ನು 'ಚಾಮಚೆಲುವೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುವಳು. ಎಲ್ಲರು ಉರುಕಾತಿಯುನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವರು ಉರುಕಾತಿಯು ಭಾವ ನಂಜುಂಡನಿಂದ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕ ಚಾಮುಂಡಿಯಿಂದ ಒಡಪು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳಿಸುವಳು..... ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ನಂಜುಂಡನಿಗೆ ಜೈಕಾರ ಹಾಕುತ್ತಾ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯುವರು ಮೇಳದ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ನಾಟಕ ರಂಗಕೃತಿ : ಪ್ರಸನ್ನ, ಪು.ಸ.58
2. ಚಾಮಚೆಲುವೆ : ಸುಜಾತ ಅಕ್ಕಿ, ಪು.ಸ.07
3. ಅದೇ ಪುಸ್ತಕ : ಪು.ಸ.37
4. ಅದೇ ಪುಸ್ತಕ : ಪು.ಸ.46
5. ಅದೇ ಪುಸ್ತಕ : ಪು.ಸ.46
6. ಬಹುರೂಪಿ : ಬಿ.ಸಿ. ಯವರ ಸನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥ, ಪು.ಸ.221

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ : ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ

✍ **ಭವ್ಯ ಆರ್.**, ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

✍ **ಡಾ. ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗೆ**, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಲೇಖನದ ಸಾರಾಂಶ

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವನ ಜೀವನವನ್ನು ಅರಿವಿನ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು ಮಾನವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ದೇಶದ ಉತ್ತಮ ನಾಗರೀಕನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಭಾವನೆಗಳ ಅಸಮತೋಲನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತಸದಿಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧಾನ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳಾದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಂಬಿಕೆ, ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಜೀವನದಿಂದ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತು, ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಿ, ಅವನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಯೋಚಿಸುವ ಲಹರಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಿಸಲು ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣ. ಶಿಕ್ಷಣ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಶಾಲೆ, ತರಗತಿ, ವಿಷಯ ವಸ್ತು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಗತಿಗಳು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ಸಂತೋಷವು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯೇ ಸರಿ ಏಕೆಂದರೆ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶಾರಾಮಿ ಜೀವನವಿದ್ದಾಗಲೂ ಮಾನವನು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಜೀವನದಿಂದ ಒತ್ತಡ, ಖಿನ್ನತೆ, ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿರುವ ಘಟನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನು ಹೊರಬರಲು ತಾನು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಿಂದಲೇ ಸಮಾಜ ಮುಖಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಹಾರ್ಡ್‌ವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು 75 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾನವನ ಸಂತೋಷದ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನವನು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಸದಾ ಕಾಲ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾದ ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ.ಡಾಂಗೆ (2019) ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಂತೋಷವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೊದಲು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಗುರಿಯದಾರಿಯತ್ತ ಚೇತನದಿಂದ ತಲುಪಿ, ಅನುಭವಿಸಿ, ಗೀಳಾಗಿ ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂತೋಷವು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸದಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಏನ್ನನ್ನು ಸದಾಯೋಚಿವನೋ, ಹೇಳುವನೋ, ಮಾಡುವನೋ ಅದುವೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಸಂತೋಷವು ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ತರಲು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮನೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆ ಎಂದರೆ "ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ". ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಖ್ಯಾತ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಸೆಲಗ್ಮನ್ (2000) ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಕಲಿಕೆಯು ಆಹ್ಲಾದ, ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಯ ಮೊತ್ತವಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಹ್ಲಾದದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಆಹ್ಲಾದವು ನಿಂತ ನೀರಾಗಬಾರದು ಬದಲಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಟಾಲ್ ಬೆನ್ ಶಾ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸದೃಢತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರು ಅದನ್ನು ಎದರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಸಜೆಂಟ ಮಿಹಾಲೆ (2000) ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೇಸರ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯ ಹರಿವಿನ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸರದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ಮೂಡದೆ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆಯ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕುಟುಂಬಗಳು, ಭಾವನೆಗಳ ಅಸಮತೋಲನ, ಪೋಷಕರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಒಂಟಿತನದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಅಥವಾ ದುರಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೂರವಿಡಲು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕಾ ತಂತ್ರವು ಆಕರ್ಷವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಥಿರಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ.ಡಾಂಗೆ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ. ಆರ್ (2020) ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಗಳ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒತ್ತಡದಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿಡಲು ನೆರವಾಗಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಿನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುವುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. (ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗೆ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ. ಆರ್2020). ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯು ಉತ್ತಮವಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.

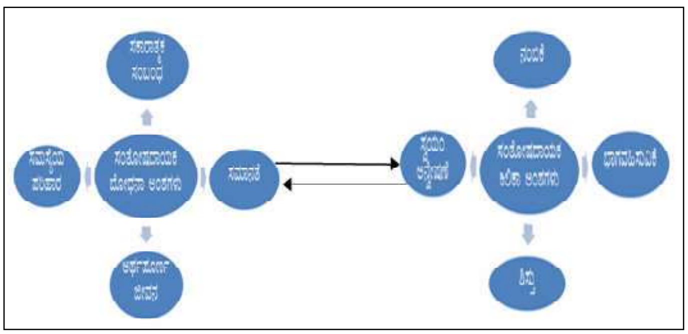

ರೇಖಾಚಿತ್ರ

ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಹೇಗೆ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ.

ಮನೆಯೇ ಮೊದಲ ಪಾಠ ಶಾಲೆ ತಾಯಿ ತಾನೇ ಮೊದಲ ಗುರು ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಗು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ ಜೀವನದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳು ಪರಿಚಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ವಿಷಯಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ ಅದರಂತೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಿರಂತರದ ಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಗಣ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಾದು.ಟಿ. ಎಲ್. ವಾಸ್‌ವಾನಿಯವರು (1953)ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಜೀವನದ ಉತ್ತಮ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಯ, ಆತಂಕ, ಕಲಿಕೆಯು ಹೊರೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಕಲಿಯುವ ಕಡೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಯಾವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನು ಕೊಡುವುದೋ ಆ ಕಡೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಗಮನ ಜಾರುತ್ತದೆ. ಸಂತೋಷದ ಕಲಿಕೆಯ ತರಗತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಲಿಯುವವರ ತೀವ್ರ ಅರಿವಿನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾಯು ಚಲನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿದೆ. (ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗೆ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ. ಆರ್. 2020). ಹಾಗಾಗಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ;

ಸಕಾರಾತ್ಮ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಮೂಡುವುದು

ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ "ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ." ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಾತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಹಪಾಠಿಗಳು, ನೆರೆ–ಹೊರೆಯವರು, ಸಮುದಾಯದವರು ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬೆಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಗು ಸಂತಸದಿಂದ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಂಬಿಕೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದೇ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಉತ್ತಮ ನಾಗರೀಕನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಅನ್ವೇಷಣೆ

"ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ". ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಗುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಅನ್ವೇಷಣೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. "ಸ್ವಯಂ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಎಂದರೆ "ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ". ಸ್ವಯಂ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಗು ಸಕಾರಾತ್ಮಕತೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ, ಖಿನ್ನತೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣ ಜೀವನದಿಂದ ಶಿಸ್ತು

ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣ ಜೀವನವೆಂದರೆ "ಧನಾತ್ಮಕಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ತೃಪ್ತಿ, ಕೆಲಸದ ಆನಂದ, ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಧನಾತ್ಮಕತೆಯು ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ". ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಂತಸ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಹಾಗೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲು ಧನಾತ್ಮಕತೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಬದುಕನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದಂತಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. "ನಮ್ಮಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಪಾತ್ರವೆಂದರೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ, ದಕ್ಷತೆ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು". ಹಾಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲು ಶಿಸ್ತಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ

"ಸಮಾನತೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದೇ ಸಮಾನತೆ". ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಂಬ ಬೇಧ–ಭಾವಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನತೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ಬೆಳೆಸಿದಾಗ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯದ ಭಾವನೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಅಂಜಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಎಂದರೆ "ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳವ ಕಲೆ". ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗತೊಡಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಖಾಸಗಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಸಂತಸದಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರೆಗೂ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಭುದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯವರೆಗೂ ಸಮಾನತೆಯ ಹಣತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಪೋಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳು ಈ ಅಂಶಗಳು ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಇದರಂತೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒತ್ತಡ, ಖಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸಂತಸದಿಂದ ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ಸಂತಸದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿ–ಸಮಾನವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಂತಾಗಿ ಕುಟುಂಬ, ಸಮುದಾಯ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಂತೋಷ ದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೇಂದ್ರಿಕೃತವಾಗಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೊಸವಿಧಾನವನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಬೋಧನಾ–ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Dange J. K. & Bhavya. (2020) :** Santhosha samaj anirmanakkesanthoshadayakakalikeagathya. (Requirement of Constructing Happy Society needs happy learning), Vartha Bharathi, edition Feb 18.
- **Dange J. K. & Bhavya. (2020).** Santhoshadayaka Kalikeya Sutragalu (Formula for Happy learning), Shikshana Soudha, 10, (1), 79.
- **Dange Jagannath. K., (2019) :** Relationship between Teachers' Perception, Passion and Obsession about Teaching with Success in Teaching. Indian Journal of Psychology and Education. 2019, Vol-9, No.1, pp. 5-8.
- **Dange Jagannath K., & Bhavya. (2020) :** Happy Learning; An Ever Promising Strategy For A Sustainable Learning. Paper presented at Three-day International conference on "Emerging research paradigms for sustainable development: A move towards quality enhancement in education". Bangalore Christ University. Unpublished.
- **Seligman M. E. P. & Csikszentmihalyi M. (2000) :** Positive Psychology. An Introduction. American Psychologist, 55(1), 5-14.
- **Vaswani T. L. (1988) :** The call of new education, Poona, Mira publications, p-136.
- **What is Happiness ? 10 Definitions of Happiness- Life optimize** Retrieved from https://www.lifeoptimizer.org/2008/07/03/what-is-happiness-10-definitions-of-happiness/

■■

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಗಳು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

✍ **ಡಾ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸಂಡೂರು,** ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನ ಸರೋವರ, ನಂದಿಹಳ್ಳಿ, ಸಂಡೂರು–583119, ಸಂಡೂರು ತಾ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಹಿಂದೂ ರಾಜರ ಅಖಂಡವಾದ ಅಧಿಪತ್ಯವಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸಿಗಳ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಗಳು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹಿಂದೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರವು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಗಂಗಾ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಚೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಂಶಗಳ ರಾಜರು ಸಾವಿರಾರು ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಠ, ಧರ್ಮಶಾಲೆ, ಸರೋವರ ಆದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಗ್ರಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅನ್ನ ಛತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ದಾನದಿಂದ ಪಂಡಿತರ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಲಾ ಕೋವಿದರ ದುಃಖ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರ, ಮೈಸೂರು, ತಂಜಾವೂರು ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ರಾಜರು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಧತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ದಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಾಮ್ರ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿಸಿ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು. ಅವು ಯಾರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಕ್ಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕಡೆಯಿಂದ ಪುರಾತತ್ವ ವಿಭಾಗವು ಅವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವುಗಳ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿವೆ; ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಅವುಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತು ಅನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ನೂರಾರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿತ 'ಶಾಸನ ಸಂಪದ' ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ "ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಗಳು. ಈ ಶಾಸನಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರುವವು. ಇಂತಹ ಶಾಸನಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಟ ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಶಾಲೆ ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧಾರವೊದಗಿಸಬಲ್ಲವು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.[1]

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇದು ಪುನ್ನಾಡ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆತನ ತಂದೆಯ ಕಾಲದ ಜೀವನದ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾಂಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕ್ರಿ. ಶ. 550ರ ಪುನ್ನಾಡ ಪೃಥ್ವೀಪತಿಯ ಕಾಲದ ಶಾಸನದ ಸಾಲು 7–10 ಎರಡನೆಯ ಹಲಗೆಯ ಮುಂಭಾಗ ಮತ್ತು ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ:

> **"ಸರಜಾಪುರಂರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಅನೇಕ ದೇಶ ಭಾಗವಿಪ್ವಜ್ಜನಾಭಿಷ್ಟೂಯಮಾನ ಯಶಸಃ ಮಹಿಷೀಗವಾ**
> **ಶ್ವಾವಿಕ ಮಣಿಕನಕ ರಜತ ಮುಕ್ತಾ ಪ್ರವಾಳಾನೇಕ ಧನಾಢ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಜನವತ್ಕುಕ್ಕುಟ ಸಂಪಾತ್ಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಯ**
> **ಶಾಲಿ ವ್ರೀಹಿ ಯವ ಗೋಧೂಮ ರಾಡಕಾದಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಿಷ್ಪನ್ನ**
> **ಸಸ್ಯಾಭರಣಸ್ಯ ಅವಾ[ಹ] ವಿವಾಹ ನಟನರ್ತಕಾ [ದ್ಯು] ತ್ಸವೇಷು ನಿತ್ಯ**
> **ಪ್ರವೃತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನಸ್ಯ.........ಇತ್ಯಾದಿ"**[2]

ಪೂರಾಷ್ಟ್ರ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಜ್ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಎಮ್ಮೆ, ಹಸು, ಮಣಿ, ಕನಕ, ರಜತ(ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ), ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧನಾಢ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕುಕ್ಕುಟಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಭತ್ತ, ಜವೆ, ಗೋಧಿ, ರಾಡಕಾದಿ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳು ಶೋಭಾಯಮಾನ ವಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಪೊನ್ನಾಡ ಪ್ರಜೆ ನಟ ನರ್ತಕಟ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನರೆಲ್ಲ ನಿತ್ಯಪ್ರವೃತ್ತ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನರ್ತಕರ ಉತ್ಸವ ನರ್ತನವಾದರೆ ನಟರ ಉತ್ಸವ ನಾಟಕ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನ ಆವಾಹನ, ವಿವಾಹ, ಜಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನಟರ ಮತ್ತು ನರ್ತಕರ ಅಭಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ 'ನಾಟಕ' ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಜನಜೀವನದ ಮನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ

"ಪಲ್ಲವರ ಒಂದನೇ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನು (ಕ್ರಿ. ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನ) ಗಂಧರ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪಗತನಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತವಿಲಾಸ ಪ್ರಹಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಈ ಪ್ರಹಸನವು ತಿರುವಾಂಕೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ."[3]

"ಕ್ರಿ. ಶ. 634ರ ಐಹೊಳೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಹೆಸರು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ಕವಿತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಹಾಗೂ ಭಾರವಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದವನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ."[4]

ಎಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ಪಟ್ಟದಕಲ್ ಬಳಿಯ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ದೇಶೀಯ ನಾಟಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಟವರ್ಗದ ಬಗೆಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ,

> **"ಖ್ಯಾತಮಹಾಪ್ರಭಾವ ಭರತಾಗಮಯುಕ್ತ ಬಹುಪ್ರಕಾರದಾ**
> **ಮಾತಿನೊಳಲ್ಲಮೇನೋ ನಟನೇವ್ಯನ ಮುನ್ತೆ ಯಥೋಕ್ತಮಾರ್ಗದಿ**
> **ನ್ದೀತೆಚಿದಿಟ್ಟುದಗ್ರ ತಲಸಜ್ಞರ ಮೆಳ್ದುದಿನ್ದು ಪೇಟಿಳ್ದಿಡಿ**
> **ನ್ನಾತನೆ ನರ್ತಕಂ ನಟರೊಳಗ್ಗಳದೇಂ ಭುವನಾಸ್ತರಾ(ಳ)ದೊಳ್॥**
> **ದೇವಯ್ಯಗಳಾ ಮಗ ಅಚಲನ.... ಇತ್ಯಾದಿ."** ಎಂದಿದೆ.[5]

ನಟಸೇವ್ಯ, ದೇವಯ್ಯಗಳ ಮಗ ಅಚಲನ್, ದುಗ್ಗಮಾರ ಇವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿವೆ. ನಟಸೇವ್ಯನ ಅಭಿನಯ ಕಲೆಯನ್ನು ಶಾಸನವು "ಇನ್ನಾತನೆ

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನರ್ತಕಂ, ನಟರೊಳಗ್ಗಳಂ, ಈ ಭುವನಾಂತರಂಗದೊಳ್" ಎಂದು ಹೊಗಳಿದೆ. ಅಚಲನ್ ಎಂಬಾತ ಭರತಾಗಮದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. ವೇಷಕಟ್ಟಿ, ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ 'ಗಂಧರ್ವರ್' ಎಂಬ ನಟುವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಟ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.[6]

"ಕ್ರಿ. ಶ. 1162ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೆಳ್ಳಿಗಾವಿಯ ಕೋಡಿಯಮಠವು ಕೇದಾರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಠಾಧಿಪತಿ ವಾಮನಶಕ್ತಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ದರ್ಶನ, ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿದ್ದ. ಮಠದಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಹ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾವೇರಿ ಮುಗುದ ಮತ್ತು ನಗಾಯಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಗಳು ನಾಟ್ಯಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯ ಕಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದ್ದಿತು."[7]

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಳಿದ ಚೋಳರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳಿವೆ. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕೈಕೂತ್ತು ನಾಟಕವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವದಾಸಿಯರು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂದಿಕೂತ್ತು ಎಂಬ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರ ಸಕ್ಕೈಕೂತ್ತು(ತಮಿಳಿನ 'ಕೂತ್ತು' ಎಂದರೆ ನೃತ್ಯ ಅಥವಾ ನೃತ್ಯನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ತೆರುಕೂತ್ತು(ತೆರು–ಬೀದಿ,ಕೂತ್ತು–ನಾಟಕ) ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಬಯಲಾಟ.) ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು."[8]

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಲೇಖಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 1925ರ ಮಾರ್ಚ್ 30ರ ವರೆಗಿನ ವರದಿ(ರಿಪೋರ್ಟ್) ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 420 ಶಿಲಾ ಲೇಖಗಳ ಮತ್ತು 19 ತಾಮ್ರ ಪತ್ರಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳ ಒಂದು ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ರಾಜರು, ಗೀತ, ವಾದ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಕಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಚೋಳ ವಂಶದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ ಅಥವಾ ಒಂದನೇ ರಾಜ ರಾಜದೇವ (ಕ್ರಿ. ಶ. 985–1013) ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ರಾಜಾ ರಾಜಕೇಸರಿ ವರ್ಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಕ್ರಿ.ಶ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.

"ಒಂದನೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ(ಕ್ರಿ.ಶ.1012–1045) ರಾಜ್ಯರೋಹಣದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಶಿಲಾ ಲೇಖವು ದೊರೆತಿದೆ. ಅಂದು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಷಷ್ಠಿ ಶನಿವಾರ (ಕ್ರಿ.ಶ. 994 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13ನೇ) ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ತಿರುವಾಡು ತುರಾಯ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗೋಮುಕ್ತೇಶ್ವರನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅದರ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅನೇಕ ಶಿಲಾ ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಜ ಚೋಳನ ಕೆಲವು ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಿವೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರನ್ ತೀಕಂಡಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಟನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ನರ್ತನ, ಗಾಯನ, ನಾಟಕವನ್ನಾಡುವುದು ಇದೇ ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಭೂಮಿಯು ಅವನಿಗೆ 'ನೃತ್ಯಭೋಗ'ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನು ಗೋಮುಕ್ತೇಶ್ವರನ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣಗಳ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಳಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಇತ್ತು. ಆ ನಾಟಕವು ಏಳು ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಬೇಕು. ದಾನಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ನಾಟಕದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಖರ್ಚು ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಶವಿಷ್ಟೆ–ನಟರಾಜನು ಆ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು. ಈ ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಒಂದನೇ ರಾಜ ರಾಜನ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯು ಕೂಡ ತಂಜಾವೂರಿನ ಬೃಹದಾದೀಶ್ವರನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಜ ಚೋಳನು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತಿರುವನು. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ವಸ್ತವಿದೆ. ಶರೀರದ ಇತರ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟವಿದೆ. ಕೈ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಗಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ರಾಜರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದೇ ವೇಷದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು" ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.[9]

ಒಂದನೇ ರಾಜರಾಜ ಅನಂತರ ತ್ರಿಭುವನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕುಲೋತ್ತುಂಗನ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1070–1120) ಒಂದು ಶಿಲಾ ಲೇಖವು ಕೂಡ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ 'ನಾನಾವಿಧ ನಾಟ್ಯಸಾಲೈ' ಎಂಬ ನಾಟಕ ಗೃಹದ ಖರ್ಚಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಭೂಮಿಯು ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ.[10] ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಅದು ವಿವಿಧ ನಾಟಕ(ವಿನೋದಗಳನ್ನು) ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯೀ ನಾಟಕ ಗೃಹವಿದ್ದಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಅಭಿನಯಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂದೂ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ರೂಢಿ ಇದ್ದಿತು.

ಹೀಗೆ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಗಳ ಖರ್ಚಿಗೋಸ್ಕರ ಹಣ, ಭೂಮಿ, ಗ್ರಾಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಶಿಲಾ ಲೇಖಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಕೇವಲ ರಾಜರೇ ಅಲ್ಲ, ಇತರ ಶ್ರೀಮಂತರು ಕೂಡ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರದ ನೃತ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ದಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಗಾಯನ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇವದಾಸಿಯರ ಸಂಗತಿ ಪಾಠಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಈ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಈಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿರೋಧವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಚೋಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜರ ರಾಜ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆದರವಿದ್ದಿತು. ನೂರಾರು ಮಂದಿ ದಾಸಿಯರು ಅಥವಾ ನರ್ತಕಿಯರು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ನೃತ್ಯ ಗೀತಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. "ರಾಜ ರಾಜ ಚೋಳನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ 400 ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ತಂದು ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ನಗರದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ರಾಜರಾಜನು ತನ್ನದೊಂದು ಶಿಲಾಲೇಖದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗರ್ವದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.[11] ಅವನ ಪುತ್ರನು ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿಜಯರಾಜೇಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ದಾನದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದ್ದನು. ತಿರೂವಿಡಾ ಈ ಮರುದೂರ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರನ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಟಕವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ನಟನಿಗೆ ಚೋಳನರೇಶ ಒಂದನೇ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. "ಮೂರನೆಯ ಚೋಳನರೇಶ

ಕುಲೋತ್ತುಂಗನು ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭಾವಭಂಗಿ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೂ ತನ್ನ ಅಭಿನಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ನರ್ತಕಾ ಚಾರ್ಯನನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದನೆಂದು" ಕೂಡ ಶಿಲಾ ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.[12]

ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಧಾರವಾಡದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಮುಗುಂದದಲ್ಲಿ (ಇಂದಿನ ಮುಗದ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ) ಕ್ರಿ. ಶ. 1045ರ ಶಾಸನವು "ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಸಾಮಂತಂ ಮಾರ್ತಾಣ್ಡಯ್ಯಂ ತಮ್ಮ ಮುತ್ತಯ್ಯಂ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಸದಿಯಂ ಪಡಿಸಲಿಸಿ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಶಿಳಾಸ್ತಂಭಮನಾ ಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ ನಿಲಿಸಿದಂ" ಎಂದಿದೆ.[13] ಅಂದರೆ ಬಸದಿಯನ್ನೇ ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಕಾಲ ಅದಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಆಗಿರಲು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಾಟಕಗಳಿರಬೇಕು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಲೌಕಿಕತೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜೈನರು ಬಸದಿಯನ್ನೇ ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದುದು ಅಂದಿನ ನಾಟಕಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಶಾಲೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ'ವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಇವನ್ನು ನರ್ತನ ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ? ನಟನೆ-ಇದು ನರ್ತನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದಶರೂಪಕಗಳು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದು ನಾಟ್ಯದ ಅಂಗವೇ ಆಗಿವೆ. ಕಾರಣ 'ನಟ' ಇದು ಕೇವಲ ನರ್ತನವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸಬೇಕೆ- ಇದು ವಿಚಾರಣೀಯ.

"ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ಒಂದನೇ ಬಲ್ಲಾಳನು(ಕ್ರಿ. ಶ. 1102-08) ಮದುವೆಯಾದ ಮಾರನೆ ದಿನ ದಂಡನಾಯಕನ ಮೂವರು ಕುವರಿಯರು "ಶಾಸ್ತ್ರಗೀತ ನೃತ್ಯದಲು ಪ್ರವುಢೆಯ"ರಾಗಿದ್ದರು."[14]

ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ "ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಗಂಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯ ಪತ್ನಿ ಬಾಚಲದೇವಿಯು ತನ್ನ ನೃತ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ 'ಪಾತ್ರಜಗದಳೆ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಳು....... ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಾಹಸ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾಟಕವಾಗಿ ನರ್ತಿಸಿದ ಸೂಚನೆಯಿದೆ.[15]

ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1111-1141) ರಾಣಿಯಾದ ಶಾಂತಲದೇವಿಯ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು-

"ಆನೆಗರ್ದ ವಿಷ್ಣುನೃಪನ ಮನೋನಯನ ಪ್ರಾಯ ಚಳಕ ನಿಳಾಳಂ ಚಂದುನನ ಕಾಮನ ರತಿಯೊಲು ತಾನೆನೆ ಸರಿಸಮಾನ ಶಾಂತಲದೇವಿ .... ನಿಜಕುಳಭ್ಯುದಯ ದೀಪಿಕೆಯಂ, ಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯ ಸೂತ್ರಧಾರೆಯಂ ಜನ ಸಮಯ ಸಮುದಿತ ಪ್ರಾಕರೆಯಂ"

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನ ಹೀಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.[16]

ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ಶಾಂತಲದೇವಿಯಾಗಿದ್ದ ಈಕೆ "ಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯ ಸೂತ್ರಧಾರೆ"ಯಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. 'ಸೂತ್ರಧಾರ' ಶಬ್ದ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಟನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

"ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ರಾಣಿ ಲೋಕ ಮಹಾದೇವಿಯು, ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ಮಹಾರಾಜನು ಈ ಗಂಧರ್ವರೆಂಬ ನಟರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಳು. ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1076-1127) ಪಿರಿಯರಸಿ ಅಭಿನವ ಸರಸ್ವತಿ ಕೇತಳದೇವಿ ನೃತ್ಯ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣೆಯಾಗಿದ್ದಳು" ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.[17]

ಹೀಗೆ ಗಂಗ, ಚಾಲುಕ್ಯ ಅರಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಟ, ನಾಟ್ಯ, ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ ಆಸ್ಥೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಇಂತಹ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳಂತೆ ನಟ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರಾಯನು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ನಟನೊಬ್ಬನನ್ನು ಗಂಗದಾಸನೆಂಬ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದು 'ಗಂಗದಾಸಪ್ರತಾಪ ವಿಲಾಸ'ದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.[18]

"ಕರ್ನೂಲು ತಾಲೂಕಿನ ಚರವು ಬೆಳಗಲ್ಲೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯ ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯದ ಒಂದು ಕಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಶಾ. ಶ. 1436 ಭಾವ ಸಂ॥ ವೈಶಾಖ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1514ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಿರುಪತ್ತೂರು ಸೋಮರಸನ ಮಗ ಕರಣಂ ಬಸವರಸನು ಪಾತ್ರಿ ಪೋತವರದ **ನಟ್ಟುವ** ತಿಂಮಯನ ಮಗಳಿಗೂ, ತಾಯಿಕುಂದ **ನಾಟಕ**ದ ಚೇಗಯನ ಮಗ **ನಟ್ಟುವ** ನಾಗಯ್ಯನಿಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನೆಂದದೆ. ನಟ್ಟುವ ಅಂದರೆ ನಟ, ನಾಟಕದ ವೇಷಧಾರಿ; ಅತ ಏವ ಆಗ್ಗೆ ನಾಟಕಕಲೆಗೂ ನಟರಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತೆಂದು ವಿಶದವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಪ್ರಾಂತ ಆಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಾಗಿರಲಿ ತೆಲುಗು ಸೀಮೆಯಾಗಿರಲಿ, 'ನಟ್ಟುವ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವಾದರೊ ಬಹುತರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ(ತದ್ಭವ) ವೆಂದೇ ಭಾಸವಾಗುವುದರಿಂದ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ (ಅಂದರೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ನಟಾರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ನಟ್ಟುವ' ಎಂದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ) ಆ ನಟರು ಕನ್ನಡಿಗರೂ, ಅವರು ಆಡಿದ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡವೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಅವರೂ ಅವೂ ಕನ್ನಡ ಆಗಿರದೆ ತೆಲುಗು ಆಗಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವೊಂದು ಉದ್ದಿಮೆ ಮುಂಚೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣ, ಈ ಶಾಸನಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳೂ ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ಇದ್ದಿರಬೇಕು."[19]

ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯು ಉನ್ನತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆ ಗಳಿದ್ದುವೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪುರುಷರೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಸದಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳೇ ನಾಟಕ ಗೃಹಗಳಾದವು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಆ ನರ್ತಕಿಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಂತರ ದೇವದಾಸಿಯರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಸಂ), ಶಾಸನ ಸಂಪದ, ಪುಟ. 1 (ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ)
2. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜೀ.ಶಂ., ಹ.ಕ.ರಾಜೇಗೌಡ, ಪ.ಸು.ಭಟ್ಟ (ಸಂ),. ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ (ಪ್ರ.ಸಂ.), ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ.ಶಂಕರಗೌಡ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು, ಪುಟ. 118

– 52[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

✍ **ಚನ್ನಬಸವ,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಪಕರು,(ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ). ಬಾಷುಮಿಯಾ ಸಾಹುಕಾರ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮಾನವಿ. ತಾ.ಮಾನವಿ, ಜಿ.ರಾಯಚೂರು

'ಪ್ರಭುತ್ವ' ವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಕ್ತಿ. ಇದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವೂ, ಅನಿರ್ಬಂಧಿತವೂ ಆದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಒಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ ಸಮನ್ವಯ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತ, ಮತ್ತೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಗಡ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಧಿಕಾರವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನೇರವಾದ, ನಿಷ್ಠುರವಾದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇರುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯವು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿರೋಧಿಸಲಾಗದ ಒತ್ತಾಯದ ಮೂಲಕ ಹೇರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ದೇವರು, ಕುಟುಂಬ, ಮದುವೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ನೆಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಧಿಕಾರವು ಅನೇಕ ಸಲ ಅನುವಂಶೀಯವೆಂಬ ಹಾಗೂ ವಿಧಿಬದ್ಧವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ (ಸ್ಟೇಟ್) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಅಧಿಕಾರ, ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ, ವಿಧಾಯಕಶಕ್ತಿ, ನಿಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರ, ವಿಧಿಬದ್ಧತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮೊದಲಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಟೇಟ್ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಪ್ರಭುತ್ವ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಸರಕಾರ, ಪರಮಾಧಿಕಾರ –ಇವು ರಾಜ್ಯದ ಅಥವಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಡಾ. ಕೆ.ಜೆ. ಸುರೇಶ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಮತ್ತು ಜೀನ್‌ಬೋಡಿನ್ ಅವರು ಪ್ರಭುತ್ವ ಕುರಿತು ಮಾಡಿರುವ ವಾದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, "ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಪ್ರಭುತ್ವ. ಇದು ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಓ.ಇ. ಹಾಲೆಂಡ್, " ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗುಂಪು ಉಳಿದ ವಿರೋಧಿ ಗುಂಪಿನ ಮೇಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಸಂಘಟಿತವಾದ ಸಮುದಾಯವೇ ಪ್ರಭುತ್ವ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಎಸ್.ಜೆ. ಲಾಸ್ಕಿ, "ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೆ ಸಮಾಜ. ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ." ಎಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರೊ. ಗಾರ್ನರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, "ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವ, ಜನತೆಯಿಂದ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂಘಟಿತವಾದ ಸರಕಾರವೇ ಪ್ರಭುತ್ವ. ಆದರೆ, ಪ್ರೊ. ಕಿ.ರಂ. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಚರ್ಚೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಸರ್ಕಾರವೇ ಪ್ರಭುತ್ವವಲ್ಲ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಸರಕಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಮೂರ್ತವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದ ನಾಯಕರುಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು." ಮೆಕೆವೆಲಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ, "ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾನವ ಗುಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ." ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್, " ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗವು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಾಂಗವೇ ಪ್ರಭುತ್ವ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, "ಪ್ರಭುತ್ವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸೈತಾನ ಅಥವಾ ಪೀಡೆ" ಎಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, "ಪ್ರಭುತ್ವ ದೇವರಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದು ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದುದು. ಈ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಜನಾಂಗ, ಪ್ರಭುತ್ವ, ಚರಿತ್ರೆ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ, "ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಧಿಕಾರ ಎಂದರೆ ಬಟಾಬಯಲು, ಬಯಲಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಬಿಲಗಳೇ ಮಾರ್ಗ. ಆದರೆ, ಪ್ರಭುತ್ವದ ನುರಿತ ಬೇಟೆಗಾರನ ಕೈ ಎಂಥ ಬಿಲದೊಳಕ್ಕೂ ಕೈ ಹಾಕಿ, ಅಡಗಿ ಕೂತದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲದು" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ, ಪ್ರಭುತ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಭುತ್ವವು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವರ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ವಿವಾದಾತೀತವಾದುದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಎರಡು ಮುಖಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು: ಒಂದು: ಪ್ರಭುತ್ವವು ಸಮಾಜದ ಬೇರೆ ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ಆದರ್ಶ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಎರಡು: ಪ್ರಭುತ್ವ ಅನ್ನುವುದು ಆಳುವ ವರ್ಗವು ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ತುಳಿಯುವ ಯಂತ್ರ. ಬಹುಮುಖತ್ವವನ್ನು ಏಕಕೇಂದ್ರಿತಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಕ್ತಿ. ಈ ಪ್ರಭುತ್ವ ಶಕ್ತಿಯು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವೂ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವೂ, ಅವಿಭಾಜ್ಯವೂ ಹಾಗೂ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತವೂ ಆದ ಶಕ್ತಿ.

ಇದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿ ರಾಜಕಾರಣವು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸ್ಥಾನ, ಮದುವೆ, ಕುಟುಂಬ, ಮನರಂಜನೆ ಮುಂತಾದ ನೆಲೆಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಾಂತಿಕಾಲದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಒಳತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆಕರ್ಷಣೆ,

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಬಹುಮಾನ, ಪ್ರಭಾವ, ಸುಳ್ಳು, ಮೋಸ, ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲ್ಯ, ಪ್ರಚೋದನೆ, ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನ ಮುಂತಾದವು ಅಧಿಕಾರದ ತಳತಂತ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ದೇವರು, ಕುಟುಂಬ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಧಿಕಾರದ ಮೂಲನೆಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಭುತ್ವವು ತನ್ನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, "ರಾಜಕೀಯ ಜೀವಿಯಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. 'ಪ್ರಭುತ್ವ'ವು ಅಂತಹ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ ಅಂತಿಮ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದ್ದು, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಡೆಯನಾದ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯದ ನಿಯಮವನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮುರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಯಾರಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. "ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾದರಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಫ್ಯೂಡಲ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಜಮೀನ್ದಾರನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಳಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಧೀನವು ಪ್ರಧಾನವಾದುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನ ವರ್ಗವು ತನ್ನ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದವರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕರ ಪ್ರಕಾರ ದೈನಂದಿನ ಕುಟುಂಬರೂಪಿ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿರ್ವಚನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ."

ವಂಶಾಡಳಿತ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಒಂದು ವಂಶಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅಧಿಕಾರವು ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. "ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು, ಬಿರುದುಬಾವಲಿಗಳು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಅನುವಂಶಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪೀಠಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತವೆ." ಎಂಬುದು ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ವಂಶಾಡಳಿತ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲೂ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕಾರ ಗದ್ದುಗೆ ಸುಲಭವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಸರು ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ರಚನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಂತರದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಧೃವೀಕರಣ, ಅಧಿಕಾರದ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೀಕರಣ, ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟೀಕರಣ– ಇವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಇವುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಭುತ್ವವು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದಾದರೂ, ಅದರ ಮೂಲರೂಪವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಯಕೆ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಶೋಷಣೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಹಿಂಸೆ, ಕ್ರೂರತನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧವೆಂದು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಲಿಂಗ ಭೇಧ, ಅಸ್ಪೃಶತೆ, ಬಡತನ, ಜೀತಪದ್ಧತಿ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯಗಳು ತತ್ತರಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಆ ಮುಖಾಂತರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿದ ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ನಲುಗಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಲಂಕೇಶ, ಶಿವಪ್ರಕಾಶ. ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮುಖಾಂತರ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜ ಹೇಗೆ ಜೀವಪರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಷ್ಟು, ವಿರೋಧಿಸುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಮಜಲು ಎಂತಹದು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ದೇವಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ 'ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ' ವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ನಾಟಕಗಳ ಸಾರಾಂಶವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ. ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ನಾಟಕ ಬರಹಗಾರರು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ. "ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಮಾಜವಾದಿ ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಸಮಾಜವಾದಿ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೈತಿಕ ನಾಯಕತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಗ್ರಾಮ್ಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಸಮಾನ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜನ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಾತವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಆಳುವ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲು ಯಶಸ್ವಿ ಹೋರಾಟಗಳು ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿರೋಧದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ್ಸಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗ್ರಾಮ್ಸಿಗೆ "ರಾಜಕೀಯ ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನೈತಿಕ ಹೋರಾಟದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ." ಇಟಲಿಯ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯು ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಡನ್ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣದ 'ಸೆನ್ಟಟೂರ್' (ಅರ್ಧಮಾನವ–ಅರ್ಧಪ್ರಾಣಿ)ನನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈತನನ್ನು ಬಹುವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವುಳ್ಳ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯು ನವರಾಜ್ಯ, ನವಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜನಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ 'ನವರಾಜಕುಮಾರ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರನು

– 4[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

✍ **ಡಾ. ಮಂಜಯ್ಯ,** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಡಾ. ಅಬೇಂಡ್ಕರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜೆ.ಸಿ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ,
ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲ,
ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶೂದ್ರರ ಸರ್ವನಾಶ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ.

– ಜ್ಯೋತಿ ಬಾ ಫುಲೆ–1890

ಪೀಠಿಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಹ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರು ಆ ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು, ವಯಸ್ಕರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿದ್ದಾರೆ. 14 ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಒಳಗಿರುವವರನ್ನು ಮಕ್ಕಳೆಂತಲೂ, 15 ವರ್ಷದ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು 60 ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನವರನ್ನು ವಯಸ್ಕರೆಂತಲೂ ಮತ್ತು 60 ವರ್ಷದ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರೆಂತಲೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಯಸ್ಕರು ದುಡಿಯಲು ಸಮರ್ಥರು. ಇವರನ್ನು ದುಡಿಯುವ ಜನರು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ದುಡಿಯುವ ಜನರೇ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ದುಡಿಯುವ ಜನರನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಯಸ್ಕರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲಾರು ಒಂದು ದೇಶದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಯಸ್ಕರು, ಮಕ್ಕಳು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ, ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ತರಬೇತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಕಾನೂನು ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅವಾಗ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ಸಂವೃದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಟ್ಟಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲಿಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆ
ಮಾನವ ಜೀವಿಸಲು ಆಹಾರ ಎಷ್ಟು
ಅಗತ್ಯವೋ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಷ್ಟೇ ಅಗತ್ಯ.

– ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ

ಮಾನವ ಜೀವಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ನೀರು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಬೇಕು, ನಂತರ ಅದೇ ಮಾನವ ಜೀವಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಾಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕು, ಅಂದರೆ **"ನಹಿಃ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ"** ಎಂಬ ಆರ್ಯೋಕ್ತಿಯೂ ಇದನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದಿಲ್ಲ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ.

ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೀಜ
ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ
ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಫಲ ಕೊಡುವುದು

– ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ

ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಬೀಜ ಎಂದಾದರು ಒಂದು ದಿನ ನೆರಳು, ಗಾಳಿ, ಹಣ್ಣು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರೆ ಎಂದಾದರು ಒಂದು ದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಇದು ಸತ್ಯವು ಹೌದು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ **ಕುವೆಂಪುರವರು** ಹೇಳುವಂತೆ : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ **'ವಿಶ್ವ ಮಾನವ'** ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ನಾವು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಪ ಮಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು **'ವಿಶ್ವ ಮಾನವನ'**ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು.

ಹುಟ್ಟುವಾಗ **'ವಿಶ್ವಮಾನವ'**ನಾಗಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವನ್ನು ನಾವು ದೇಶ, ಭಾಷೆ, ಮತ, ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ವರ್ಣ ಉಪಾಧಿಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಮತ್ತೆ **'ಬುದ್ಧ'**ನನ್ನಾಗಿ, ಅಂದರೆ **'ವಿಶ್ವ ಮಾನವ'**ನನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ. ಪ್ರಪಂಚದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಅನಿಕೇತರಾಗಬೇಕು, ಲೋಕ ಉಳಿದು ಬಾಳಿ ಬದುಕ ಬೇಕಾದರೆ!

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಾಜದ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆ ಎಲ್ಲದರ ಅದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ

ಮಗು ಮತ್ತು ಮಾನವ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾದುದನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ, ಇದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು **"ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಗಳ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ"**ಯನ್ನು ಮಗು ಮತ್ತು ಮಾನವಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಿದು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

- **ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ** ಹೇಳಿದಂತೆ : " ಶಿಕ್ಷಣವು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುತ ಆಯುಧವಾಗಿದ್ದು, ನೀವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- **ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ** ಹೇಳಿರುವಂತೆ : "ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಮಾಡಬೇಡಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ".
- **ಬರ್ಟ್ರ್ಯಾಂಡ್ ರಸಲ್** ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ : "ವೀರರೂ, ಧೀರರೂ, ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ.
- **ಹರ್ಬರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ** : "ಮಗುವಿನ ಶಿರ, ಹೃದಯ, ಕರಗಳ ವಿಕಾಸ ಆಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸೆ, ಧ್ಯಾನ, ನ್ಯಾಯ, ವಿವೇಕ,

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ನಿಗ್ರಹ, ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ".

- **ಡಾ.ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರವರು** ಹೇಳಿರುವಂತೆ : "ಮಕ್ಕಳು ಮಾನವರಾಗಿ, ನಾಗರೀಕರಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಮೈತ್ರಿ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳಿಂದ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಔದಾರ್ಯ, ಭ್ರಾತೃಭಾವ, ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೆ ಶಿಕ್ಷಣ"

ಶಿಕ್ಷಣವು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಸೆಳೆಯುವ ಹಾಗೂ ಅವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು

ಶಿಕ್ಷಣ ಸನ್ನಡತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಮೂಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ, ಸಮಾಜದ ರೋಗಗ್ರಸ್ಥ ಪಿಡುಗುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಔಷಧವೇ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶೀಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಖಡ್ಗವಿದ್ದಂತೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಿರಿ ಅವರು ಮಹಾ ಪುರುಷರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿರಿ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದೊಂದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಬಾರದು, ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನೀತಿ, ಸನ್ನಡತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ

ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ **'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ'** ಅಥವಾ **'ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ'** ಎನ್ನುವರು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೇ **'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ'** ಅಥವಾ **'ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ'** ಎನ್ನುವರು. ಈ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮಾಜ, ದೇಶ, ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ **ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು** ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಖ್ಯಾತ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ **ಡಾ.ಮೆಹಬೂಬುಲ್ ಹಖ್** ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು: "ಜನರ ಆಯ್ಕೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯೇ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾನುಸಾರ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬದುಕಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ**ವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಹಲವಾರು ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಬದುಕಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಾನು ಎಂತಹ ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕೆನ್ನುವ "ಹಲವಾರು ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ".

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜನರಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಬಹುಮುಖಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಹೊರತು ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಜನರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರಣ ಕರ್ತರಾಗುವ ಜೊತೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪ್ರಗತಿಯ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ವಿನಃ ಅದೇ ಅಂತ್ಯವಲ್ಲ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳು

ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜನರು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನುವು ಮಾಡುವುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ, ಜನರು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ವಸತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕಾನೂನಿನ ನೆರವು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ಶುದ್ಧವಾದ ಗಾಳಿ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಪರಿಸರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ **'ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು' (UNDP) 'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ' (HDI)** ಎಂಬ ಮಾನದಂಡವನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮೂರು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ :

1. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿ 2. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ 3. ಜೀವನಮಟ್ಟ

ದೇಶದ ಜನರು ಬದುಕುಳಿಯಬಹುದಾದ ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು **'ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿ'** ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯ ದೀರ್ಘ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬದುಕಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಅಂಶಗಳಾವುವು? ಪೌಷ್ಠಿಕ ಆಹಾರದ ಲಭ್ಯತೆ, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಶುದ್ಧವಾದ ಪರಿಸರ ಮುಂತಾದುವು ಮನುಷ್ಯನ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು **'ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿ'** ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ' ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ದೇಶದಲ್ಲಿನ 25 ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜನರು ಪೂರೈಸಿರುವ **'ಸರಾಸರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ವರ್ಷಗಳು'** ಮತ್ತು 5 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಿರುವ **'ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ವರ್ಷಗಳು'** ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೇಶದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

'ಜೀವನಮಟ್ಟ'ವನ್ನು ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ತಲಾದಾಯದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ, ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. **ತಲಾವರಮಾನ (Per capita income):** ಒಂದು ದೇಶದ ಜನರ ಸರಾಸರಿ ವರಮಾನ ತಲಾವರಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಒಂದು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಸರಾಸರಿ ವರಮಾನವೇ ತಲಾವರಮಾನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರಮಾನವನ್ನು ಆ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಲಾವರಮಾನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ತಲಾವರಮಾನ ಒಂದು ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಸರಾಸರಿ ಪಾಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆ ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಭಿಕ್ಷುಕನ ವರಮಾನ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ದೇಶದ ಜನರ **'ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿ' 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ'** ಹಾಗೂ **'ಜೀವನಮಟ್ಟ'** ಆ ದೇಶದ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು **'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚಕಗಳು'** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಸೂಚಕಗಳ ಸರಾಸರಿಯೇ **'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ'**.

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ

'ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು' ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಮಾನದಂಡವೇ **'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ'**. ಇದನ್ನು **1990** ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ **ಮೆಹಬೂಬ್‌ಲ್ ಹಕ್** ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ **ಡಾ.ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್** ಸಹ ಇದನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

1. **ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳು** – ಇವು 0.8 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ ಹೊಂದಿವೆ.
2. **ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳು** – ಇವು 0.5 ಮತ್ತು 0.8 ರ ನಡುವಿನ ಮಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ ಹೊಂದಿವೆ.
3. **ಕಡಿಮೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳು** – ಇವು 0.5 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ ಹೊಂದಿವೆ.

2011 ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು

ದೇಶಗಳು	HDI 2011 ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿ	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿ (ವರ್ಷಗಳು)	ಸರಾಸರಿ ಶಾಲಾ ಅವಧಿ ವರ್ಷಗಳು	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಶಾಲಾ ಅವಧಿ ವರ್ಷಗಳು	ತಲಾ ಆದಾಯ (*PPP ಡಾಲರುಗಳಲ್ಲಿ)
ನಾರ್ವೆ	0.943	81.1	12.6	17.3	47,557
ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ	0.929	81.9	12.0	18.0	34,431
ಚೀನಾ	0.687	73.5	7.5	11.6	7,476
ಭಾರತ	0.547	65.4	4.4	10.3	3,468
ಪಾಕಿಸ್ತಾನ	0.504	65.4	4.9	6.9	2,550
ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ	0.500	68.9	4.8	8.1	1,529

(*PPP ಡಾಲರುಗಳು : ಸಮಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಡಾಲರುಗಳು. (Purchasing power parity dollars)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಅದು 2011 ರಲ್ಲಿ 0.547 ರಷ್ಟಿತ್ತು ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತವು ಇಂದು ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಗತಿಯ ಪರಿಹಾರೋಪಯಗಳು/ ಮಾರ್ಗಗಳು/ ವಿಧಾನಗಳು

ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ **'ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನವ'**ನ್ನು ಪಡೆದ **'ಥಿಯೋಡರ್ ಸಹಲ್ಜ್'** ರವರು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಐದು ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ –

1. ಆರೋಗ್ಯದ ಅನುಕೂಲತೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಅವಕಾಶ
2. ಉದ್ಯೋಗಾವಧಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು
3. ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ / ಸಮಾಜ ಶಿಕ್ಷಣ
4. ವಿಸ್ತರಣಾ ಶಿಕ್ಷಣ – ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ
5. ಉದ್ಯಮ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು

ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಅವರು **'ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳ'**ವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಾರೆ, ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಹೂಡುವುದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ತರಬಲ್ಲರು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ, ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಲ್ಲರು, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಮಾನವನ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಎರಡೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ.

- ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು
- ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು
- ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು
- ಅಸಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ–ತಾರತಮ್ಯ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು
- ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು
- ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು
- ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು
- ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
- ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
- ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.
- ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು
- ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮೌಲ್ಯಶಿಕ್ಷಣ, ಕಾರ್ಯಶಿಕ್ಷಣ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತರುವುದು.
- ಉತ್ತಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನವನ್ನು ತರುವುದು
- ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಷಣೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಔಷದಗಳ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು
- ಪೌಷ್ಠಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಿಸಿ ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು
- ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
- ಕೂಲಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ, ಬಾ ಮರಳಿ ಶಾಲೆಗೆ, ಬಾ ಬಾಲೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತರುವುದು.
- ಸಮನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನವನ್ನು ನೀಡುವುದು

ISSN : 2249-2429 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸತಿಯುತ ಶಾಲೆ ತೆರೆಯುವುದು
- ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮಾನವನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ

ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ದೈಹಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಶಕ್ತಿ. ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು **ಟಿ.ಪಿ.ನನ್** ಮಹಾಶಯ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ '**ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಗುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ**'. ಹಾಗೆ ಮಾನವನ ಬದುಕು ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯೆಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಆಚರಿಸುವ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ನಡೆಯುವ ಜೀವನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ, ಟೀಕಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿತ್ಯ ಪರಿವರ್ತನ ಶೀಲವಾದ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಸಾಕ್ರಟೀಸನು 'ಜ್ಞಾನವೇ ಶಕ್ತಿ' 'Knowledge is power' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಶಿಷ್ಯ **ಪ್ಲೇಟೊ** ಮಹಾಶಯ 'ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನವನ ತನ್ನ ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವನ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹು ದಾಗಿದೆ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ಲೇಟೊವಿನ ಶಿಷ್ಯ **ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನೂ** ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತಾನು ಬಾಳುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನಾದರೊಂದು ಹೊಸ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದೇ ಆಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹತೋಟಿಗೊಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವಂತಹುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- ಯೋಜಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು.
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ನ್ಯೂನತೆಗಳು– ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ
- ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳು– ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಾದ ಬಡತನ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಲಿಂಗಭೇದ
- ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು.
- ಅನಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರ ನಿರುದ್ಯೋಗ.
- ಅತಿಯಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾವನೆಗಳು,
- ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯ ಕೊರತೆ,
- ರಾಷ್ಟೀಯ ಭಾವೈಕತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ಅನಕ್ಷರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
- ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು
- ಸಮ–ಸಮಾಜದ ಸೃಷ್ಠಿ ಮಾಡಬಹುದು
- ಸ್ವಚ್ಚ–ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು,
- ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ, ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಬಹುದು
- ವಿಶ್ವ ಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು
- ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು
- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಬಹುದು.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವರದಕ್ಷಣೆ, ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು
- ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮಾಡಬಹುದು
- ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟಬಹುದು
- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು
- ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಜೀವಿತಾವಧಿ, ಜೀವನಮಟ್ಟ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೈತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು.
- ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ,
- ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ,
- ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

"ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ" ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಗುವಂತಗಾಬೇಕು, ಅವಾಗ ಆ ದೇಶದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಾಗ ಒಂದು ಬಲಿಷ್ಠ ಸಮಾಜ, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ನನ್ನ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾರನ್ನು **'ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿ'ಗೆ** ತರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ
ನಕ್ಷತ್ರ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ
ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.
ಆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಿದ್ದರೆ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
ಆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು, ನಿರಾಸೆ ತುಂಬಿದ್ದರೆ
ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

– ಜವಾರಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು

"ಓ ಮಾನವ, ಮಾನವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು ಹಾಗೂ ಗೌರವಿಸು...."
"ಕಲ್ಲಾಗು ಮನವೇ: ಪೂಜಿಸುವ ಶಿಲೆಯಾಂತಾಗುವೆ"
"ಕಾಡುಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಡು ಮಾಮರವೇ...."

– 00[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಅಧ್ಯಯನ

✍ **ಡಾ. ರವಿ ಹೆಚ್**. ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುಮದ್ವತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿಕಾರಿಪುರ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದು ಅವನು ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕೌಶಲಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರಂತರ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ, ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ತಂಡ–ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಕೌಶಲಗಳು, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಅರಿವಿನ ಕೌಶಲಗಳು, ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಂತಹ ಕೌಶಲಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನಕಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಂತರ–ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಜೀವನ ಕೌಶಲ ರಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಸಮಾನತೆ, ಯುವಕರ ಅಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಚಾರದಂತಹ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ, ಸೃಜನಶೀಲ ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜವು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು ಯುವಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು, ಅಪಾಯಕಾರಿ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿವೆ. "ಲೈಫ್ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್" ಅಥವಾ "ಜೀವನ ಕೌಶಲ" ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ.

ಏಪ್ರಿಲ್ 1998 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂತರ–ಏಜೆನ್ಸಿ ಸಭೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ –

"ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ"

"ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌಶಲಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉತ್ತೇಜನ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ". ಎಂದು ಯುನೆಸ್ಕೋ – 1998ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸೂಚಿಸಿದ ಈ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ (CBSE) ಸಹ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ – 1) ಸ್ವಯಂ–ಅರಿವು, 2) ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ, 3) ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, 4) ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, 5) ಸಹಾನುಭೂತಿ, 6) ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ, 7) ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನೆ, 8) ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ, 9) ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು, 10) ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೇಲ್ನೋಟದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು 3R– ಕೌಶಲಗಳು (ಓದುವಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಕಗಣಿತದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು) ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೈಜ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೆ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬೇಕಾಗುವ

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅಂಶಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಲಿಸುವ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ರೋಬೋಟುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮರೆತು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಬೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೊದಗಿಸುವುದು ಶಾಲೆಗಳ ಅಥವಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ನಿಜ. ಆದರೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಶಾಲಾ ಹೊರಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಒಳಾಂಗಣ ಸೌಲಭ್ಯವಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
2. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾದರಿ

ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ 18 ಬಿ.ಇಡಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 5 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು 5 ನಗರ ಭಾಗದ ಒಟ್ಟು 10 ಬಿ.ಇಡಿ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ 228 ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ 54 ಪುರುಷ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು 174 ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಚರಾಂಶಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಚರಾಂಶಗಳೆಂದರೆ "ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು" ಅವಲಂಬಿತ ಚರಾಂಶ ಮತ್ತು ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (ಕಲಾ – ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಗ್ರಾಮ – ನಗರ ಪ್ರದೇಶ) ಸ್ವತಂತ್ರ ಚರಾಂಶವಾಗಿವೆ.

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಉಪಕರಣ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣದ ಬಳಕೆ

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ "ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಮಾಪನ" ಎಂಬ ಸಾಧನವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಸಂಶೋಧಕರಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಾಧನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಳಸಿದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರವಾದ ಶೇಕಡವಾರು ವಿಧಾನ ಮತ್ತು 'ಟಿ' ಪರೀಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಉದ್ದೇಶ –1 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ – 1 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ – 01

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಅರಿವಿನ ಫಲಿತಾಂಶ		ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	'ಟಿ' ಮೌಲ್ಯ
		ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ		
ಕಲಾ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	64	164.14	35.98	12.47	2.03*
ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	74	187.62	23.51		

*** 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.**

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ –01 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಡೆದ "ಟಿ" ಮೌಲ್ಯವು 2.03. 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಟೇಬಲ್ ಮೌಲ್ಯ 1.96 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ **ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.**

ಆಲೇಖ–1

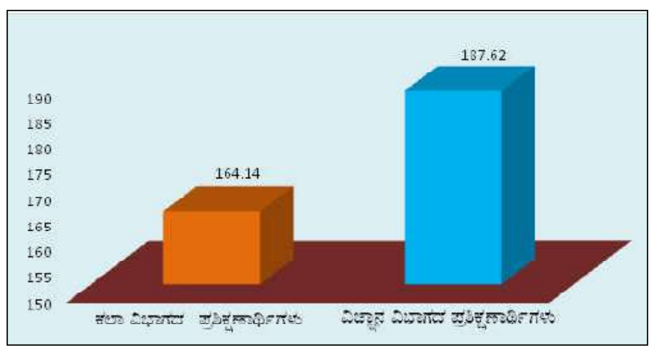

ಮೇಲಿನ ಆಲೇಖ –01 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸರಾಸರಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಅರಿವು (M=164.14) ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ (M=187.62) ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶ : ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ –2 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ – 2 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ – 02

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಅರಿವಿನ ಫಲಿತಾಂಶ		ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	'ಟಿ' ಮೌಲ್ಯ
		ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ		
ನಗರ ಪ್ರದೇಶ	138	176.73	32.06	0.12	0.19*
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ	90	182.59	33.14		

* **0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.**

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ –02 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಡೆದ "ಟಿ" ಮೌಲ್ಯವು 0.19. 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಹವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಟೇಬಲ್ ಮೌಲ್ಯ 1.96 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಆಲೇಖ–2

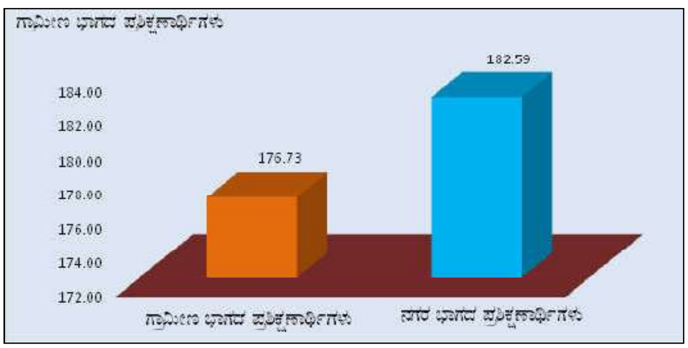

ಮೇಲಿನ ಆಲೇಖದಲ್ಲಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು ನಗರ ಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (M=176.73) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (M= 182.59) ರಷ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವರ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶ : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

- ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.
- ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಹಿತಾರ್ಥಗಳು

1. ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತದೆ.
3. ಅಧ್ಯಯನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯುಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.
5. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಬೆಂಬಲ, ಬೋಧನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

"Education is not filling the mind with a lot of facts. Perfecting the instrument and getting complete mastery of my own mind" ಎಂಬ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮಾತು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಣ ಬದುಕುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ, ಸ್ವ–ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲು ನೆರವಾಗುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ– ಜೀವನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗುತ್ತದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ನೆರವೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ವೀರಪ್ಪ ಎನ್. ಎಸ್ (1981) :** ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ನಿಘಂಟು, ಪ್ರಕಟಣೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.
- **ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ (2017, 2018 & 2019) :** ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ (ISSN: 2249–2429) ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಡಾ.ಎಸ್.ಲಕ್ಷ್ಮೀ (2011) :** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
- **ಡಾ. ಅಶೋಕ ಜಿ.ಎನ್ (2011) :** ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ, ಮಿಂಚು ದಾವಣಗೆರೆ ನವನೀತ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **Adolescents:** An Intervention Programme. Indian Journal of Life Skills Education, 2(2), 343-358.
- **Anastasi, A., & Urbina, S. (1997) :** Washington, D.C., Psychological testing (7th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- **Best J. W. and Kahn J. V. (2006) :** Research in Education (9th edition). Prentice Hall of India. New Delhi. Bhatia, K. (1984). A Study of the Emotional, Personal and Social Problems of Adjustment of Adolescents. In Buch, M.B. (ed) (1988). Fourth Survey of Research in Education, New Delhi: NCERT

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

- **Bhave, S.Y. (2009) :** Life Skills Education to reduce levels of risk factors in adolescents and young people. In Indian Journal of Life Skills Education, vo. 1, p.p.1-12.
- **Kumar, P. (2017) :** Morality and Life skills: The need and importance of life skills education. *International Journal of Advanced Education and Research*, 2(4), 144-148. Retrieved from http://www.iosrjournals.org/iosr-jspe/papers/vol1issue6/H0162829.pdf
- **Prajapati et al (2017) :** Significance of Life Skills Education. *Contemporary Issues in Education Research,* 10 (1), 1-6. Retrieved from
- **Pujar, L. L. & Patil S. S. (2016) ;** Life Skill Development: Educational Empowerment of Adolescent Girls. *RA Journal of Applied Research*, 2(5), 468-472. Retrieved from http://www.rajournals.in/images/ijararticle/v2-i5/3rajar.pdf
- **Parvathy V. & Renjith R. P. (2015) :** Impact of Life Skills Education on Adolescents in Rural School. *International Journal of Advanced Research,* 3(2), 788-794.

■■

– 44 [illegible]

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಪ್ರೊ. ಸಿ.ಹೆಚ್. ಮರಿದೇವರು (1973) :** "ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ" (ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಜೈವಿಕ ಬುನಾದಿ) "ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ". ತುಮಕೂರು ಉದಯಬಾನು ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಎಚ್.ಎಂ. ಶೈಲಜ, ರಾಜೀವ ಪಿ. ಗುಂಡಾಳೆ (2005) :** "ಭಾರತೀಯ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ". ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಪಿ. ನಾಗರಾಜ (2001) :** "ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ" ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಮಂಜಯ್ಯ (2003) :** "ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ" : ಬೆಂಗಳೂರು ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (2013–14) :** "ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬುನಾದಿ ತರಬೇತಿ" ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ, ಭಾಗ–3
- www.pue.kar.nic.in
- www.schooleducation.kar.nic.in
- Nadler- "L.Ed, the hand book of human resource development" johnviley & sons, new York- 1984

■■

– 40 [illegible]

ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ, ಜನರ ಆಂತರಿಕ ಸುಪ್ತಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಜನಸಮೂಹದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ, ವಾಣಿಯಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನವರಾಜಕುಮಾರ ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗದೆ. ಇಂದಿನ ಜನಪರ ಭಾವನೆಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಮೂಲಕ ಜನಸಮುದಾಯದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾಡರ್ನ್‌ಪ್ರಿನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ. ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿಯು ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿಯ ನವರಾಜಕುಮಾರ ಕಲ್ಪನೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪರವಾದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪರಕ್ರಾಂತಿಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ಸಂಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಾರ್ಯರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂಬ ಸಾಮೂಹಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಇದು ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಭೌತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ನವರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಪ್ರತಿಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ ಜನಸಮುದಾಯುವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆ ಮೂಲಕ ಜನವಿರೋಧಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿಯು ತನ್ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ, ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿ, ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ವರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿಯು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಾಮ್‌ಸಿಯ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದವು. ಆ ಕಾಲದ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ, ಧರ್ಮ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವರುಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮೆಯಾಚೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸಿದವು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ (1993) :** ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ. :** ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- **ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ. ಆರ್. (1996) :** ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಸುರೇಶ ಕೆ. ಜೆ. :** ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ.
- **ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿ – ದಾಸೇಗೌಡ. ಹೆಚ್. ಆರ್. (2001) :** ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ನಟರಾಜ ಹುಳಿಯಾರ್ (2004) :** ಆಫ್ರಿಕನ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ (2013) :** ಪ್ರತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ,ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೊವಿಡ್–19ರ ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ

✍ **ಕುಮಾರಿ. ಸಾವಿತ್ರಿ ಕ. ಹಿರೇಮಠ,** ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

✍ **ಡಾ. ಹನಮಗೌಡಾ** ಸಿ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಾರಾಂಶ:

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಕಾಯಿಲೆಗಳು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊರೋನ ವೈರಸ್‌ನಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಯಿತು. 2020–21 ವರ್ಷವನ್ನು 0 ಪ್ರತಿಶತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ ಕೊವಿಡ್–19 ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಪಾಲಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿತಂತಹ ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಾದಂತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊಂಡಿ ಕಳಚಬಾರದೆಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಮೂಲಕ ಅಂದರೆ ಇ– ಕಲಿಕೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್, ವಿದ್ಯಾಗಮ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನಷ್ಟು ಹದಗೆಡಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಪಾಲಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿರುವಂತಾಯಿತು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೊರೊನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು, ಯಾವ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು, ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು, ಮಾನಸಿಕ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನಡೆಸಿರುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಆನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಕೊವಿಡ್–19ರ ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊವಿಡ್–19ರ ಪ್ರಭಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ವಿವರಣೆ/ ಪ್ರಸ್ತಾವಣೆ

ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಅವಧಿಯ ವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರದಿಂದಾಗಿ ಜೊತೆಗಿರುವಂತಹ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಇಂದೂ ದೂರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಶಾಲೆಗಳು ಪುನರಾರಂಭವಾದರೂ ಕೂಡಾ ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪಾಲಕರು, ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಂತಿದೆ. ಈ ಕೋರೋನಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನ್ನದ ಕೊರತೆಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಕೆಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಸಿವಿನ ದಾಹವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಎಷ್ಟೋ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಬಿಸಿಯೂಟವನ್ನು ನಂಬಿರುವಂತಹವರಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆತರು ಅದು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಧಿಗ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯುನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಸಮತೋಲವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವುದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಸವಾಲಾಯಿತು.

ಕೊವೀಡ್–19 ನಡುವೆಯೂ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳೇ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ್ದು, ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಒಲವು ತೊರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ 7 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ 1ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 10ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೂ 63,961 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 48,100 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂತರವೇ ಪೋಷಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಕದ ತಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಧ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಗೆ 4991 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 277 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಗೆ 4,417 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗಿರಿಜನ ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 639 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 3,481 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯದ್ದಲ್ಲ ಇದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೊವಿಡ್–19ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪಾಲಕರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಬರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವಂತಹ ಪಾಲಕರು ಇಂದು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸಮೀಪವಿರುವಂತಹ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋವಿಡ್–19 ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ದೂರದರ್ಶನದ ಚಂದನವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ 4 ಘಂಟೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯ 8 ರಿಂದ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಡಿಯೋ ಪಾಠ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಶಿಕ್ಷಕರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗವು ಯೂಟೂಬ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಪಾಠ ವೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಮೊಬೈಲ್ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಪಾಲಕರು/ಪೋಷಕರು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್ ನೀಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಇಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಿಕ್ಷಕ–ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಡುವಿನ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರೂ ಇದರ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಹ ತಂದಿತು.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ : ಕೊವಿಡ್–19ರ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಕೈಪ್, ಜೂಮ್, ಗೂಗಲ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಗೂಗಲ್ ಹ್ಯಾಂಗೌಟ್, ಮುಂತಾದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಯೂಟೂಬ್, ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಮೂಲಕ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಸ್ಲೈಡ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೈಬರಹ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ವಿವಿಧ ಇ–ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆಗಳು 2020 ಮಾರ್ಚ್ 23 ರಿಂದ 1.4 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆನ್ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ವೇದಿಕೆ ಸ್ವಯಂನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2.5 ಲಕ್ಷ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರವೇಶ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಅದೇರೀತಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 59 ಸಾವಿರ ಜನರು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭಾ ಡಿಟಿಎಚ್ ಟಿವಿ ವಾಹಿನಿಗಳ ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು ವಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೂರ ದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ದಿನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,60,804 ಬಾರಿ ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 14,51,886 ಬಾರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ವರದಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರವೇಶಗಳಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಸಿದವು. 32 ಡಿಟಿಎಚ್ ಚಾನಲ್‌ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭಾವು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ 15 ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು 24×7 ಆಧಾರಿತ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಿಸಿಇ, ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್, ಟಿಎಮ್ ರೇಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಹಿನಿಗಳು 24 ಗಂಟೆಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾಹಿನಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಪೂರ್ವ ಶಾಲಾ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೋವಿಡ್ –19ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಆರಂಭವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಎದುರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಹಾಗೂ ಆ ವರ್ತುಲದೊಳಗೆ ಬೀಳುವ ಹದಿಹರೆಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯ ಸಹ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಎಂಬುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ನಿದರ್ಶನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಮೊಬೈಲ್ ರಿಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಲು ಹೋದ ತಾಯಿ, ಅಂಗಡಿಯಾತನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ, ಆ ಬಾಲಕಿಗೆ ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಆಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆತನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕೂಡಾ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಮೊಬೈಲ್‌ನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಸರ್ವೀಸ್ ಅಂಗಡಿಯಾತ ಬಾಲಕಿಯ ಮತ್ತು ಅಪರಿಚಿತರ ಮಧ್ಯ ರವಾನೆಯಾದ ಅನುಚಿತ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಈ ಕುರಿತು ಪೊಲೀಸರ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮೀತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ವಾರವೊಂದಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವೆಂದರೂ ಇಂತಹ ಮೂರು ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಹುತೇಕರು 13 ರಿಂದ 16 ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದೊಳಗೆ ಬೀಳುವ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯರನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ತೃಷೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಥಿತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ 1098 ಗೆ ಬರುವ ಕರೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಸುಮಾರು ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಕೂಡಾ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರಿಕುಳ ಹಾಗೂ ಅನುಚಿತ ಎನಿಸುವಂತಹ 25,000 ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕೊರೊನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದುಪ್ಪಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನಿಧಿ ಎಂಬ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಂತಹ ದೃಶ್ಯಾವಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸುವಂತವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಶೇ 95 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಈ ವರದಿಯು ಪೋಷಕರನ್ನು ಚಿಂತೆಗೆ ಇಡುಮಾಡಿತು.

ವಿದ್ಯಾಗಮ ಯೋಜನೆ : ಕೊರೊನಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಾರದೆ ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಕುಳಿತ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಮೊಬೈಲ್ ಕೊಡುವುದರ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಮಾನಸಿಕ ತಜ್ಞರು ವಿದ್ಯಾಗಮದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ಚಟ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕ್ಷರ ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರು ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೊರೊನಾ ಎಂಬ ಮಹಾ ಮಾರಿಯಿಂದಾಗಿ 2020-21 ರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪಾಲಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 0 ಪ್ರತಿಶತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷವನ್ನಾಗಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆದರೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯೂ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಧ್ಯಯನದತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಹಿಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪುನರ್ ಮನನ ಮಾಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇವಲ ದಸರಾ ರಜೆ, ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸದತ್ತ ಸೆಳೆಯಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಈ ಕೊರೊನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬುವುದು ಸರಳವಲ್ಲ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ವರ್ಗಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಶಾಲಾ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊರೊನಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಶಾಲೆಗಳ ಪುನರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದನವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ನಡೆಸುವ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ ವಿದ್ಯುತ್ ತೊಂದರೆ, ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಇದ್ದವರು ಕೂಡಾ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮತ್ತು ಕರೆನ್ಸಿ ಸಮಸ್ಯೆ. ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅರಿವು ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರುವುದು, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಕೊರೊನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಟದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಪಾಠವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಾಯಿತು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳು ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪಾಲಕರು ಅಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದವರಿಲ್ಲದೆ ಪರದಾಡುವಂತಾಯಿತು, ಮಕ್ಕಳ ವಯಸ್ಸು ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಿಂತ ಗೇಮ್ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿ, ಮತ್ತು ಕೆಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ದಿನಗೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಪಾಲಕರು ಕೂಡಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತರಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಲಕರ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಧ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂವಹನ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾಗಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಿರುವುದು, ಮಕ್ಕಳು ಆನ್ ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗದಿರುವುದು, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು, ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಇವರು ಕೂಡಾ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೋವಿಡ್‌ನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಆದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತರಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗಿದೆ.

George Lukas educational foundation Edutopia journal ನಲ್ಲಿ Youki Terada ಅವರ ಅಧ್ಯಯನವು ತಿಳಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, 2019-20 ಶಾಲಾ ಆರಂಭದಿಂದ ಅಂದರೆ ಕೋವಿಡ್ -19 ಕಾರಣದಿಂದ ಶಾಲೆ ಮುಚ್ಚುವ ಪೂರ್ವ 2020 ಮತ್ತು 2020-21 ಶಾಲಾ ಆರಂಭದ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದು.

ಇವರು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆ/ಸಾಧನೆಯು ಬೇಸಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೋವಿಡ್‌ನಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ನಷ್ಟ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಈ ಕೊವಿಡ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆ/ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಮನೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಷ್ಟವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಸಮಾರು 70 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಕಲಿಕೆಯ ಲಾಭದೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 2020 ನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಣಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ 50 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾವು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕೋವಿಡ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯೂ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೊವಿಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೂ, ಆನ್ ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿರುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯ ನಷ್ಟದ ಅಂದಾಜನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊವಿಡ್ 19 ಶಾಲಾ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮನೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಕೊರೊನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಆರಂಭದ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದೇ ಅಥವಾ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ, ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆದಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗಿಂತಲು

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕೊವಿಡ್–19 ಮಹಾಮಾರಿಯಿಂದಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಎದುರಿಸಲಾರದಂತಹ ಭಯಾನಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದು, ಇದರ ಅಳಿವು ಉಳಿವಿನ ಮಧ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೀಡಬೇಕು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಕಳೆದುಹೋದಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಭರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಚಿಂತೆ ಆಲೋಚನೆ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತಾದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚಿಂತನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Jim Solad Meghan Kuhfeld et al, (2020) :** The Impact of Covid-19 on Student Achievement and What it may mean for Educators, journal of Brown Center Chalkboard
- http://m.varthabharati.in/article/2020
- www.prajavani.net 16 and 17 October/2020
- https://www.msn.com/en-us/news/us/the-impact-of-covid-19-on-students-academic-achievement/ar-BB167SrO
- https://doi.org/10.1111/emip.12357
- **Youki Terada (2020) :** Covid-19's Impact on Students' Academic and Mental Well-Being George Lukas educational foundation journal of Edutopia
- https://pib.gov.in/PressReleasePage. aspx?PRID=1612761

■■

– 3[illegible]

3. ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮನಾಥ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಪುಟ.11
4. ಅದೇ, ಪುಟ. 12
5. ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಸಂ), ಶಾಸನ ಸಂಪದ, ಪುಟ.1 (ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ)
6. ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮನಾಥ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಪುಟ.11
7. ಅದೇ, ಪುಟ. 11
8. ಅದೇ, ಪುಟ. 11
9. ರಂಗಭೂಮಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಸ್.ಜೈನಿ ಲೇಖನ, ಪುಟ.4
10. ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮನಾಥ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಪುಟ.12
11. ರಂಗಭೂಮಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಸ್.ಜೈನಿ ಲೇಖನ, ಪುಟ.5
12. ರಂಗಭೂಮಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪುಟ. 5
13. ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮನಾಥ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಪುಟ.12
14. ಅದೇ, ಪುಟ. 12
15. ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಪುಟ.413
16. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ, ಸಂಪುಟ 1, ಪುಟ. 105
17. ಎಚ್.ಕೆ.ರಾಮನಾಥ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಪುಟ.11
18. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜೀ.ಶಂ., ಹ.ಕ.ರಾಜೇಗೌಡ, ಪ.ಸು.ಭಟ್ಟ (ಸಂ),. ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ (ಪ್ರ.ಸಂ.), ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ.ಶಂಕರಗೌಡ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು, ತ.ಸು.ಶಾಮರಾಯ, ಲೇಖನ, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ, ಪುಟ. 124)
19. ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಕನ್ನಡ ನಾಟಕದ ಹಳಮೆ, ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ, ಪುಟ. 9

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಆದ್ಯ ರಂಗಚಾರ್ಯ** (1968) : ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿ, ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಆದ್ಯ ರಂಗಚಾರ್ಯ (ಶ್ರೀರಂಗ) ಅನುವಾದ : ಆರ್. ಎಲ್. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ** (1971) : ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ, ಹೊಸದೆಹಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ.
- **ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜೀ.ಶಂ., ಹ.ಕ.ರಾಜೇಗೌಡ, ಪ.ಸು. ಭಟ್ಟ (ಸಂ),. ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ (ಪ್ರಸಂ.)** (1975) : ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು, ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್.
- **ಎಚ್. ಕೆ. ರಾಮನಾಥ್** (1990) : ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಕಾಸ, ಮೈಸೂರು ಅಭಿನಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ರಂಗನಾಥ್ ಎಚ್. ಕೆ.** (2000) : ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಆರ್.ಸಿ.ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಸಂ)** (1995): ಶಾಸನ ಸಂಪದ, ಪುಟ.1 ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ಶ್ರೀರಂಗ** (1987): ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ನಡೆದುಬಂದ ದಾರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.

■■

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು: ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

✍ **ಹರೀಶ ತಿಗರಿ,** ಸಂಶೋಧಕರು (ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ), ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ದವನ್ ಪಿ.ಜಿ. ಸ್ಟಡೀಸ್ (ಎಂ. ಕಾಂ.) ದಾವಣಗೆರೆ.

✍ **ಡಾ. ಕನ್ನಕಟ್ಟಿ ಜಯಣ್ಣ,** ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ.

ಸಾರಾಂಶ:

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಇಂಜಿನ್ ಎನ್ನಬಹುದು.ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಅಸಂಘಟಿತ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ ದರದ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು,ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.ಈ ರೀತಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿರುವ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯಾಸಕರ, ಶ್ರಮದಾಯಕ, ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಹಳತಾದ ತಯಾರಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿವೆ.ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು, ವ್ಯವಹಾರ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ವೆಚ್ಚ , ಆದಾಯ

1. ಪೀಠಿಕೆ

ಕೈಗಾರೀಕರಣವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.ಭಾರತವು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಭಾರೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು, ಅಸಮರ್ಪಕ ಕೃಷಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ–ಧಾನ್ಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ–ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಆದಾಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೂಲವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶದಲ್ಲಿ 633 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯಮಗಳಿದ್ದು ಸುಮಾರು 111 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಾಲು ಶೇ.30 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಶೇಕಡಾ 45 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಯಾತ ಮೌಲ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 40 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.ಸುಮಾರು 97 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉದ್ಯಮಗಳು ದೈನಂದಿನ ವೇತನ ಪಡೆಯುವವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 34 ರಷ್ಟಿದೆ. ದೇಶದ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯವು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ.ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಮಧ್ಯಕರ್ನಾಟಕದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತವಾಗಿರುವ ದಾವಣಗೆರೆ ನಗರದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.ಅಸಂಘಟಿತ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದ್ಯಮವಾಗಿರುವ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ.ನಗರದಲ್ಲಿ 810 ಭಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದು 3200 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೇರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.

2. ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವುದು.
- ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು.

3. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಎಂದರೆ ಮಾಹಿತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರದೇ ಇರುವುದು ಎಂದರ್ಥ.ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮಾಲಿಕರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಅನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಅಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ,ಇದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಹಾಗೂ ವರದಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಲೆಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಕಾಟೇಜ್ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಹಾಗು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿ ಅಸ್ಸೋಶಿಯೇಶನ್‌ಗಳಿಂದ ಕಲೆಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

4. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಾಮರ್ಶೆ

ಬಿನಾಯಕ್ ಆಚಾರ್ಯ 2012, ಇವರ ಬರಿಪಾಡ ಮುಧಿ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯದ ಮಯೂರ್ ಭಂಜ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಟಂಬಕೂರಿ ಗ್ರಾಮ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಲಿನ ಏಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದಕರ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಒರಿಸ್ಸಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಯಾರಿಸುವ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು ಯೂರಿಯಾ ಹಾಗೂ ಸೋಡಾ ರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು ಇವರ ದಿನದ ಕೂಲಿ 10–15 ರೂಗಳಾಗಿದೆ.ಇದು ಇವರ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ತೀವ್ರ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ತನೀಮಾ ಚೌಧುರಿ 2014, ಇವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಬುರ್ದ್ವಾನ್ ನಗರದರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಮಂಡಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಅವಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ 20 ಅಕ್ಕಿ ಮಿಲ್ಲುಗಳ 100 ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಿದೆ.ಅಕ್ಕಿ ಮಿಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಉದ್ಯೋಗವು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯಗಳಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅಭದ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾಟೇಜ್ ಆಧರಿತ ಅಸಂಘಟಿತ ಅಕ್ಕಿ ಮಿಲ್ಲುಗಳಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ಶೇ.68 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ.93 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಸುಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಇತರರು 2007, ಇವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವಲಕ್ಕಿ ತಯಾರಕಾ ಉದ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುವ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅವಲ್ (ತಮಿಳು), ಅವಲಕ್ಕಿ (ಕನ್ನಡ), ಅಟುಕುಲು (ತೆಲುಗು), ಮತ್ತು ಪೋಹಾ (ಹಿಂದಿ) ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಾಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.ಇದನ್ನು ಉಪಾಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಭದ್ರಾವತಿ, ದಾವಣಗರೆ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಸೊನಾಲಿ ಬಿಸ್ವಾಸ್ 2018, ಇವರು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ .ಮಂಡಕ್ಕಿಯು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ತಿನ್ನಲು ಸಿದ್ಧ ಲಘು ಉಪಾಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಹುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಧಾನವು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯಾಸಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.ಭಾರತವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 89 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ (ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದಕ), ಆದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10 ಪ್ರತಿಶತ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಕಿಯ ವಿವಿಧ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.ಮಂಡಕ್ಕಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಸಿದ್ದೇಶ್ ಮರಿಹೊನ್ನಪ್ಪನವರ್ 2017, ಇವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಇಂದು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದ್ಯಮವು ರೈತರನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದ್ಯಮವುವಾಗಿದ್ದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಲಘು ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುರಿತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು 10% ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಂಡಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾಟೇಜ್ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಅರೆ–ಯಾಂತ್ರಿಕೃತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಅಮೃತಾ ಸಿ.ಪಿ 1994, ಇವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಭಂದದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.ಭತ್ತದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳಾದ ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಅವಲಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಅದಾಯ ವೆಚ್ಚದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಬಂಡವಾಳದ ಗಾತ್ರ, ಘಟಕಗಳ ಮಿತಿಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.ಇವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಭತ್ತವು ಭಾರತದ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಪಂಚದ ಎರಡನೆ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ.ಇವರ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಧಾರವಾಡ, ದಾವಣಗೆರೆ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಅವಲಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

5. ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹೇಳಿಕೆ

ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ, ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಂಘಟನೆ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ, ಸಂಘಟಿತ ವಲಯಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನದ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಹುರಿಯುವ ತಯಾರಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ತೀವ್ರ ಕೆಲಸವಿದ್ದು, ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ತರಬೇತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಔಪಚಾರಿಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ.ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಚರಣೆಗಳ ಪಾಲನೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿರುವುದು.ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕತೆ ಅನುಸರಿಸುವುದ ರಿಂದ ಉದ್ಯಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾಲೀಕರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.

6. ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ದಾವಣಗೆರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು,

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮಾಲೀಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದು, ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ತೊಡಗುವ ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಹುರಿಯುವವರು, ಭತ್ತ ಹುರಿಯುವವರು, ಅರೆಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದ ಭತ್ತ, ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಣಗಿಸುವವರು ಹಾಗೂ ಭತ್ತ ನೆನೆಸುವವರು, ಇತರ ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದ ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚಗೊಳಿಸುವವರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯ : ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಆದಾಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯಮದ ಪರಮೋಚ್ಚ ಉದ್ದೇಶವೆ ಲಾಭ ಗಳಿಸುವುದು. ಉದ್ಯಮದ ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟ = ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ – ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಘಟಕಗಳ ಒಂದು ದಿನದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1 ರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ – 1 : ಒಂದು ದಿನದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚ ಆದಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ವೆಚ್ಚಗಳು	ಭಟ್ಟಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಸರಾಸರಿ	ಪ್ರತಿಶತ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ
ಭತ್ತ	41	8000	10000	9195.12	73	481.12
ಉಪ್ಪು	41	20	60	29.37	0.2	8.169
ಮರಳು	41	20	80	44.88	0.3	15.592
ಹೊಟ್ಟು	41	350	800	615.85	4.9	103.95
ವೇತನ	41	1500	2000	1819.51	14.5	176.38
ವಿದ್ಯುತ್	41	30	40	32.07	0.2	3.531
ಬಾಡಿಗೆ	41	50	100	72.44	0.5	14.963
ಅಕ್ಕಿ ಗಿರಣಿ	41	600	800	660.73	5.2	72.608
ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	41	11370	13595	12470.1	100%	543.28
ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ	41	11800	15500	13802.68	9.83	987.27
ಲಾಭ	41	403	3170	1356.85	109.83	877.08

ಮೂಲ : ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ

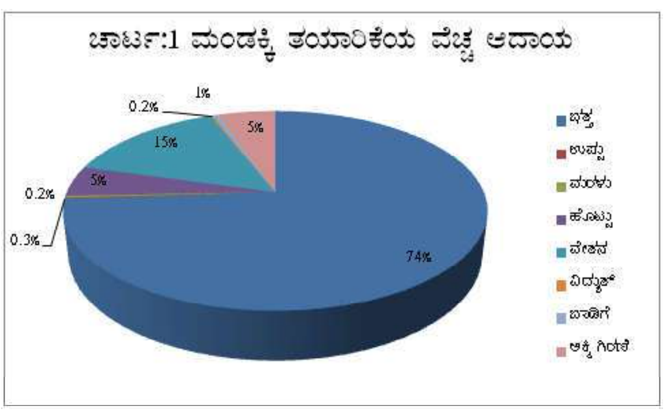

ಭತ್ತ ಉಪ್ಪು ಮರಳು ಹೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಾಡಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕಿ ಗಿರಣಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕಾ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಸಲು ದಿನಕ್ಕೆ 75 ಕೆ.ಜಿ ಇರುವ ಆರು ಚೀಲ ಭತ್ತ ಬೇಕು. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀ ಭಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 4.5 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭತ್ತವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಭಟ್ಟಿಗಳು ವಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ 18 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭತ್ತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ತಿಂಗಳಿಗೆ 7.2 ಟನ್ ಹಾಗೂ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 3744 ಟನ್ ಭತ್ತ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತೀ 75 ಕೆ.ಜಿ ಚೀಲ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 110 ಲೀಟರ್ ಒಳಗೊಂಡ ಆರರಿಂದ ಏಳು ಚೀಲ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಲೀಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕನಿಷ್ಟ ರೂ. 8000 ದಿಂದ ರೂ. 10000 ವರೆಗೆ ಭತ್ತದ ಖರೀದಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಭತ್ತದ ಬೆಲೆ 9165 ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಏರಿಳಿತದಿಂದಾಗಿ ಬೆಲೆ ಭತ್ತದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂ.481 ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರತಿಶತ 73 ರಷ್ಟು ಭತ್ತದ ಖರೀದಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಕ್ಕಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಉಪ್ಪಿಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ, ಮಂಡಕ್ಕಿಗೆ ರುಚಿ ಬರವುದು ಹುರಿಯುವ ಮುಂಚೆ ಬೇಯಿಸಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿದಾಗ. ಮಾಲೀಕರು ಹೇಳುವಂತೆ ಒಂದು ಕೆ.ಜಿ ಉಪ್ಪಿಗೆ 5 ರೂ.ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಟ 4 ರಿಂದ 12 ಕಿಲೊ ಉಪ್ಪಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ, ಉಪ್ಪಿಗೆ 20–60 ರೂ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ದೈನಂದಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಸರಾಸರಿ 29.37 ರೂ.ಗಳು ಉಪ್ಪಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರತಿಶತ 0.2 ರಷ್ಟು ಉಪ್ಪಿಗೆ ತಗುಲುತ್ತದೆ. ಬೇಯಿಸಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಉಪ್ಪು ನೀರು ಮಿಶ್ರಿತ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹುರಿಯಲು ಮರಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆ.ಜಿ ಯ ಬೆಲೆ 10 ರೂ.ಗಳಾಗಿದು ಪ್ರತಿ ಭಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 4.5 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭತ್ತ ಹುರಿಯಲು 5 ರಿಂದ 8 ಕೆ.ಜಿ ಮರಳಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.ಇದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಟ 20 ರೂ ಗಳಿಂದ 80 ರೂ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ 44.88 ರೂ.ಗಳು. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರತಿಶತ 3.3 ರಷ್ಟು ಮರಳಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ

ಉರುವಲಾಗಿ ಮರದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.ಪ್ರತಿ ಭಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 200 ರಿಂದ 300 ಕೆ.ಜಿ ಮರದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಹುರಿಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 350 ರೂ ಗಳಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ 800 ರೂ ಗಳವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 615 ರೂ ಹೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸಲು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಶೇ.4.9 ರಷ್ಟು ಉರುವಲಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಹದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಹುರಿಯುವವರು, ಭತ್ತ ಒಣಗಿಸುವವರು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು.ಮಂಡಕ್ಕಿ ಹುರಿಯುವರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಕೂಲಿ ಇದ್ದು, ನಂತರ ಒಣಗಿಸುವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿ ಇದೆ.ಇತರ ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ಇದೆ. ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕರು ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 1500 ರೂ ಗಳಿಂದ 2000 ರೂಗಳವರೆಗೆ ದಿನಗೂಲಿಯಿದ್ದು ಸರಾಸರಿ 1815.ರೂ ಗಳಾಗಿದೆ.ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನದಲ್ಲಿ 176 ರೂ.ಗಳ ವೇತನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಶೇ.14 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಭಟ್ಟಿಯ ತಿಂಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಿಲ್ 1000– 2000 ರೂ ಗಳಾಗಿವೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 30 ರಿಂದ 40 ರೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಿಲ್ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ 0.2 ರಷ್ಟಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಒಟ್ಟು 41 ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕನಿಷ್ಠ 1000 ರೂ ಗಳಿಂದ 3000 ರೂ ಗಳವರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಪಾವತಿಸುತ್ತವೆ.ದಿನಕ್ಕೆ 50 –100 ರೂ ಗಳವರೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಪಾವತಿಸುತ್ತವೆ. ದಿನದ ಸರಾಸರಿ ಬಾಡಿಗೆ 72 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ 0.005 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಸುವ ಮೊದಲು ಬೇಯಿಸಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಭತ್ತವನ್ನು ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 75 ಕೆ.ಜಿ ಯ ಒಂದು ಚೀಲ ಭತ್ತವನ್ನು ಅಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು 100 ರಿಂದ 120 ರೂ ಗಳ ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಟ್ಟಿ ಮಾಲೀಕರು ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 600 ರಿಂದ 800 ರೂ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಇದು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ 4.7 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.

ದಿನದ ಒಟ್ಟು, ವೆಚ್ಚ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಲಾಭ ಗಳಿಕೆ : ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ದಿನದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ 12470 ರೂ ಗಳಾಗಿದ್ದು ಶೆ.73 ಭತ್ತದ ಖರೀದಿ,ಶೇ.14.5 ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನ, ಶೇ.5.2 ಅಕ್ಕಿ ಗಿರಣಿ,ಶೇ.4.9 ಹೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ.ದಿನದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ.12470 ಗಳಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ದಿನದ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ 13802 ರೂ ಗಳಾಗಿದೆ.ದಿನದ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ 1356 ರೂಗಳಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಲಾಭಾಂಶ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.9.83 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.

ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.ಹಣಕಾಸು, ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿ, ಮಂಡಕ್ಕಿ ಮಾರಾಟ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಹ ಔಪಚಾರಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರದ ಜೀವಸತ್ವ, ಹಣ ಅಥವಾ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ.ಔಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶ ಭಟ್ಟಿ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಇವುಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಿತ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದು.ಇನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿವೆ. ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯತೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಒಪ್ಪಂದ ಉತ್ಪಾದಕರಾಗಿದ್ದು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ.ಪ್ರತಿ ವ್ಯವಹಾರವು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾರಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಲಾಭ ಗಳಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಮಾಲೀಕರು ತಾವು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಸಿದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಶಲ, ಅಕುಶಲ ಹಾಗೂ ಅರೆಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರೆಂದು ಮೂರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ದಿನಗೂಲಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದುಡಿಯುವ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪಾಲನೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮರಳು ಹುರಿಯುವ ಮೂಲಕ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ.ವಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಗುರುವಾರದವರೆಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತೀ ಭಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 4–5 ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನ ಸರಾಸರಿ 45 ಚೀಲ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಲೀಕರು ಉದ್ಯಮದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ತೆರನಾದ ಜನರಿದ್ದಾರೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆ ಬದುಕುವವರ ಒಂದು ಗುಂಪು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ದೂರುತ್ತಲೆ ಇರುವವರ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು.ಇವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿದೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಪರಿಹಾರದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ, ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರುವ ಆ ಮನೋಭಾವವೆ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ (ಗುರುರಾಜ ದೇಶಪಾಂಡೆ 2016). ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಎಂದರೆ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಇಚ್ಛೆ. ಅಂದರೆ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ **ಸಮಸ್ಯೆಗಳು** ಸಾಮಾನ್ಯ, ಇದಕ್ಕೆ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಬಂಡವಾಳದ ಸಮಸ್ಯೆ : ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಣಕಾಸು ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಮಾಲೀಕರು ಹೇಳುವಂತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ 9.8 ರಷ್ಟು ಮಾಲೀಕರು ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಶೇ.24 ರಷ್ಟು ಮಾಲಿಕರು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹಣ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಲೀಕರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಾಲೀಕರು

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಬಡವರಾಗಿದ್ದು ಬಂಡವಾಳದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಐದಾರು ಮಂದಿ ಸೇರಿ 50 ಚೀಲ ಭತ್ತ ಖರೀದಿಸಿ ತಂದು ಮಾರಿಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಭತ್ತ ಖರೀದಿಸಲು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸುಸಜ್ಜಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ : ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಮಾಲೀಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.ಇಲ್ಲಿನ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ನೇರವಾಗಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕವೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಕ್ಲಸ್ಟರನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತ ಭಟ್ಟಿ ಮಾಲೀಕರು ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಡ ಮಾಲೀಕರ ತಕರಾರು. ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ 41 ಭಟ್ಟಿಗಳ ಮಾಲೀಕರ ಬೇಡಿಕೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಕು ಎನ್ನವುದಾಗಿದೆ.

ನುರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ : ಭಟ್ಟಿಗಳ ಮಾಲೀಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಶೇ.9.75 ರಷ್ಟು ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನುರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ ಇದೆ.ಉಳಿದಂತೆ ಶೇ.90 ರಷ್ಟು ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿನ ನುರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮಾಲೀಕರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಮುಂಗಡ ಹಣ ಪಾವತಿಸುತ್ತಾರೆ.ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಭಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.ಆದರೆ ಇತರೆ ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮುಂಗಡ ಹಣ ಪಾವತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಇವರ ವೇತನವೂ ಕಡಿಮೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಭಟ್ಟಿಯಿಂದ ಭಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ : ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಬಡ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ ನಗಣ್ಯ.ಈ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಮಾಲಿಕರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.ಸಂಘಟಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದು.ಇವರಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಸರ್ಕಾರದ, ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ಯಮದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿಲ್ಲ.ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಭತ್ತ ಒಣಗಿಸಲು ಜಾಗ ಹಾಗೂ ವೇರ್ ಹೌಸ್ ಸೌಲಭ್ಯ : ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕರ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಬೇಡಿಕೆ ಭತ್ತ ಒಣಗಿಸಲು ಜಾಗ. ಹಿಂದಿನ ವಿವರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ 75 ಎಕರೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. 1980 ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಊರ ಹೊರಗಿದ್ದವು ಜಾಲಿ ಪೊದೆಗಳಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾಗಿತ್ತು ಜನರು ಹೋಗಲು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಗ ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಗರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.ಸಮೀಕ್ಷೇಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ನ ಸುತ್ತ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭತ್ತ ಒಣಗಿಸಲು ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀದಿಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಒಣಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಚತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ಶೇಖರಣೆಗೆ ವೇರ್ ಹೌಸ್ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ 41 ಮಾಲಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲಿ ವೇರ್ ಹೌಸ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು.

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು : ದಾವಣಗೆರೆ ನಗರದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿವೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 2017 ಮೊದಲ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ರಸ್ತೆ, ಚರಂಡಿ, ಶೌಚಾಲಯ ಹಾಗೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯ, ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಹಾಗೂ ಸುಸಜ್ಜಿತ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಉದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಚೇರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

8. ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳು

1. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ 41 ಘಟಕಗಳು ಏಕರೂಪದ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಒಳಹರಿವು ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.
2. ಭಟ್ಟಿಗಳು ಭತ್ತ, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮರಳು, ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಇಂಧನದ ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತವೆ.ಅಕ್ಕಿ ಹೊಟ್ಟು ಇದರ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ.
3. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆದಾಯ, ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಸಂಬಂಧದ ಗುಣಾಂಕಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 0.29, 0.27 ಹಾಗೂ 0.049 ಆಗಿದ್ದು, ಚಲಕಗಳ ನಡುವೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.
4. ದಿನದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ.12470 ಗಳಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ದಿನದ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ 13,802 ರೂ ಗಳಾಗಿದೆ. ದಿನದ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ 1356 ರೂಗಳಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಲಾಭಾಂಶ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.9.83 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.
5. ಪ್ರತಿದಿನ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಕನಿಷ್ಟ 4–5 ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದು ಇವರ ದಿನಗೂಲಿ ಸರಾಸರಿ 1815 ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದು ಘಟಕಗಳ ದಿನದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಶೇ.14 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.
6. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಣಕಾಸು ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಇವರಿಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ.
7. ಶೇ.87.8 ರಷ್ಟು ಮಾಲೀಕರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 15000 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೇವಲ 12.2 ರಷ್ಟು ಮಾಲೀಕರು 15000 ರೂ.ಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

9. ಅಧ್ಯಯನದ ಸಲಹೆಗಳು

1. ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೊದಲ ಅಡೆತಡೆ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಕೊರತೆ.ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಣತಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಬೇಕು, ಈ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ನೋಂದಣಿಯಾಗಬೇಕು.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

2. ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಅಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿವೆ.ಇವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯ ಇದ್ದು ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.
3. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಅಡಮಾನ ರಹಿತ ಸಾಲದ ನೆರವು ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು.ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಬೇಕು.
4. ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಆಧುನೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.
5. ಭಟ್ಟಿಗಳ ಕೆಲಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಸಂಘಟಿತ ಗೃಹ ಆಧರಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಕಾರ್ಮಿಕ ತೀವ್ರ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿವೆ.ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಹೊಂದಿಲ್ಲ, ಹಳತಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಧಾನವು ಕೂಡ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಭಟ್ಟಿಗಳ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವಿದೆ.ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಆಹಾರ ತಿನಿಸಾದ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಅಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನೊಂದಣಿ ಹೊಂದದಿರುವುದು, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅಡೆತಡೆಯಾಗಿದೆ.

– 20[illegible]

ಕಂಪೆನಿಗಳ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳಾಗದೇ, ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದ ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಇದ್ದು. ಇದು ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಇಂದು ಬಹು ಬೇಡಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು, ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಮುಂದೇನು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಕಾರ್ಪೋರೇಟ್ ಅಲ್ಲದೇ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ದಾರಿಯ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ದೇಶಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಸಣ್ಣ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.

■■

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ರಂಗರಾಜನ್.**ಸಿ. (2006) : ಶಿಫ್ಟ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಪಾಲಿಸಿ ಪ್ಯಾರಾಡಿಸಿಮ್, ಅಕ್ಯಾಡೆಮಿಕ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ–23.
- **ಹರೇಂದ್ರ ಬೆಹೆರಾ, ಅಂಡ್ ಗರೀಮಾ ವಾಹಿ** (2018) : ಹೌ ಹ್ಯಾವ್ ಎಂಎಸ್ಎಂಇ ಸೆಕ್ಟಾರ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಅಂಡ್ ಎಕ್ಸಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಫೇರ್ಡ್? , ರಿಸರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಮಿಂಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಮೇಮೊ ನಂ.13. ಪು.ಸಂಖ್ಯೆ.1–16.
- **ಬಿನಾಯಕ್ ಆಚಾರ್ಯ ಅಂಡ್ ವಿನಾಯಕ್ ವಿ.**(2012) ; ಬರಿಪಾಡ ಮುದಿ, ಎನ್‌ಹ್ಯಾನ್ಸಿಂಗ್ ಲೈವಲಿಹೂಡ್ ಫಾರ್ ಪೂರೆಸ್ಟ್ ಪೂರ್, ಅಕ್ಸೆಸ್ ನಾಲೆಡ್ಜ್ ಸಿರೀಸ್, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ:53–72.
- **ತನೀಮಾ ಚೌಧುರಿ=** (2014) : ವುಮೆನ್ ಅಂಡ್ ಅರ್ಬನ್ ಇನಫಾರ್ಮಲ್ ಸೆಕ್ಟಾರ್: ಎ ಕೇಸ್ ಆಫ್ ರೈಸ್ ಮಿಲ್ ವರ್ಕರ್ಸ್, ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಅರ್ಬನ್ ಗವರ್ನೆನ್ಸ ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನೇಜಮೆಂಟ್, ಸಂಪುಟ.13, ಸಂಚಿಕೆ.1, ಪು.ಸಂಖ್ಯೆ.1–16.
- **ಸೊನಾಲಿ ಬಿಸ್ವಾಸ್, ಸ್ಮೃತಿ ರಂಜನ್ ಮಹಾಪಾತ್ರಾ, ಅಂಡ್ ಎಂ.ಕೆ.ಪಾಂಡಾ** (2018) : ಡಿಸೈನಿಂಗ್ & ಡೆವಲಪಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪೋರ್ಟೆಬಲ್ ರೈಸ ಪಫಿಂಗ್ ಮಶೀನ್, ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಲೇಟೆಸ್ಟ ಟ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ, ,ಸಂಪುಟ:8, ಸಂಚಿಕೆ: 1, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ:140–147.
- **ಸಿದ್ದೇಶ್ ಮರಿಹೊನ್ನಪ್ಪನವರ್** (2017) : ಪರ್ಫಾರ್ಮೆನ್ಸ್ ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್ ಆ ಸ್ಮಾಲ್ ಸ್ಕೇಲ್ ರೈಸ್ ಪುಫಿನ್ಗ್ ಮಷೀನ್, ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಕರೆಂಟ್ ಮೈಕ್ರೋಬಯಾಲಜಿ ಅಂಡ್ ಅಪ್ಲೈಯ್ಡ್ ರೀಸರ್ಚ, ,ಸಂಪುಟ:6, ಸಂಚಿಕೆ: 8, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ:3531–3536.
- **ಸಿದ್ದೇಶ್ ಮರಿಹೊನ್ನಪ್ಪನವರ್** (2017) : ಪರ್ಫಾರ್ಮೆನ್ಸ್ ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್ ಆ ಸ್ಮಾಲ್ ಸ್ಕೇಲ್ ರೈಸ್ ಪುಫಿನ್ಗ್ ಮಷೀನ್, ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಕರೆಂಟ್ ಮೈಕ್ರೋಬಯಾಲಜಿ ಅಂಡ್ ಅಪ್ಲೈಯ್ಡ್ ರೀಸರ್ಚ, ಸಂಪುಟ:6, ಸಂಚಿಕೆ: 8, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 3531–3536.
- **ಅಮೃತಾ** ಸಿ. ಪಿ. (1994) : ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಪ್ಯಾಡಿ ಇಂಟು ರೈಸ್, ಪೋಹಾ, ಪ್ಯಾಡಿ, ಮುರ್ಮುರಾ ಅಂಡ್ ಪಾಪ್ಡ ರೈಸ್, ಎಂ.ಎಸ್‌ಸಿ ಪ್ರಬಂಧ, ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸೈನ್ಸಸ್, ಧಾರವಾಡ.

■■

– 30[illegible]

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ರೈಸ್ ಬಿ. ಎಲ್.**: ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ ಸಂಪುಟ12, (ಹಳೆಯದು)
- **ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ. ಆರ್.** (2004) : ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿರಗಲ್ಲುಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- **ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಯಣ್ಣೆಕಟ್ಟೆ** (2001) : ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಜಾನಪದಿಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಿರಾ ಗಡಿನಾಡ ಜಾನಪದ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ.
- **ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಎ.ಜಿ.** (2020) : ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ, ಬೆಂಗಳೂರು ಭೀಮವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ನಾಗರಾಜ್‌ಎಂ.ಜಿ., ದೇವರಾಜ್ ಡಿ. ವಿ. (ಲೇ)** (2003) : ದೇವರಾಯನ ದುರ್ಗ, ಚೇಳೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತುಗಳು ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳು, ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ.
- **ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಎ. ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್. ಜಿ. (ಕ್ಷೇತ್ರತಜ್ಞರು)** (2019) : ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಚರಿತ್ರಾ ಕೋಶ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು. ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ.
- **ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ**

■■

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಯ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

✍ **ಡಾ. ಆರ್. ರುದ್ರಾರಾಧ್ಯ,** ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬುದು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಸುಪ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು ವಿಕಾಸದತ್ತ ಸಾಗುವ ಸೋಪಾನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಪ್ರಬಲಗೊಳಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕನು ಪ್ರಮುಖ ಚಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಪದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೂ ನಾವು ಪಡೆಯುವ ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ನಿರಂತರವಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲ ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ನಮಗೆ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಹಣವನ್ನು ಕೇವಲ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ರೀತಿ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಾಗೂ ಗಳಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಹಣದಿಂದ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ದೊರೆತರೆ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರು "ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಗೊಳಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವರಾಗ ಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಲವಾರು ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಬದುಕಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವನವು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರೂಪಿತಗೊಂಡ ನಿರ್ವಹಣೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆ'ಗಳು ಅವಶ್ಯಕ.

ಸಮಾಜವೆಂದರೆ 'ಗುಂಪು'. 'ಗುಂಪು' ಎಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಸಮೂಹ **ಉದಾ :** ಸ್ನೇಹಿತರು, ಕುಟುಂಬ, ಸಂಸ್ಥೆ, ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರ ಸಮೂಹ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಇಂತಹ ಸಮೂಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು, ಅರಿತು ವ್ಯವಹರಿಸ ಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಗ್ಗೂಡಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುಂಪನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ನಿರ್ವಹಣೆ. ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಔನತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಯ, ಹಿಂಜರಿಕೆ, ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ನಿಲುಗಡೆ, ಅಪವ್ಯಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ. ಅರ್ಥ

'ಬುದ್ಧಿ' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಚತುರತೆ, ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿ, ಮೇಧಾವಿತನ, ಜಾಣತನ, ಕುಶಲತೆ, ದಕ್ಷತೆ, ನೈಪುಣ್ಯತೆ, ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ, ಚಾಕುಚಕ್ಯತೆ, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದನ್ನು ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

- **ಬುಚಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಂ** "ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ"
- **ಬಿನೇಟ್** "ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ"
- **ಸ್ಟೈರ್ನ್** "ಅಗತ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ, ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ" ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ.
- **ವರ್ಮನ್** "ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ" ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಅನುವಂಶೀಯವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಅಮೂರ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮನೋಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅರಿತು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ/ಮಗು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಲು ಅವನ ಸಾಧನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ವ ಒಳನೋಟ ಮತ್ತು ಸ್ವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರಿವಾಗಿದೆ.

- **ಫರ್ಂಡ್ ಮತ್ತು ಟಸ್ಕ್** ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ "ಮಾನವನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ".

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ವಿಶ್ವಾಸನೀಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಗುಣವಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

ಆಡಳಿತ ಎಂಬ ಪದವು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ 'administer' ಎಂಬ ಪದದ ಅನುವಾದಿತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರೂಪಾಂತರ. ಇದರ ಅರ್ಥ 'ನಿಯಂತ್ರಿಸು' ಮತ್ತು 'ಯೋಜಿಸು' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಪ್ರಕಾರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತವು ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆಡಳಿತದ ಉಪಾಂಗಗಳಾದ ಆಡಳಿತಗಾರರು, ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರು, ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ನೆಡೆಸುವ ಚಾಲಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಮತ್ತು 'ನಿರ್ವಹಣೆ' ಇವುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೆಂದರೆ–

1. ಆಡಳಿತ : ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದ ಉನ್ನತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದೇ ಆಡಳಿತ.

2. ನಿರ್ವಹಣೆ : ಆ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಹಂತದವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದೇ ನಿರ್ವಹಣೆ.

3. ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ಮಾನವ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಯೋಚಿಸುವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಮತ್ತು ಕೆಳಹಂತದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ (ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ) ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ವಿಲಿಯಂ ಸ್ಪ್ರೈಗಲ್ ರವರು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿವಿಧವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೇ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಲಾರೆನ್ಸ್ ಅಪ್ಲೆಯವರ ಪ್ರಕಾರ "ಬೇರೆಯವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿರ್ವಹಣೆ".

ಆಡಳಿತವೆಂದರೆ "ಸಮಾನವಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೇ ಆಡಳಿತ"

ಪಿ. ಪಿನ್ನರ್ ರವರ ಪ್ರಕಾರ "ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಮಾನವ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯೇ ಆಡಳಿತ".

'ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಎಂಬ ಪದವು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಭಾಗಗಳ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳ ಸಮಷ್ಠಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಮತ್ತು ಅವಲಂಭಿತವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಆರ್. ಎಲ್. ಐಕಾಫ್.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

'ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆ'ಯು ಸರಳವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ.

'ಸೃಜನಶೀಲತೆ' ಎಂದರೆ '', ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕಥೆ' 'ವ್ಯಾಪಕ ಶಕ್ತಿ', ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ' ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ "ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವ ಮತ್ತು ಆಲೋಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ರೀಲ್ಪಾನಿಕ ಎಸ್.ಬೋರ್ನ್ ರವರು" ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆರಡನ್ನು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೊತೆಗೂಡಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆ"ಯಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ–

- ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾತಾವರಣ
- ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
- ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ನಾಯಕತ್ವದ ಶೈಲಿ, ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
- ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಎಂಬ 5 ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಉತ್ಪನ್ನ ಸೇವೆ, ಹೊಸವಿಚಾರ, ಹೊಸನಿಯಮ, ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯತೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರುಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವವರಿಗೆ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವವರು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಮಾಜದ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಕಾಣುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರೂಪಣೆ

"ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ"

ಸಮಸ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

1. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಸ್ಯೆಯು ತುಮಕೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

2. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ.

ವೊಂಗ್ ಸೇ. ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ವೆಲ್ ಮತ್ತು ಮೇರಾ (1995) ರವರು "ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ವರ್ತನಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳು" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನೆಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನ್ ಡೇ (1997) ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ –

- ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನೆಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಅಗರ್‌ವಾಲ್ ರವರು 1998 ರವರು "ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ
- ವೇಯಿನ ಮತ್ತು ಸಬ್ (2007) ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯುಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನೆಡೆದಿವೆ. ಪ್ರೊ ಉಪಸಾನಿ ಎಸ್.ಕೆ. ಶ್ರೀ ಚಾದ್ದರಿಕೆ ದಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲದ ಮಾದರಿಗಳ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ನೆಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಚಂದ್ರ ಜೈನ್ ಅವರು 2011 ರಲ್ಲಿ "ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಪೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸ್ವಪರಿಣಾಮಕತ್ವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಭಿಪ್ರೇರಣೆ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನೆಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಆಡಳಿತದ ಅನುಭವ ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಚರಾಂಶಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅವಲಂಭಿತ ಚರಾಂಶಗಳು ಎಂದರೆ –

- ಸ್ವತಂತ್ರ ಚರಾಂಶ – 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ'
- ಪರತಂತ್ರ ಚರಾಂಶ – 'ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ'

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು (ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು)

- ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಡುವಲ್ಲಿನ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು
- ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿರುವ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗಳು

- ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಹತ್ತರ ಸಹಸಂಬಂಧ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಸಾಧನಗಳು

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಡಾ.ಎನ್.ಕೆ.ಚಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಗಣೇಶನ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಮಾಪನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆಡಳಿಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಗೀತಾ ಜೈನ್. ಶ್ರೀ ರಜನೀಶ್ ಜೈನ್ ಮತ್ತು ಉಪೇಂದ್ರ ರವರು ತಯಾರಿಸಿದ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮಾಪನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಚಯನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 90 ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳ (ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ) ಪ್ರತಿದರ್ಶಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪ್ರತಿದರ್ಶನ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವರುಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ತುಮಕೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ. ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಾಣದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಸಂಖ್ಯಿಕ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರಗಳಾದ –

- ಸರಾಸರಿ 'M'
- ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ 'SD'
- '+' ಮೌಲ್ಯ ಅಂಕಗಳು
- ಕಾರ್ಲ್‌ಪಿಯರ್ ಸನ್ ಅವರ ಗುಣಾಂಕ ಸಹ ಸಂಬಂಧ ವಿಧಾನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನಡುವಿನ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ–1 : ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನಡುವೆ ಮಹತ್ತರ ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ–1 : ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಖ್ಯೆ (N) ಸರಾಸರಿ (M) ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ (SD) df ಮತ್ತು "r" ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕ.

ಚಲಕಗಳು	ಒಟ್ಟು	df	"r"	ವಿವರಣೆ
ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆ	90	88	0.259	0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧವು ಇರುತ್ತದೆ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ 88 df. ಗೆ ದೊರೆತ "r" ಮೌಲ್ಯವು + 0.259 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ–2 : ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯುಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ 66 ಜಜಿ ಗೆ ದೊರೆತ "t" ನ ಮೌಲ್ಯವು 0.523 ಇದ್ದು 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಲೆಯಾದ 2.00 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ–3 : ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ–2 : ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಟ್ಟು (N), ಸರಾಸರಿ (M) ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ (sd) df ಮತ್ತು "+" ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿವ ಕೋಷ್ಟಕ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ	ಒಟ್ಟು N	ಸರಾಸರಿ M	ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ sd	df	"+"	ವಿವರಣೆ
ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	24	103.09	10.15	66	0.523	0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧವು ಇರುತ್ತದೆ
ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	44	99.38	11.10			

ಕೋಷ್ಟಕ–3 : ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ (N), ಸರಾಸರಿ (M), ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ (sd), df ಮತ್ತು "+" ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ	ಒಟ್ಟು N	ಸರಾಸರಿ M	ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ sd	df	"+"	ವಿವರಣೆ
ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	24	103.09	10.15	44	2.56	0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧವು ಇರುತ್ತದೆ
ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	22	99.18	7.02			

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ 44 df ಗೆ ದೊರೆತ **"+"**ಮೌಲ್ಯವು 2.56 ಇದ್ದು 0.05 ಮಟ್ಟದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಲೆಗಿಂತ 2.02 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ–4 : ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ–4 : ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ N, ಸರಾಸರಿ M, ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ, (sd), df, ಮತ್ತು "+" ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ	ಒಟ್ಟು N	ಸರಾಸರಿ M	ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ sd	df	"+"	ವಿವರಣೆ
ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	44	99.38	11.10	64	0.09	0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧವು ಇರುತ್ತದೆ
ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	22	99.18	7.02			

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ 64 df ಗೆ ದೊರೆತ **"+"** ನ ಮೌಲ್ಯವು 0.09 ಇದ್ದು ಇದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಲೆ 2.00 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ತಂಡಗಳು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ISSN : 2249-2429 ಸಂಶೋಧನೆ RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಕೋಷ್ಠಕ–5 : ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ (N), ಸರಾಸರಿ (M), ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ (sd), df, ಮತ್ತು '+' ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸೂಚಿಸುವ ಕೋಷ್ಠಕ.

ಲಿಂಗ	ಒಟ್ಟು N	ಸರಾಸರಿ M	ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ sd	df	"+"	ವಿವರಣೆ
ಪುರುಷ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	48	105.56	10.23	88	1.85	ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	42	109.12	8.04			

ಕೋಷ್ಟಕ 5 ರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ 88 df ಗೆ ದೊರೆತ "+" ಮೌಲ್ಯವು 1.85 ಇದ್ದು ಇದು 0.05 ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ವಿಮಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಲೆ 1.99 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ–6 : ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಠಕ–6 : ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ(N), ಸರಾಸರಿ (M), ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ (sd), df, ಮತ್ತು '+' ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸೂಚಿಸುವ ಕೋಷ್ಠಕ.

ಲಿಂಗ	ಒಟ್ಟು N	ಸರಾಸರಿ M	ಮಾನಸಿಕ ವಿಚಲನೆ sd	df	"+"	ವಿವರಣೆ
ಪುರುಷ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	48	98.66	8.95	88	0.80	ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	42	100.26	9.9			

ಕೋಷ್ಠಕ 6 ರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ 88 dfಗೆ ದೊರೆತ '+' ಮೌಲ್ಯವು 0.80 ಇದ್ದು 0.05ರ ಮಟ್ಟದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯದ 1.99 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯುಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

1. ತುಮಕೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಹತ್ತರ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.
2. ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
3. ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
4. ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
5. ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
6. ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಹಿತಾರ್ಥಗಳು : ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸುಬರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಹಿತಾರ್ಥಗಳು ಎಂದರೆ.

1. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸ್ಪಂಧಿಸಿದರೆ ಸಮಾಜದ ಜನ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಉಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ಯಶಸ್ವಿ' ನಾಯಕತ್ವ ಸಾಧಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಪೋಷಕರು, ಬೋಧಕರು, ಹಾಗೂ ಬೋಧಕೇತರರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇರಬೇಕೇ ವಿನಃ ಅಧಿಕಾರ ದರ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ ನಾಯಕರು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶಿಸಲು ಕೆಲವು ಸಲ ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿ ಬಳಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೇ ವಿನಃ ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವುದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು.
2. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ ತರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲುಬಹುದು ಎಂದಿದೆ.
3. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
4. ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುವ ಕೆಲವೇ ನಾಯಕರು ಜನರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಪೋಷಕರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ, ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆದರ್ಶವನ್ನು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಸಾಧನೆಗೈಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
5. ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಅಶೋಕ್. ಜಿ.ಎನ್. 2009 :** ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮಿಂಚು ನವನೀತ ಪ್ರಕಾಶನ,
- **ಭೈರಪ್ಪ.ಕೆ. 1993 :** ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಹಿತ್ಯ,
- **ಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಎನ್. 2006 :** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ನಾಗರಾಜ.ಪಿ. 2006 :** ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಡಾ. ವಾಮದೇವಪ್ಪ. ಹೆಚ್.ವಿ. :** ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ, ದಾವಣಗೆರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್,
- **ಹಾಲಪ್ಪ.ಎನ್. :** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂ.ಇ.ಎಸ್. ಗುರುಕುಲ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್,
- **ಹಂಪಿಹೊಳಿ ವಿ. ಕೆ. 1994 :** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗದಗ ವಿಜಯ ಪ್ರಕಾಶನ.

■■

ISSN : 2249-2429 ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

ಅರವಿಂದ ಘೋಷ

(Aurobindo Ghosh)

✍ ಎಸ್. ಬಿ. ಯಾದವಾಡ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಡಿ.ಸಿ. ಪಾವಟೆ, ಬಿ.ಎಡ್. ಕಾಲೇಜ್, ಗದಗ.

[illegible]

2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]

[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

[illegible]

[illegible] (Curriculum)

[illegible]

[illegible] (Arovillo)

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

[illegible]

1895 - Songs of Mitrilla and Other Poems
1896 - Vikramarvashiya
1918 - The Ideal of Karmayogin
1919 - The Ideal of Human Unity
1920 - War and self Determination
1921 - TheYoga and its Objects Love & death
1924 - Mother
1935 - Lights on Yoga
1939 - The Life Devine
1942 - Collected Poems & Plays

[illegible]

ISSN : 2249-2429 ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು RNI REG.NO.KARKAN/2011/38712

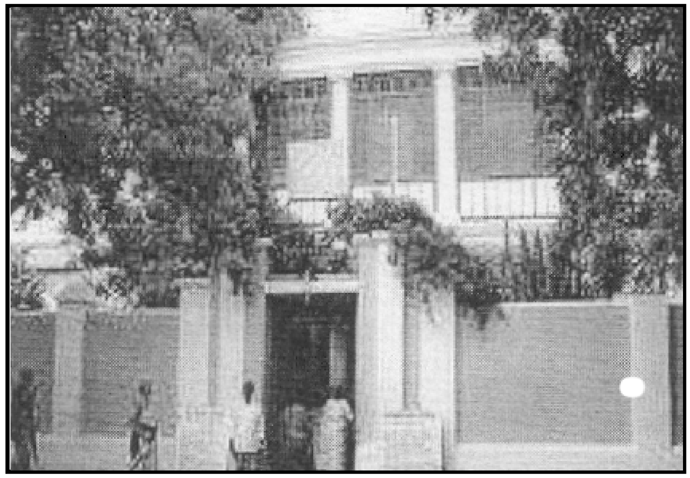

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **Murty S. K.** (2004) **:** "Phiolosophical and sociological foundations of Education vinod publication ludhiana.

■■

SHIKSHAN SOUDAH *Kannada Quarterly* Printer, Publisher, Editor and Owned by : **Jayadev Mailarappa Menasagi** Resi. : Okkalageri Oni, GADAG-582101, Tq. Gadag, Dist.:Gadag. Karnataka State Printed at **Maima Akshara Mudrana,** S.P. Gadag Compound, J.T.Math Road, GADAG 582101, Tq. Gadag, Dist.:Gadag. Karnataka State Phone: 08372-237527, email : shikshansoudha@gmail.com.